

Caca! *Amymagne godło słowne w mianownictwie
co kateka: "Kie co: słownie" & w mowie
Amymagnej, kartob. jako przyniosł, uicodm
Tadny prozodny, doby pod kaidym wrygledem
"No! ubogi chłopic, ale nieprawda, że i
caca, i głowa i serce porciwe?" T. T. br.
73. 188. 11) Cacanka i. x. pi. narota s.
coi słownego
cacho. 2. w. 18. 188. 11) Cacanka i. x. pi. narota s.
"Obiecauka cacanka a gupieniu radość.
prystowie, na oznaczeniu falky wsi obietnicy
"She! obiecauka cacanka! kwan ja wian
wielkie obietnice i wiem, jak obywateli
stowa!" W. Ordon Pokoc. 2. 120. "I na koway
sen us stoy, a uduy uroay, zechuwa prawie
vnie na jawie, jak obywateli vory. I zasypia
stary kotuier do białego ranka, a nie skowicy
sen cacanka..." T. Lenuw. Recetaw. bit. 11.*

Caccarillo-a-n. drob. i. p. m. c. c. c. „Agatka
wyglądała istotnie jak caccarillo” Fel. Op. Jan.
1875. 4 „Spójrzcie na kamieniarzomę koza
ruchem wierzgi i p. r. a, słownie caccarillo”
F. J. Kvar. 39. 13.

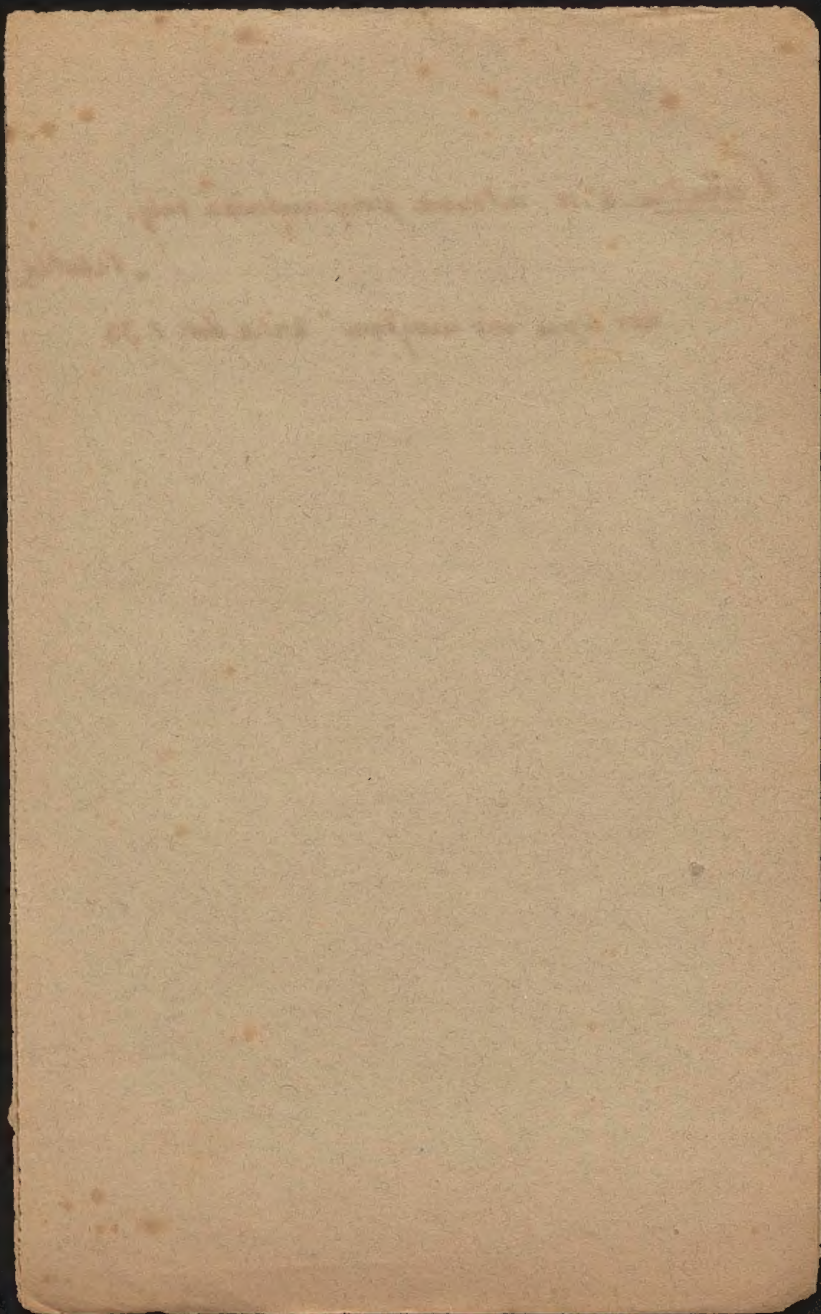
(1) „Na bezkonnym niebie wzniesiono się
stożka Tarkawie, jak gdyby chcieli powiedzieć:
„A co czynię cała?”. Tracymy się cała był świat
cały, wspaniały w otolym słowa Błasku” ut.
Kaz. Wiel. 1888. 18.

„Do obietni co to wiodki? obietnica ca-
całka, a radość...” A. k. Fr. Dł. 12. 52.

Calutki-a-ię, intensiw. przyimiotnika caty. u d.

caluchomy, calutenicki, catrusiencki „Calutka

noc spać nie mogłam" Wskr. Fot. 1. 33.

Cathowry-a-e, od catek, cathowidek, liab cathow-
 lich — § ~~rus.~~ subit. rus. „cathowry-ego” rubel
 „Tak dostatek Dierigi cathowych, naproci
 kaczestem myslu, co ja zrobi z niemi” T.T. kw.
 32. 74 „Cotka ongdarsa z Wielichowa bogata,
 bezpie misla 300 cathowych posaga i ty roz-
 powmiew wietli handel” ib. 77

Cerberus. rka. m. zdrobn. od ceber u Ld. tyłko ce-
beru maty ceber do nowienia wody.

„Zastata Agathe stojąca na wywrośnięciu
ceberu i podpatrująca” Dot. Grud bura 80.

„W ganku staty zapominane neccitli i ce-
berki” J.J. Nr. 1. 79.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

OF THE

PHYSICAL SCIENCES

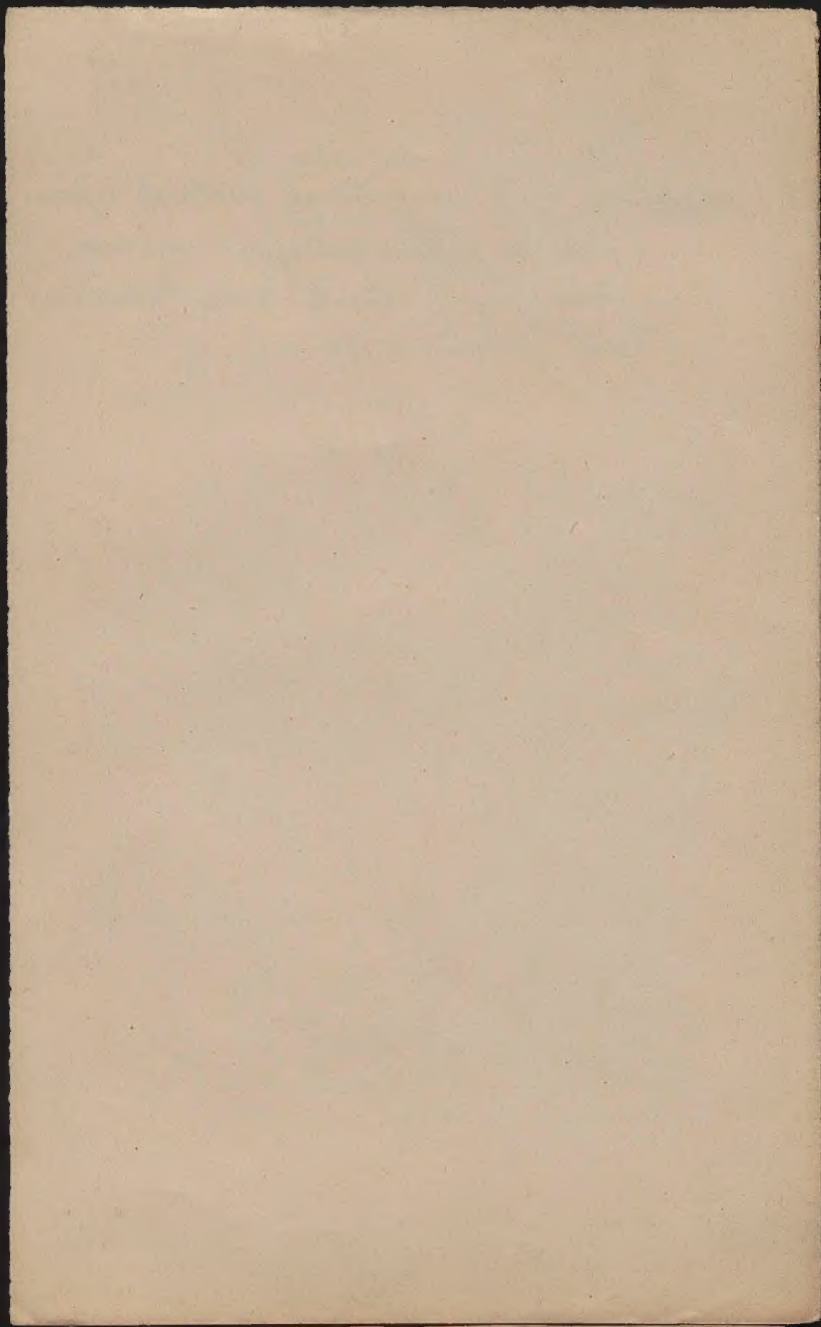
AND

ASTRONOMY

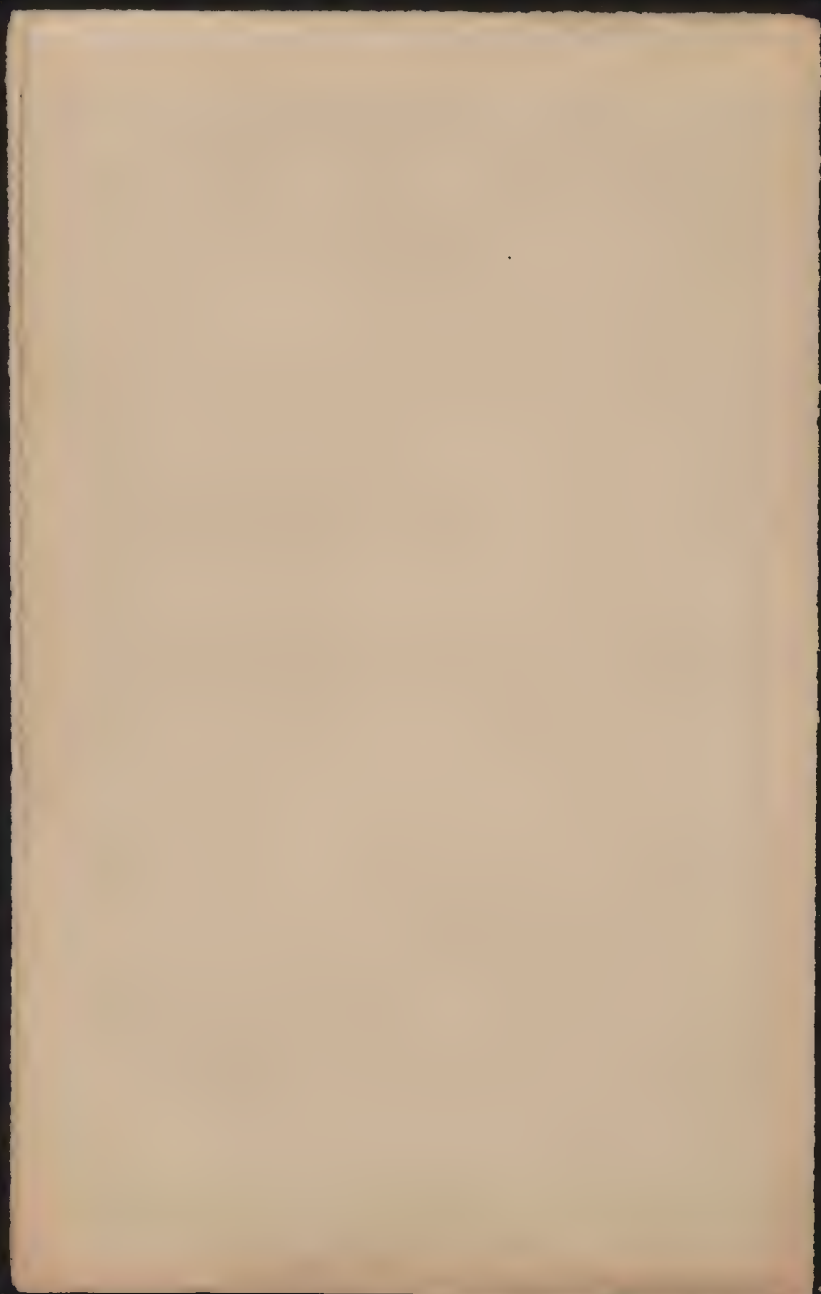
notor. Cédro

Cedrat - u. m. ty um. gatunek wielkich cytryn

„ Tam na półkuli szwajcarskiej są
stwierdzone, pigwy, cedraty, trochę tatarskiego
ziela ” *Żużel* 2. 179.

Cedzić cz. niedk. § „cedzić słowa” meton. absol. „ce-
 dzic” mówić cedząc słowa wycedzić dok.
 wypowiedzieć w ten sposób „Zjeda na
 to... wszakże - cedzita dalej po niepalnij pa-
 zie i z pewnym marnościem - są jęczmień i
 inne porowody...” Wal. Lw. Cz. Mł. 163. „Po-
 bładta, i ledwie krowuniale wycedzita z si-
 miowej pierosi uchy kactobliwie:” ib. 170.
 „Nie drżyła się z wypowiedzeniem tego co
 wsta, nie cedzita z nieperonosia i bojąnię
 tego, co wchłaz wembrana talo nie z jej serca”
 J. Kras. 15. 129.

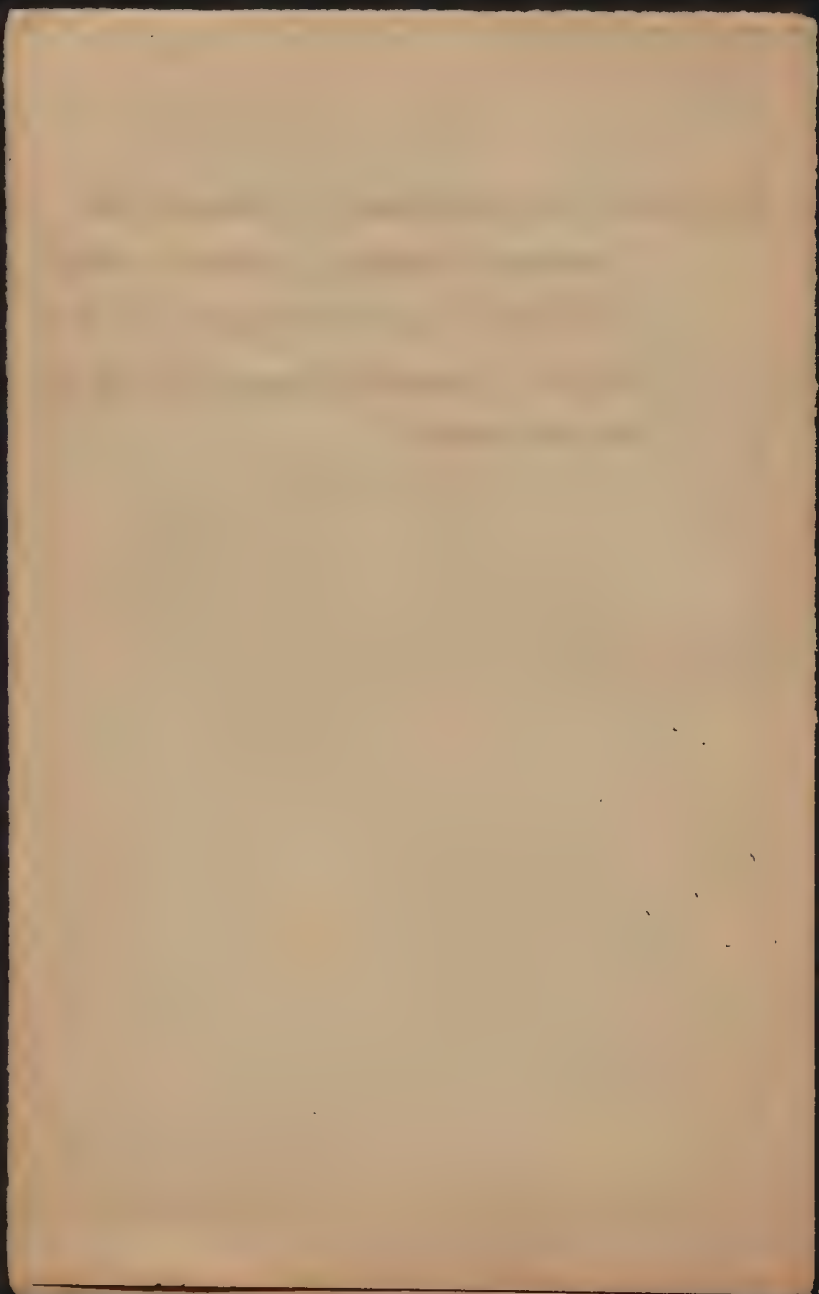
7

Celebrans-anta m. anci-toom. Tse. niekiedy
zam. celebrant, krigd celebrujacy pod-
czas nabozenstwa, Po skonczeniu su-
my, celebrans udal sie w obozenie kle-
ru do prowadzika koscioła i dopelnit
powierzenia, promiska" wiek 1887, 236. 3.

Celibat - u. m. bezienstwo, stan kawalerii.

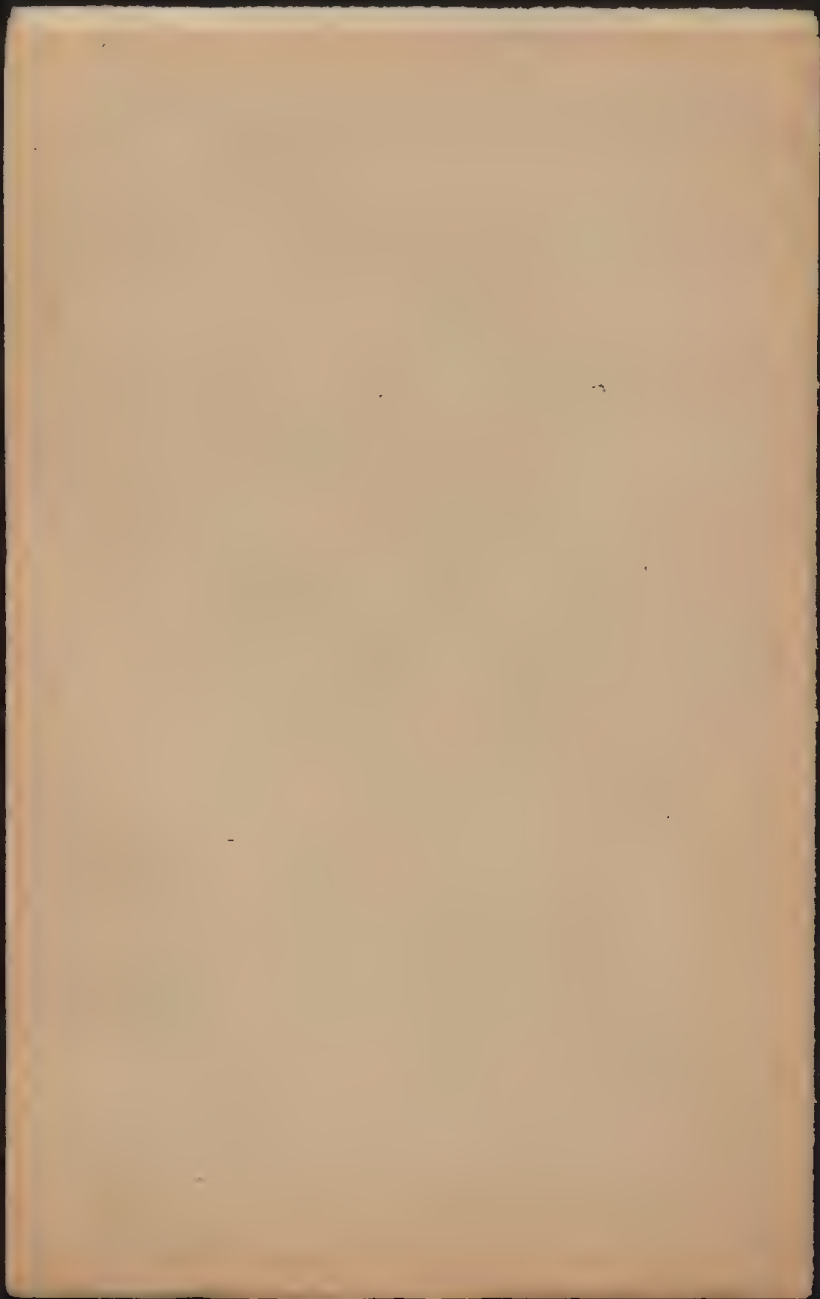
„W celibacie dowiekał się piędziestopięć
 a ośmiadec” Z. Mell. Groch. wian. 2 „Cate ryie
 przepędził w celibacie, dożywszy wieku 60 lat.”
 Now. niedz. 1877. 13. „Nie chcera wcale pora-
 cić bractwa celibatu?” Kur. Swift. 1871. 8. 2.
 „Celibat rozprzestrzenił się coraz więcej we
 Francji, głównie z powodu trudności utrzy-
 mania rodziny” Płukow 23. 239.

Centropolia -ji. si. x lai. ro'ia petua, skuli'otua.
 prosp. centropolia

Ceratka - i. z. ki mu. cerata bardzo cienka, do
 obwijania rzeczy potrzebujących Delikatne-
 go obchudzenia się „Rurki” wybierane dla
 utworzenia sieliska, jeżeli kontakt z puraki-
 najście, należy owinąć w ceratkę lub Deli-
 katny płatek w wodzie kwilisy” Slusar 1886
 Dod. 120.

14
Cetel-tla. m. niem. karta, cedulka. spis towa-
rów, potraw i t.p. „Te ogłoszenia są to
po prostu listy cete małych i większych
restauracji i traktierów” J. J. kw. 33. 13.

Cetno-a n. ličba parysta 8 mowionu dawny
i cet „Cet czy licho ; gra starożytna wiel-
ce, mgadugi powiniem kapystany, czy do pa-
ry, czy nie do paary, tony na kto w nym co-
racchiu, cuthiorku, pienu, dry.” L. Goleb. Gry
i zab. 82.

Charýbda γ. i. u. Ld. z grec. zachwian. charýbdys
 „Przebywaj jak mi się zdawało Sylls i
 Charýbds zupełnie odkrył swobodę, mowę
 i humor” J. Kw. Oświ. 58 „Jeszcze pół wiedy
 kiedy to Charýbds dniem przebywa — nocą
 iśnie pichło” Spuś. 86.

Chechy - oś. plur. præs. Kup. zarosta niedostępne,
nieużytki, rola karłowata nie uprawa.

Chick-u. m. chi : my m. u. l'd. tykko chryph,
 s'miech przykturniony „Ten pusty dzie-
 isz chichi ze mnie stoi : 'no' a ce-
 goz is ty smiej'eva ?" J. L. Kwara. 39. '22.

Chiromanciſta y m. z grec. rehowierza uro'
 zek z ręki - Chiromanta y. m. - „Daj
 mi rękę; jestem trochę chiromanta, ^{At.}
~~Mich.~~ z. 283. wywróciſz tobię panyrtori two-
 jego infantu” ~~Ad.~~ Mich. z. 283.

Chirurg-a. m. vdray. mu. 2 gre. lekarsk opera-
tor, felchen, cyvulik.

Chirurgja-ji. i bez t. mu. nauka lecenia
zewn. stranyek obranen', kalectus i t. p. ke po-
moga operacyy.

Chirurgiczny-a-e tyxgy sig chirurgji
„Zapisat mi svojsz bibliotekę, wspaniałe
chirurgiczne instrumenta, anatomiczny ga-
binet” J. Korzen. l. 454.

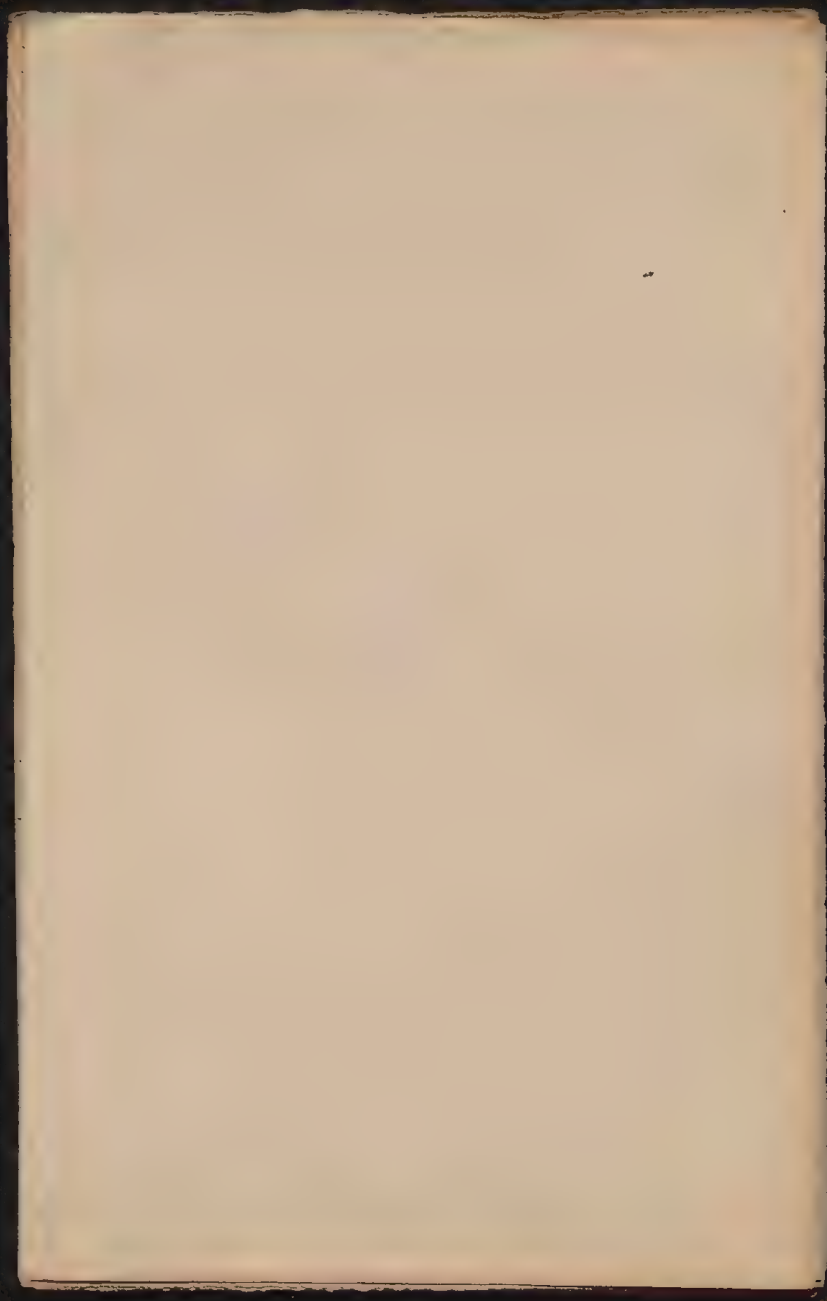

Chlor-u. m. z gre. chloros, chem. pierwiastek chlo-
rowy, gaz zielono zielonej barwy

Chlorok-rku m. rki. m. chem. krwiozretek chlo-
ru z innymi pierwiastkami; z pomieszy ich
„chlorok wapna” w potocku mowie absol. „chlorok”
wawny jako środek bielący, odbiany i
do nierzemia mierników „Zalecał nam
kawał po obudzeniu się ze snu napić się wod-
ki, aby kawałowe powietrze na ciele zół-
dek nie dziatało szkodliwie, dawali nam do
mycia się chlorok” W. Górecki. 1. 153.

Chłupać niy. wtkn. porp. wydawać odgłos klapania, bulgotania, jakie czuje się pod nogami woda lub rzadkie błoto „Zmoczeni byli do miłki. Chłupało im w postojach, lato się z o. Dzieńcy.” J. T. Per 1. 107. Chłupotać si niy & w temie znaczeniu „skrzypienia jego rozległy się w ciwy jaskini” ni’ ni’tem chłupowazem dudziusiem. woda w kaczurach przetykiwała muru” Hec. J. Lwow. 1886. 270. „Kaczki luskot dożdżki lub powozu nie wstają z gładko z chłupotaniem kołyski wózków po wiosennych wytopach” Tar. ib 1887. 153.

Chmyz - a. m. lichy hoi, hatka „Stuha byla
strojna, postawna, a konie daj go katu, nie
sij uij vipacze, khorozu uist za usizego
vkapz... chmyzem praz usde wydawat” Z. J.
kr. 30. 139. „Styngst z talentu prerabiamu
chmyza najinipokhorinijnego na wale pi-
knezo hurnia, a to prawe woka ruguciuu”
Zb. 2. 153. & fig. ad hom. lichy vrburik „Tse endow-
kat.. pokhorato ne, co to chmyz” Svut. 1883 7. 3.

chorat. u. n. pisanie wroto jedry u. pisanie
 nowanie - spias koscichy. & fig. "Mitori"
 ta... jest to epoka rozkwitu serca, jest to wdep-
 ny spias do powinnego choratu rywota "
 Bot. Mybr. 317

12

Zachorować się.

Chorować *ex. udan.* z *fig.* "chorować na w talo na-
tego" = mieć pretensję do czego, mieć uko-
nień na w lub za tego, "chorować na pana"
= mieć pretensję do panikarii, "Czemu na
pozemym to wina raczej nie na mecenarsko-
rowat?" *J. J. Kwiat. 35. 9. (1)*

Chorowity - a - e z *fig.* staby, niewypały, zale-
two widzialny, tylko iż przedstawiający "Powe-
szeniach skienicy wskazywać chorowity swia-
tła prouien powe misterna, siatkę pajzacyu."
J. J. Kwiat. 31. 19.

Chorowitość - i. k. bez l. um. stan chorobliwy,
postępowanie chorobom, "Melancholiczne utwie-
nie jakie daje chorowitość cięta." *J. Kwiat. 1. 51.*

- (1) "Twórcy Manfreda, na którego chorey
był w rzyśa wiosnie "Młoda Pienia 8. of.
chorey.
"Szaleńców zabiegito się w głoście i ka-
chorował na państwo" *J. J. Chw. 2. 5. 576.*

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
AND
ZOOLOGY
OF THE
CITY OF BOSTON
1875

Chro-ni'any-a-e, anie prast. z posp. karkarna-
ty, nieustanny, cizyle trwajęcy albo
od czasu do czasu przystawajęcy się, Vi
po to tu przymyślać aby wstręcić się
u sąpamić dżemiszęj chrousinie bab-
ci" Hap. G. lwow. 1887. 131.

1. chronologiczny a e. chronopiski, topopiski -
s' porządkiem następstwa lat „Rozwi-
niemy nasz porządek chronologiczny”
J. J. Ter. 2. 16

Chronometr - u. m. grec. exasomierx, zegar
 astronomiczny nie chybiący, doskonały
 „Nie potrzebowat zegara, bo natóg wzy-
 nit go najlepszym chronometrem. Budził
 się zawsze o jednę godzinę...” J. Kwas. 85. 184.
 „Spójrzajcie na zegar sienny i skutro-
 watem go z moim chronometrem.” W. F.
 widow. 9. mar. 1881. 60. 1

Chudobry-a-e „Byli to sami' prostakowie,
synowie chudobnych rodziców” Z. Kark.
Te. Mier. 54.

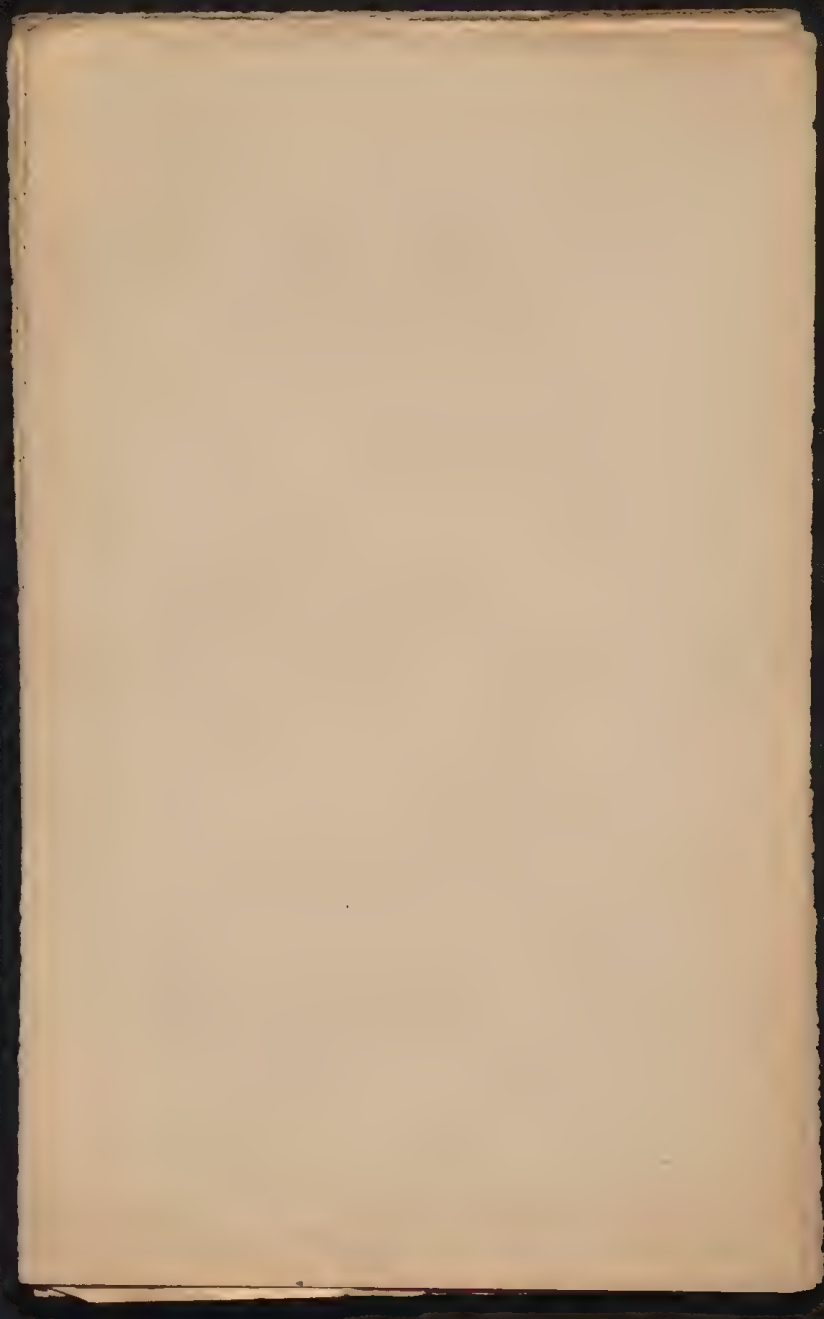

Chwacki-a-ić (przyniotwie zawieszony cechy
chwata) Dziarski, riuawy „Po tym chwackim
maxure zostate wysytkim jak najinilvae
wspomnienie, a na posadze zostaty trzy ogony
tarlatanowe i dwa szapoklaki na niezgzi-
cione." J. Kerkar. G. no. 1885. 75: 2.

Chwat-a. m. such, gotow do wysytkiego.

Chytrenko prast. z ruska. chytrae, z chytra „Dolko
 chytreiko ktaria iz cesarkowi, pewny ze
 mu nogg predstavu” J. Wras. Dv. Znamtu. 2. 156.

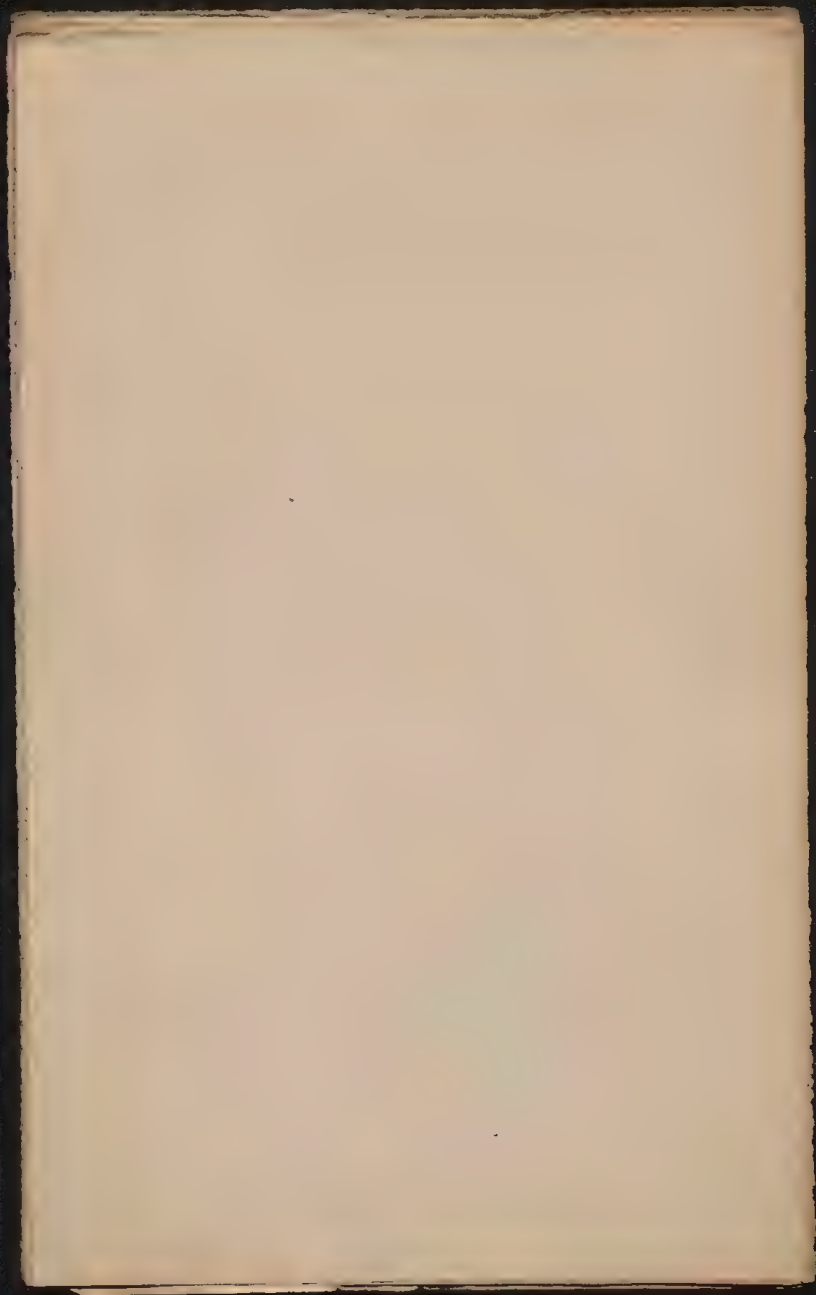

Ciepło: „wypł. i z sporoby niewinności: „ciepło
 gdzie co było” że nie ma już kogo lub
 czego, co było niedawno w tem samem
 miejscu; ani go znaku, tylko miejsce cie-
 płe zostało - zastob. „trzymaj się ciepło!”
 gadaj mi tam, ten fere, na ciwarach ko-
 nusi i powiedziat niedowierzności.
 z „ciepło!” wołanie na psa wyida układa-
 nogo, żeby zdjął koniu szapki z głowy
 jemu wyrażało. ciepło w głowę

Ciepłota - y. k. ciepło, ciepłość, „Ciep-
 bliwej do morza północnego, tem tempera-
 tura wody jest niższa. Miejscowe warunki
 mają również niewątpliwą wpływ
 na ciepłotę wody morskiej” Długo 23.
 253.

Cieslica - y. i. g. prow. Podhal. rozbawica, kwykaj.
na siekiewa. Dr. Nowie. 44. i. 45. 342

Cioska -i. m. ross. imieniem „Gdy nie stało wy-
 rownio na stosunki, miarowane, to ciok, z,
 to również, to ułoga, karkuszyce po-
 krewienstwo” J. W. K. 90. 16.

Ciupa y z. kora tcha ni porządna ciema
 ciemna w ziemi zdrowa. Ciupka i. i.
 iudebka ciama i nieporządna „Ky tu
 od lat kilkudziesięć w ciupce z rabbitem
 obnem” J.T. Kr. 32. 53 „Niecierpliwie zda-
 wał się znowic, że w tej ciupce dla desuku
 uoc przepędzi” Jd. 72. 17. „Instytut kobiecy
 porządnie pouczył jej z tej ciupki zrobić
 niby świeżo cely klasztoru” ib. 139.

„Stróż, zaprowadził na samym tyle ciupka
 parę” Pol. Przed burzą 1. „Rekta niesta-
 nia znowa z pokojów ciarnych, niskich,
 słowem z ciupka” Z. Kras. 2. 171. „Stany
Antoni porwał chwytał restrykcyj w ja-
 kiejs ciupce w oficynie” J.T. Kras. 4. 260.

Czyli z tego wynika - meton.

ludzie spracowujący cięba, tłum ludu,
gromada „Na to smier powstaj; różne
pogłoski pomiesza cięba przytomna” M.
Mich. 1. 70.

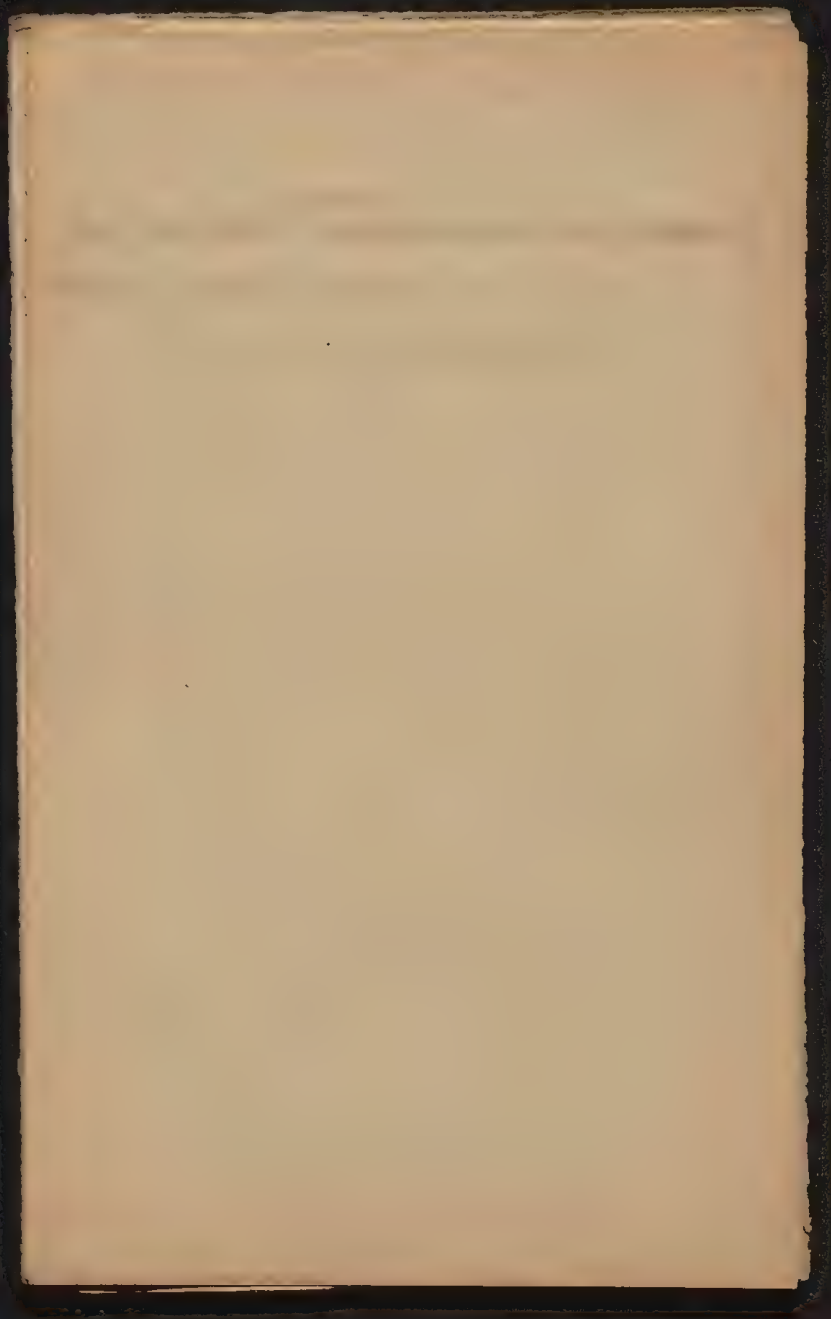

73
Cienka i Cazyenka i ni. ^{potóci} xeniéskich od
cim - § - x. adrob. od cimel „Cwato?
nie daleś mi parzystych ciżemkó? „Au.
Wi. 1. 124 „ Dworanie przystępiwszy do
wojewody adjęli xen fenejs i cazyenki
futrem podvayte „ P. T. Syk. Ost. Sejmu 1. 17.

54
Ćmaku (po), adv. ^{po c'maku} po c'maku " Jakis' p'ies duży
xjawił się przed nami i ledwo w powrót
dołot us po c'maku " w Pol 1. pach. 11. 11.

21.

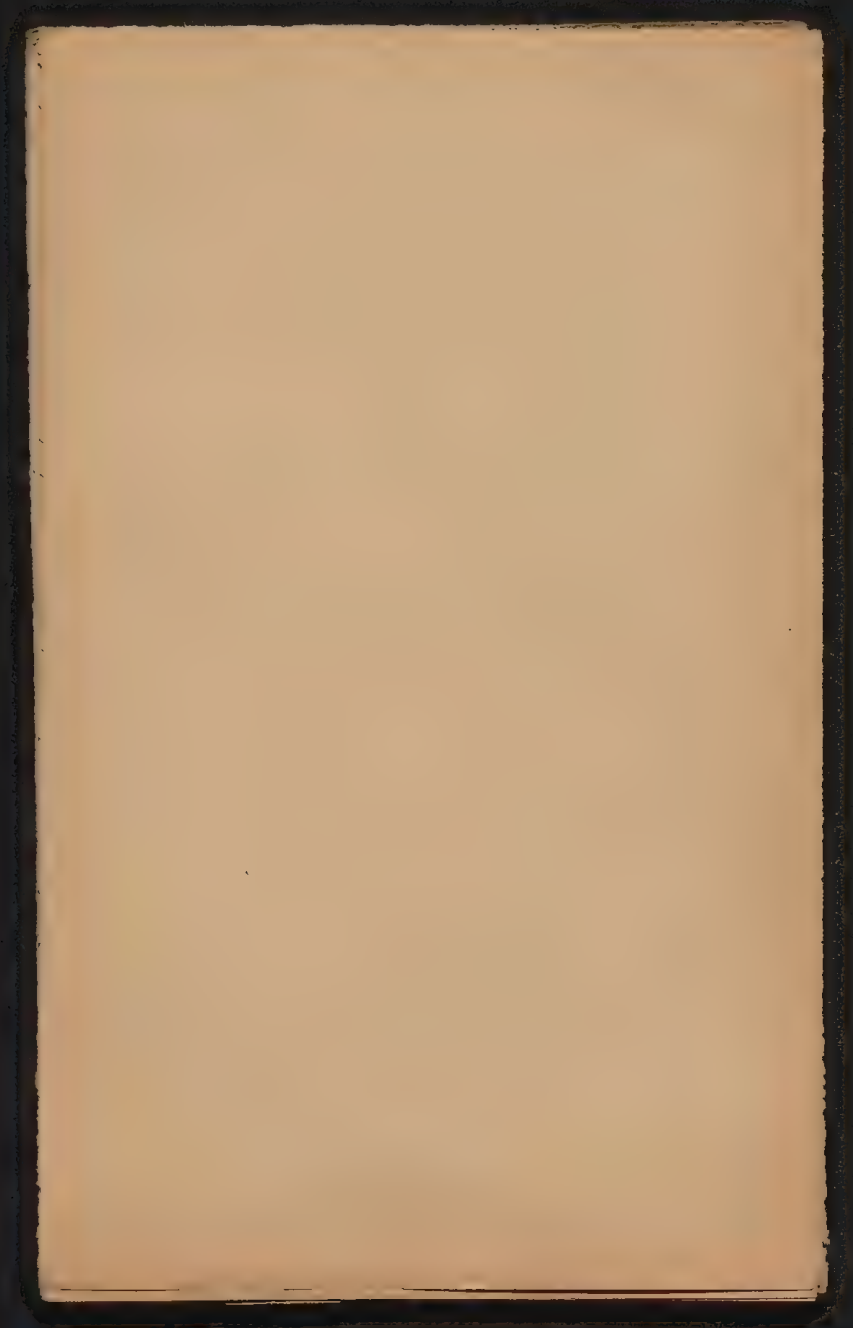
5
Cudował' st. m. udk. p. sp. gm. cudy, driny wypra-
wiać, dokonywać, cudować "Bataum.
t. y, cudował jeno z drzewuchami, kula-
rnie spiewał piosenki w karczmie, tań-
cował aże trzęsła się podłoga. "Jul. Cudor. Tyg.
powst. 1882. 71.

35
Cukrac'-at-je st. ny' Dohn. Leukrac'-skn. & fig.

" Calowick by "cukrac' i' powned by na
nie. Niech będzie chasem i' frasunek "L.

Kaukh. 1. 135.

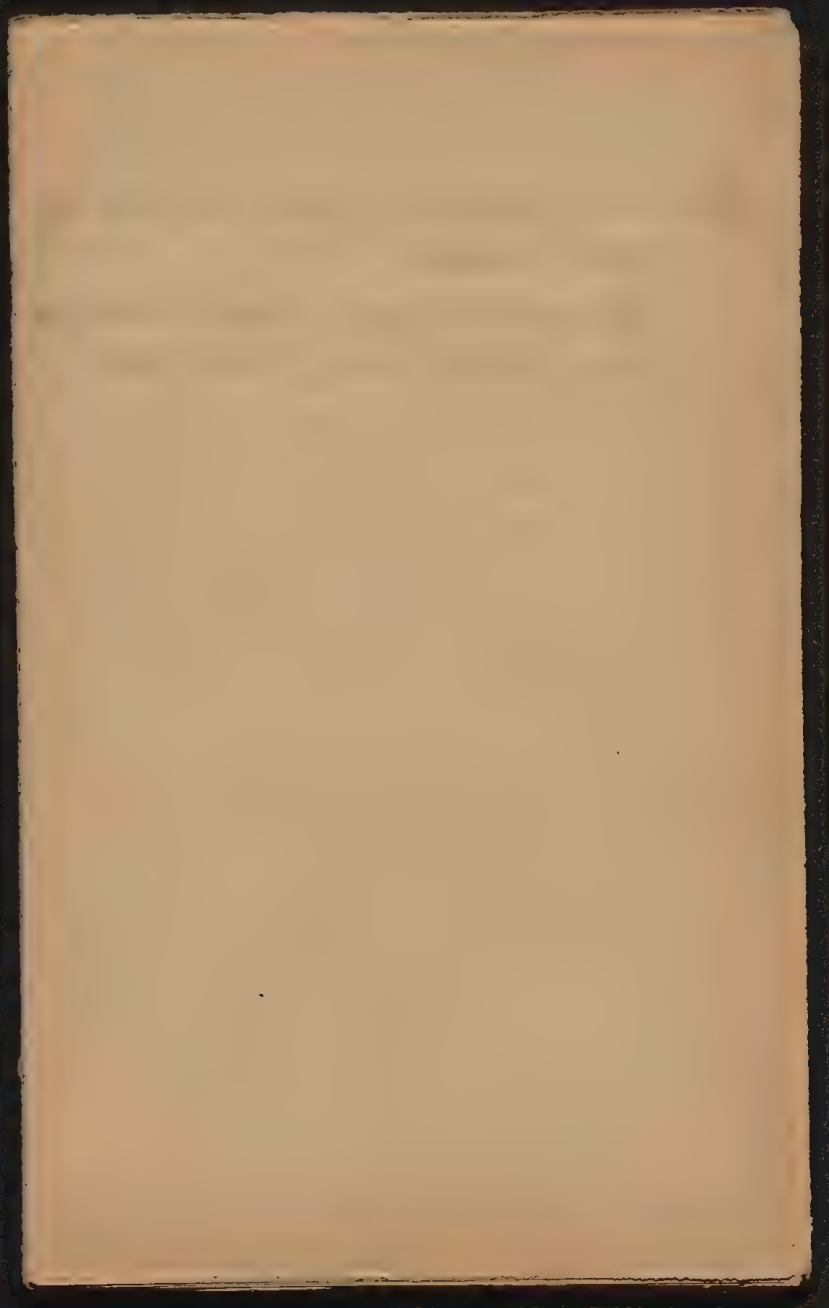
57
Cwancygier - a. m. moneta austriacka, 20 kraj-
carus; drie juri ^{supra} z obzigu „Dallm
stomius pot cwancygiera, reby us a uita do-
wiedzi” ^{Kom.} J. A. Fiedl. 1. 183

v Syc "

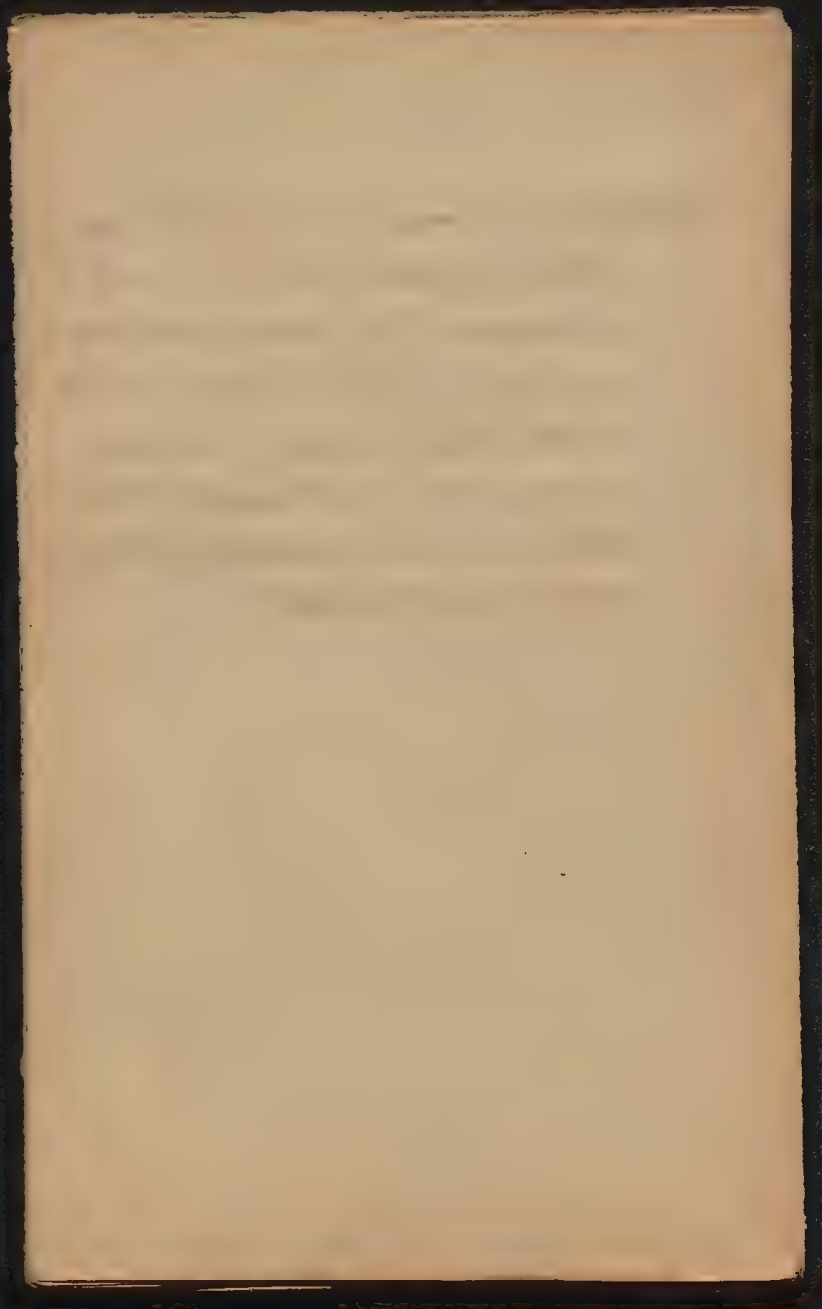
Cyc-u. m. trumina bawetnia wipwana ow-
bliwie na spodnie^{medl.} (?)

Cycowy-a-e z ycu "Czerwone "wona cy-
kowa spódnie" O. Kolb. Lud i Ziemi. 42. "Ka-
wne miała na sobie spódnie, w powrocie
dniu pestrową, w święto cykową "T. J. Per 1. 45

" "Cyce i chustki" które żyd porwał od niej "T. J. Per
Sko leat. 2. 313. "miał chustkę cykową na
szyję" An. Wi. 3. 16

Cyferblatt - u. m. niem. tawca zegarowa, na
złotej wyrysowanej godzinie, "Teraz się nie
nie porusza iś / ab. indeks sekundowy,
zależy po cyferblacie zegaru, ale jak
zobowiązuje włożony godzinnik" T. J. Nr. 32. 7.
"W samym środku białej cyferblatu z dwiema,
wymierzonymi liniami, wskazujący godzinę dwu-
nastą." T. Kaban. Na kres. 37. "Dobry zegarek,
sprawdza na cyferblatu" Rosl. Samoz. 1886. 1. 1.

40

Cymes - a. m. albo niewdm. posp. & mowy kypowstuij -
coś wyborowego, sam kwiat „ Moja kocha
to był cymes mospawie „ St. map. od bie. sc. 8
„ To mi kobieta cymes; na pralibych, gro
„ Na nie popuści, a groza, to grunt na świecie „
Wiln. wiek 1878. 279

Cynicy - a - e. ^{z grec.} crnie. berwidy, nie oglądają-
cy się na formy przywitości „Stary kio-
nierz nabrał był obyczajów cynicznych
swe go króla i przesadzał je w grubiań-
stwem i rozrośnięciu” 1.7.18. 27 let. wojny 2-118
„Zgarbowiny, z otudus twarz, cynicznie
patrzęcy” Pol. Pod burzą 94. i.)

Cynik - a. m. ^{filozoficzny} z grec. zwolennik ~~grec.~~
sedy cyników - z ciałem rozdręczy się cy-
nizm, nieprzyjaciel form, nie wdrydżę
uż niczego..

Cynizm - u. m. z grec. przgarda przywito-
ści i wszelkich form obyczajowych.
berwidy „Machiavelli zaleca obłudę i
rozrośnięcie, Fryderyk II otwartym zawo-
dzałat cynizmem i rozrośnięciem swych za-
dug markę i renowatorem blaskiem nie

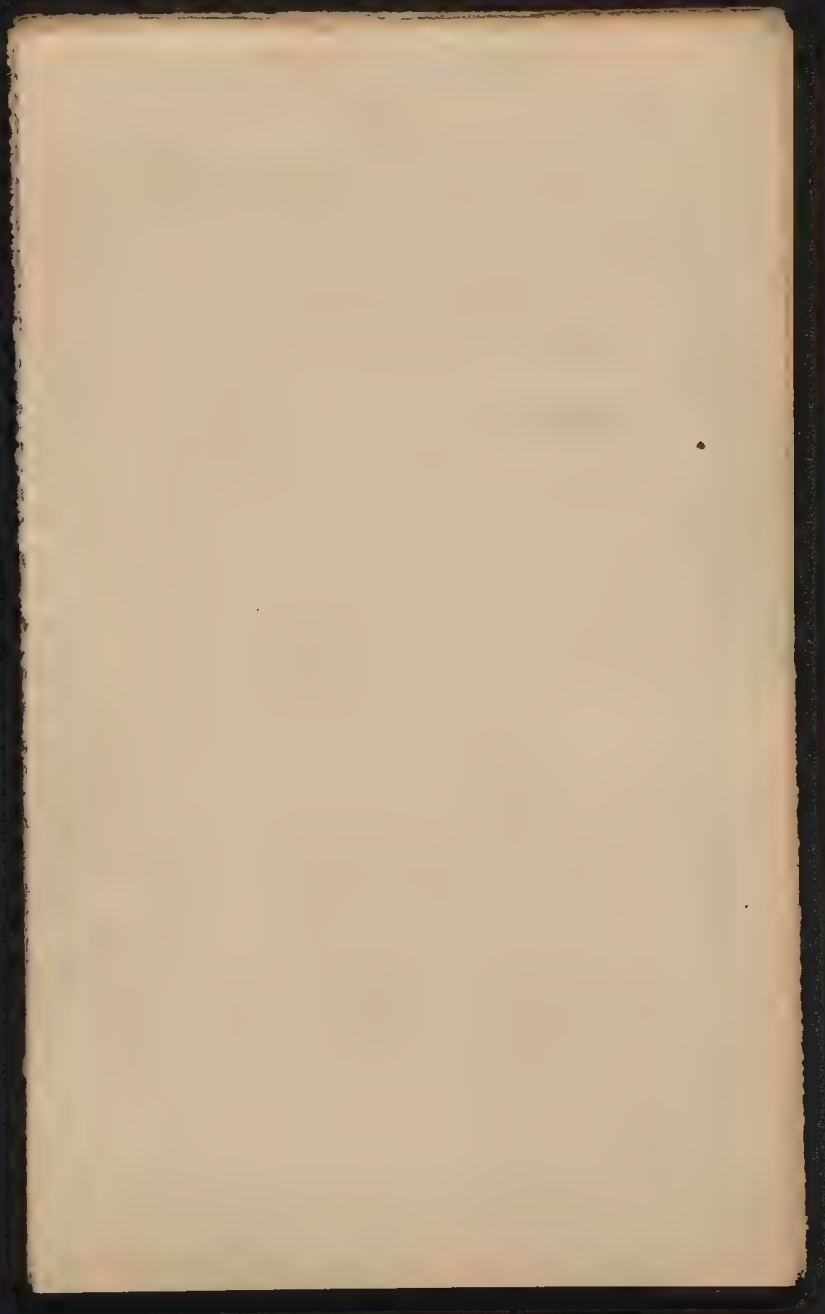
starat się pokonywać" J. J. kw. 27 lat. wy. 2
1.9. "Nie widziałem człowieka, któryby z
takim naiwnym cynizmem mówił o po-
dobnego rodzaju zbrodni" Ruch. Piotr. Sam. 2. 211 (1)

(1) "Nie damu - odpowiada cynizm - niech tak
kiedyś prawnie jak ja, groza nie dam... kto sobie
rady dać nie umie, niech z głodu zdycha" J. J.
kw. 19. 10 (2)

(1) "Dowiedź się, majątku nieumordowanego pra-
ca, szepcawem i egotyzmem do cynizmu po-
sunięty" J. J. kw. 19. 20. "A te poro-
ne kochanki do czegoś doprowadzą? Zerknij
wstępując ze swoim cynizmem. Te kobiety nie
są już instytutem, które teraz do siebie, jak inni
do płomienia i to... malowanego." M. Sawat.
Dziennik 1886. 364.

2) "Przekonywał niekiedy tak cynizmem
uwagami że lice dziewczęcia płonęło" J. J.
kw. 2. 65. 47.

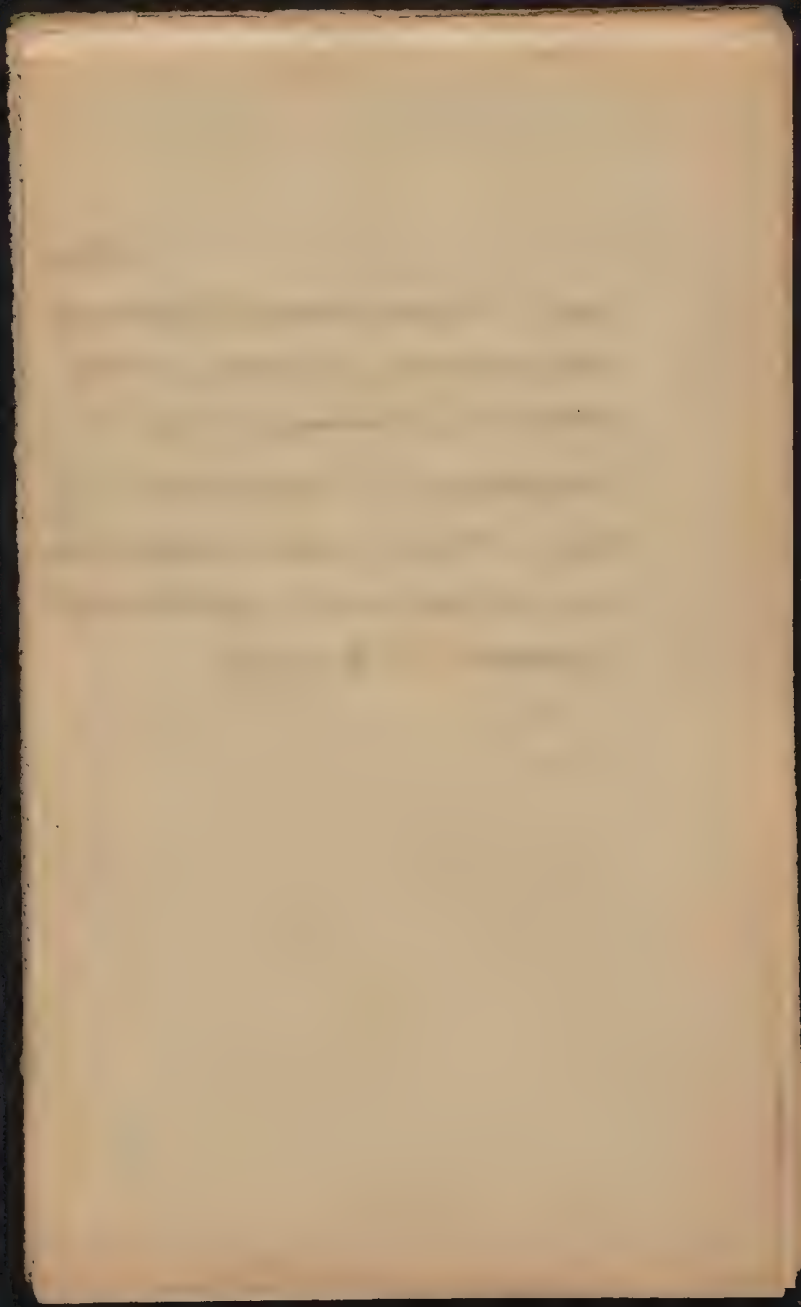
Cytaadela - i. z le-del mu. wlos. citadella, mata
 twierdza w mieście lub za miastem wanie-
 sionu, dla bezpieczeństwa katogi i utrzymy-
 wania w grozie niewolników ^{meton.} z w Wawie,
 więzienie dla przestępców politycznych
Cytaadelionny - a - e, od cytadeli, z akcją
 do więzienia i sądu towarzyszących
 „Słownik cytadelionny, jak widzę” A. br.
 Fr. Dzieła 9. 37.

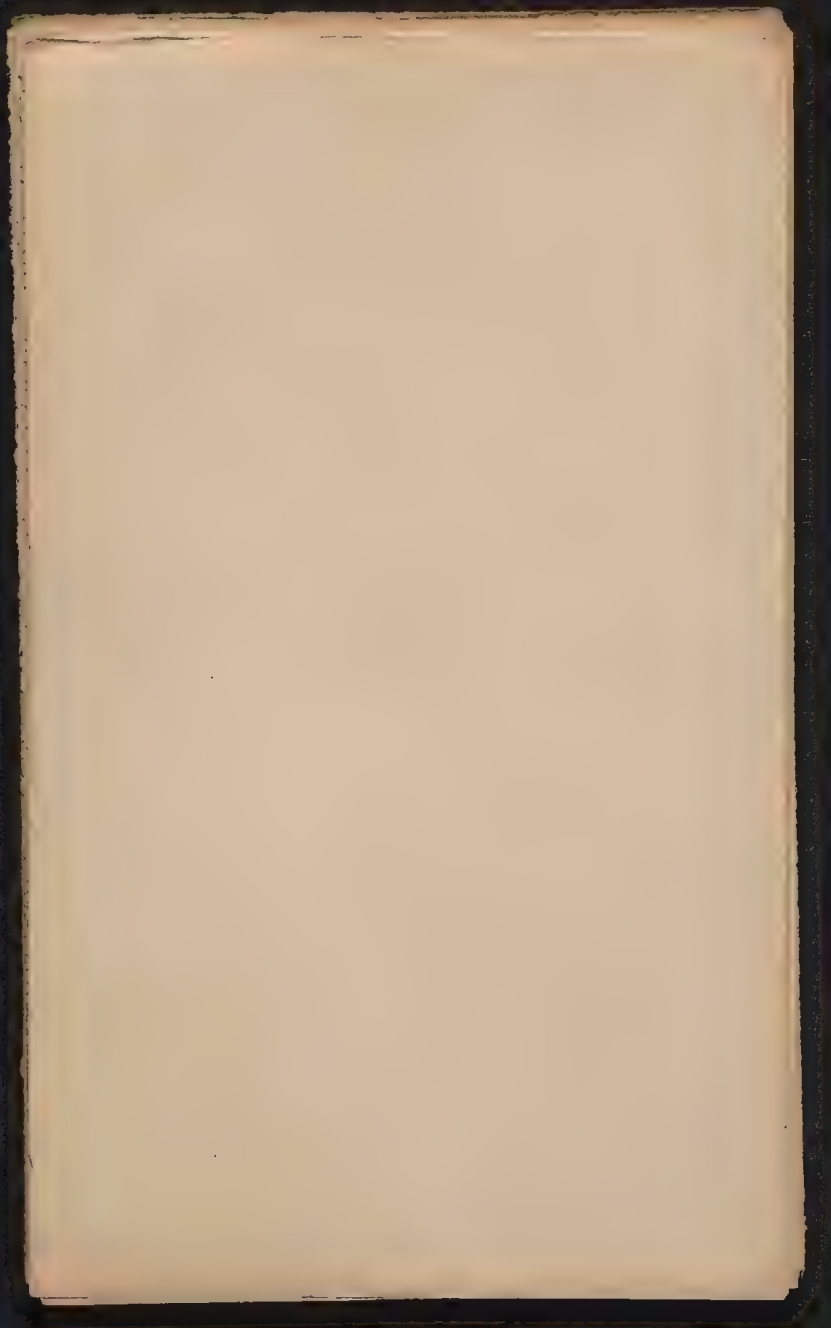
Czechtka - i. z. ornit. pliska kiyka - z dre-
wno z odzienka brzozy lub topoli wiy-
wane przez stolarzy na meble, z powodu
biernych nawiązań krowczych flakry. (.)

Czechtkowy - a - e. z ~~czek~~ czechtli' zro-
biony "W kacie krowda czechtkowa ubra-
na w filizanki, uniejętne najwidoczniej
zajmowała" J. T. kr. 29. 107.

(.) laska, patka czechtowa, powstał z
modlitwy - i ujęt ochowy grubo czechtli,
kapelusz ze stony, i porzedt dalej.. "W Syro-
Saw. 4. 10. "Cóż tu zarobit przez latki trzy
dniesi? czechtka z laski i tożę z krowpi."
ib. 50

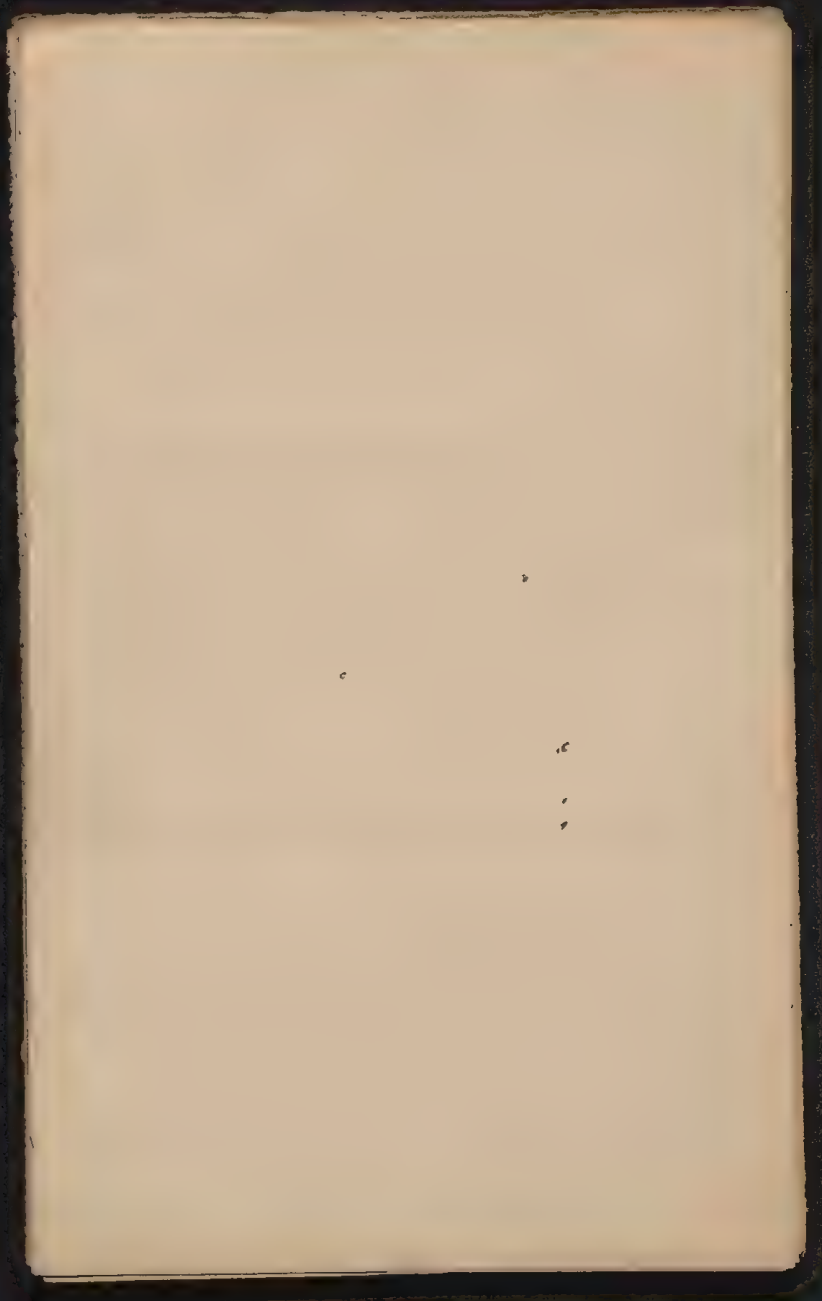

Czek-u. m. ki. m. handl. pomekan, wechsel
" Między skracionem Dowodami znajduje
się czek na jeden z najważniejszych domów
paryskich " Now. 1882. 114. 3

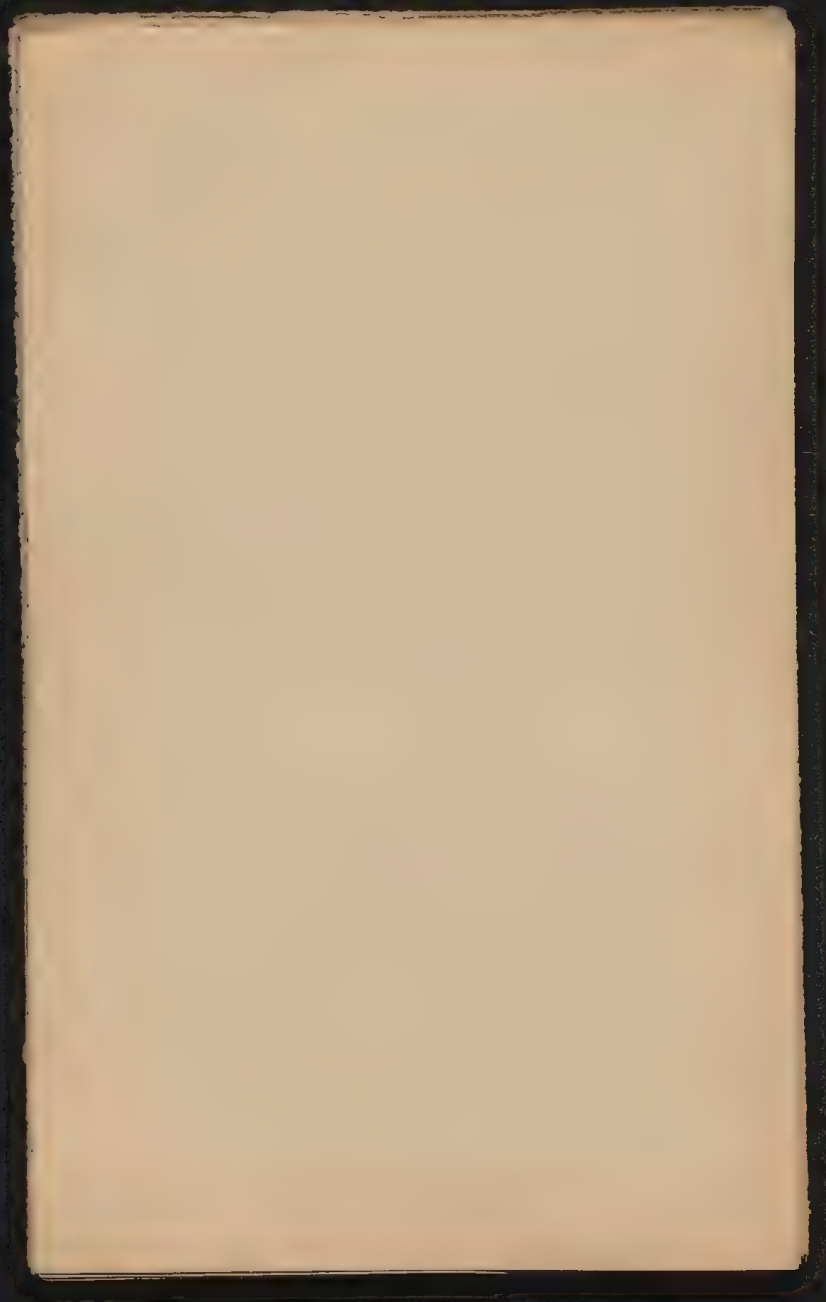

Czekolada - y. n. u. Lw. ciokolata i' cokola-
ta „A kultura" a ciemnego. 'prawydywie-
na czekolada." W. Pot. 5. 78 „Siedział przed
wypróbowaniem filizjerskiej czekolady" J. Kuchow.
Dus. lit. 5. 4.

Czekoladowy - a - e x czekolady „Legumini-
na czekoladowa" L. Cw. 365 ob. 257 „Krem
czekoladowy" ib. 288 „Maxurki czekolado-
we" L. Cw. Zw. p. w. prop. 150 z kolorem czeko-
lady „Lokaj był w reżytrybraku czekolado-
wego koloru" A. Wilw. Fot. 1. 178.

Czer-u. m. pruw. pruchno Drexowe stwizje do
 rozniesania ognia pruw kresanie „ Nieba-
 wem kapus czeru poczet ug wyckerywai...
~~okrepanie w braku czeru poudana~~ a nie
 widiatem niwar gospodynie robique ze sta-
 nych samat pruchno, do hlowego kresange.
 ogien roznieraty, chez wize i u siebie w bra-
 ku czeru pruchno zaprowadzie podartem na
 kawatti chustke, do nosa, kawatti lejze poto-
 zitem na misce, a skresawny ognia w wa-
 te czeru, poczetem samaty te tli na pruch-
 no " W. Gward. 2.125 & w Samochiem u lu-
 du, potrawa z maki zagotowanej na gorz-
 cey wodzie, majze pruw klayitu.
 „ Wniztem z soba antypke ze stambullu, oraz
 kapus z tytanem, kresiwto i czer " W. Gward.
 2.124. „ Zarazy czer do mzy fajki wkłada " ib.
 1. 147.

Czerot-u. n. praw. ocheret, toxcina, karotie
 na "Krytyce wódach" "Wtem nagle wy-
 tyka wiotrysko z czerotu" w. Vol 7. 191.
 "Wtem wyniknie z czerotu na pręty"
 psów kitha" ib. 192.

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
AND
ZOOLOGY
OF THE
CITY OF BOSTON
1850

Czestokot - lu. m. ty m. z praca, na Ukrainie, to
 dolu, watynis plot z wbijanych kolo siebie
 polani, na podobienstwa palisady. Byt przed
 chata, wozkowat otaczajacy podworko, jak
 przed dwiema chatami - bo tam nie bralo - kazdy
 jednak inny gospodarz ktos po prostu drewno i
 stawil polano przy polanie, Andrij zai kawi
 polano ostrogat, przyprawil jemu do domu
 giego... T.J. fer. 1. 28

Chubik's is st. reims, & crubly stois' of pira
danyj' is & cf. byridowai' is (stypna-
tue u kwalowia) "Stoi' is, crubi' is jak
jakei rutoka"

29
Гумадрыча - y. 2. praw. pierw. tancielu ludu
ruskiego "Wieroj" w rynku widzieliem
go śpiewającego Гумадрыч на całej
гандо " I. 7. kw. 71. 50.

37
Сквирна - ч. 2. рус. слова в Тамові і овеу kraj,
заграница „Tu gdzie staję, ślady i pa-
miątki urojonego życia... a za miedzą
skwirna.” „J. J. K. 73. 128

THE [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Rierk'ów (w Krakowie)

Dagerotyp-u, Daguerotyp-u. m. wizerunek
 schwycony na blasze przez działanie światła
 za pomocą wynalazku francuza Daguerre.
 „Ta maszyna ciemności i światła, to przem-
 uwanie się ludzi, ten ciemność i światło - stano-
 wie obraz nie do pochwycenia, nawet da-
 guerotypem” J.T. Kw. 32. 112

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is illegible due to blurring.

Dalekość - i. s. p. oddalenie, odległość, dal, „To
mówienie rzadko było przyciszone i po-
mne, jakby z dalekości wielkiej idące, a
potem przybliżało się coraz bardziej” Kł.
Jm. wiek 1884. 232.

Debiut r. m. ty m. franc. nierowny występ
aktora, wirtuoza, na scenie lub estradzie
z fizjognomiką ^{kompozycją} jakiegokolwiek wyznawcy. Niezła
ciwicie: „Z wypracowaniem skomponowanego drama
o metody adeptce sztuki dramatycznej wstrzy-
mać się musimy do następnego debiutu”
Nowe 1878. 74

Debiutant a. m. ci m. Debiutantka - i
z. k. m. ten który debiutuje „Artysta
zaprezentował się wroczy publicznosci bar-
dzo dobrze, jakiegokolwiek nieodróżnia <sup>publicz-
ności</sup> Debiutantów nie umijęł sobie porwać
się na scenie psuta powieki wrze-
nie” G. nar. 1878. 228. „Hamlet ^{nie} ~~jest~~ rola do
probowania się; to też nie myślimy zasta-
nowiać się nad grą Debiutanta, który dowiódł
w niej tylko racjonalizmu” Tyg. pow. 1880. 527.
„W grze młodej artystki Debiutantki widzie-
liśmy więcej śladów mistrzostwa ~~teatralnego~~
niż nauczyciela, aniżeli wrodzonego ta-

lentu męczeniu. "Wiśła 1878. 203. „Niema
sami sobie sprawy dale nie możemy, co wi-
cej godnem było podziwu, czy muzyka, czy
też siłatość młotobitnych Debiutantek "Gaz.
1878. 268.

Debiutował z. udłm. występować po raz
pierwszy publicznie „Panna L. Debiutowata
wskazują w roli Ceryli w komedji Kozaniow-
skiego Panna niezatka "Wiśła 1878. 203. „Dzięki
dopiero temu piśmie dowiadujemy się, że
Goethe ma po raz pierwszy w literaturze
polskiej Debiutować!" Now 1878. 93.

Deborowai i c. w. k. Deborowai d. k. k. g. o.

Wanc. psui, repui, naprowadrai na vor-
purtę, ciągucę do stęgo i podmauiac, bun-
towai „Tam chę polnyj niezgodziwy pu-
stepek xdeborowania syna mego, co jest
oczewidny kryminat” J. Kraw. 101. 110.

Debra - y. i. bry um. u Ld. debrza. Galic. jar
 na xbowy gony, wyxtobiony prur wody
 deszczowe, karusinyty lasem lub kwnake-
 mi „Aż ie tawit o gony i tary bukowe,
 o Janowe mybrneka i debny i wienkowe”
 w. Pol. sm. ry. „Wajtakwi wybi' cula
 skada wilkwo w sienpim, nim iz jeraue
 skhodnicy rozejdz, wstawiajze wilke. De-
 bny sieciauni” ib. f. 285.

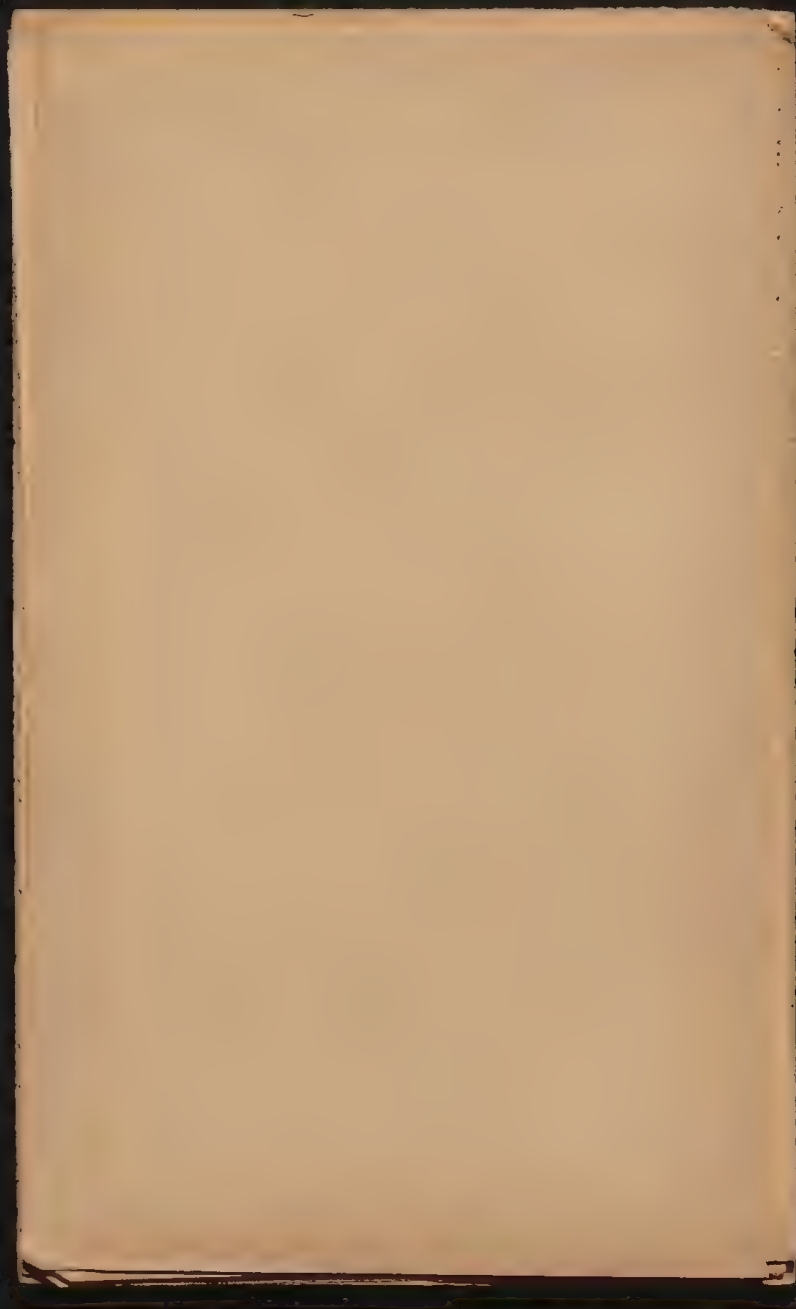

Debussowai - at. sruje st. ca. ndkn. wojak. franc. de-

bouchor, mówiąc o wojaku, rozwijać się, wy-
chodzić z mijs. ciarnego, przedmykać, uciekać, p-
na chwastę, „Czoto mojej kolumny Debu-
sruje na place..” A. hr. Fr. Dr. 11. 76.

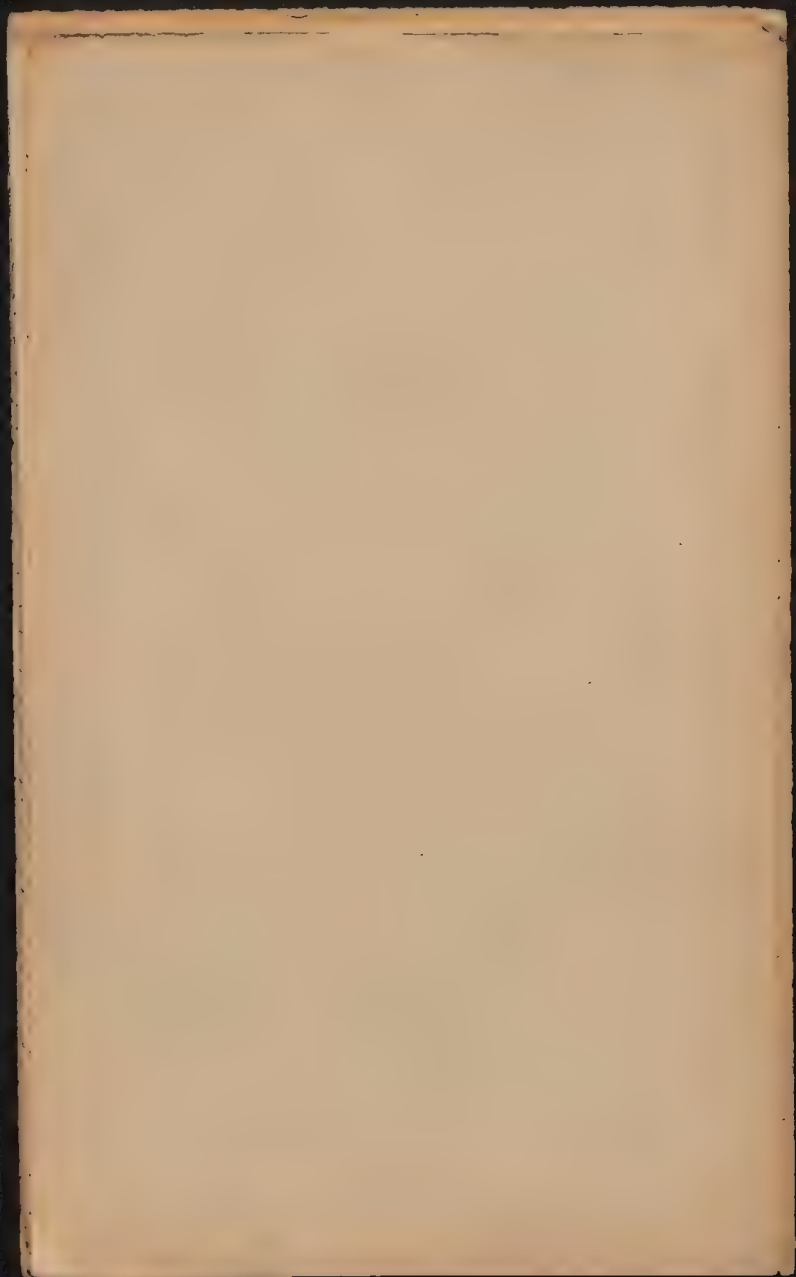

Deces u. m. y. m. tai, Decessus, pop. stratu,
 voluda, uleytek, Deficyt, w tymu polwasthu
 Tek Mosicno poserji uihit accessit pui nie
 prazheto, z brygubno, Decessu, uleyte dei nie
 mase co Lewanuiszray W Dierzhewia swicno po.
 pravit mianuwinie ieto skodor" kurya 1695 v.
 ks. Lechyni. Papy hist. m. Dolzka 190

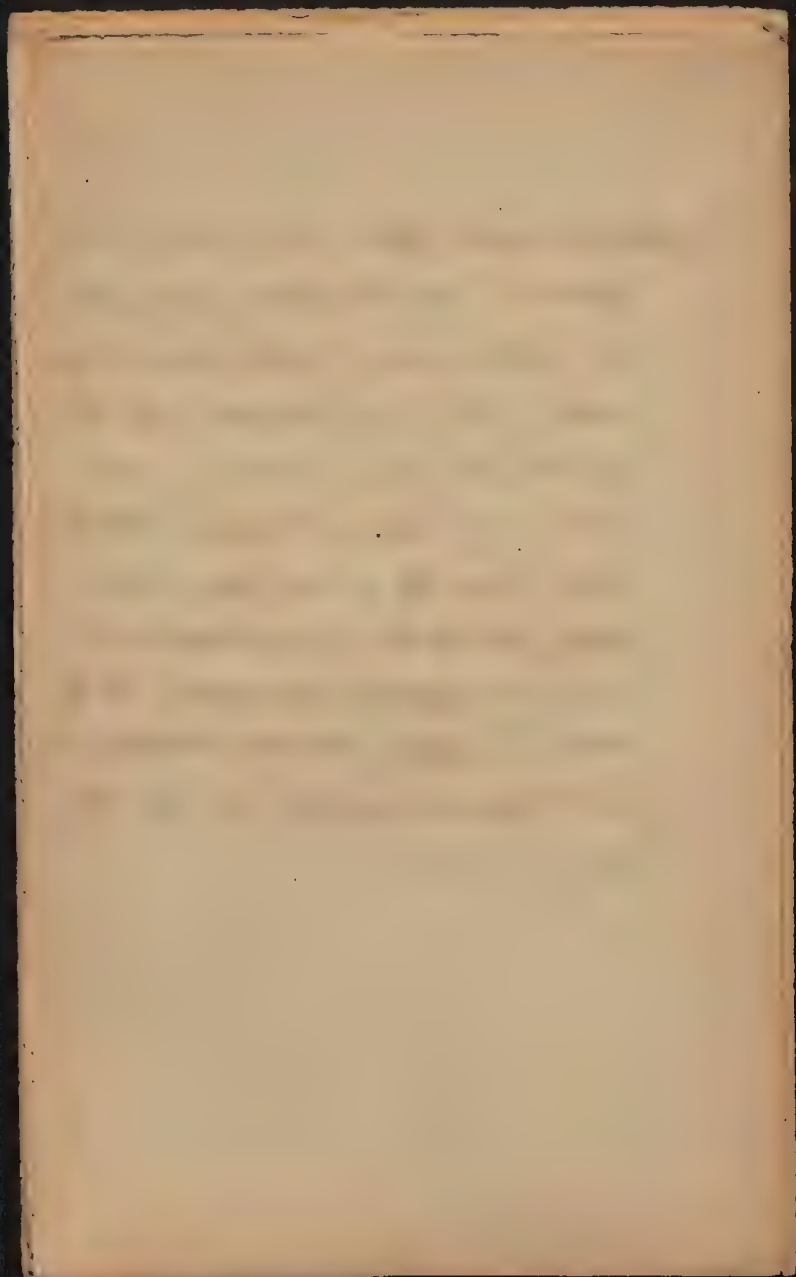

52

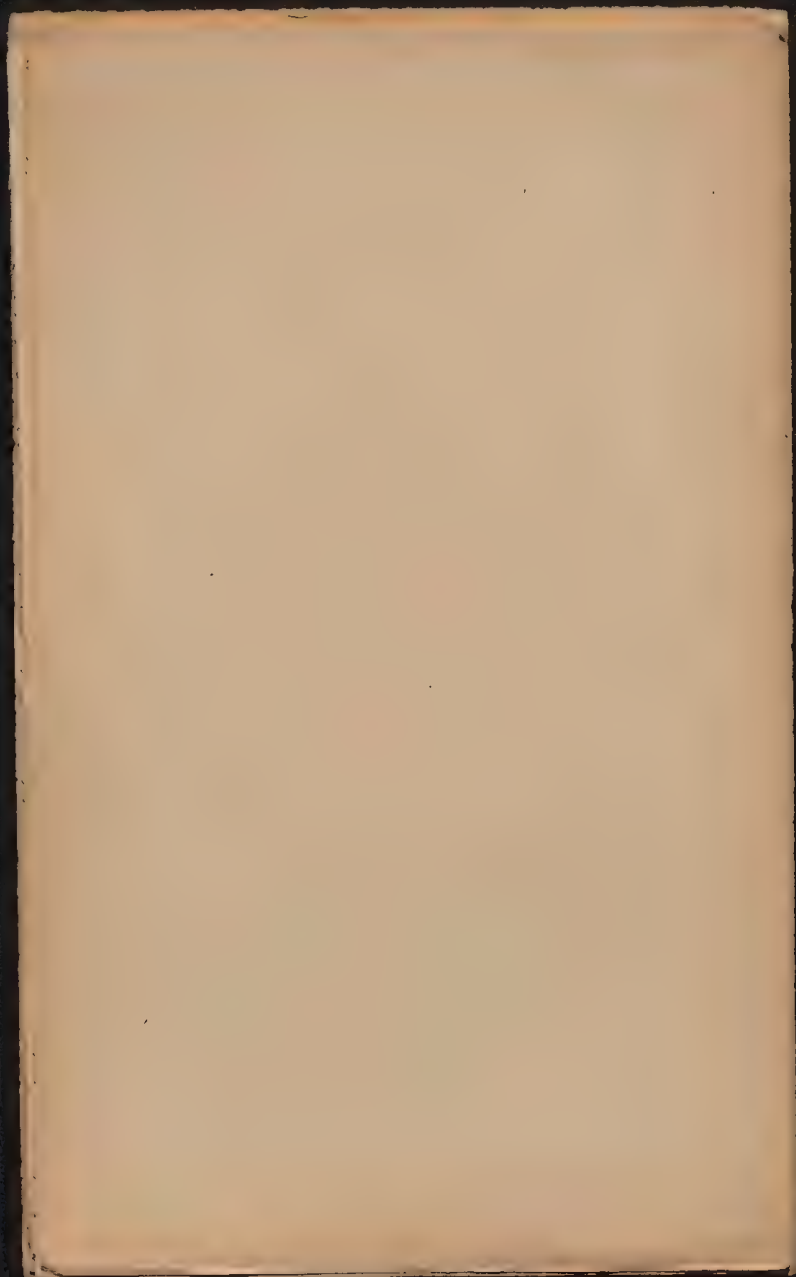
Decydować o. udk. § — ię, kain. udk. Decydo-
wać ię dkn. Stanić ię do czego po na-
myśle, powziąć postanowienie „długo wa-
kałem ię i bitem i myślanie; wreszcie
nigdybyście nie zgadli, co mnie ostatecznie
decydowało” J. Dzięk. 8. 356 „Skuteczny wo-
cił pryncypał wiadomości, że pan major
jest zdecydowany kawaler, póki j. w. pan
toalety nie skończy” Ł. Kark. 4. 302 „Zakoń-
czył po uśmiechu, że cenz światu nie zdecydo-
wałby ię wówczas, porzucił ię ię
poważnie i kamieniarzy” Ł. Mell. Proch.
wian. 11.

Decyrować ex. nuku. franc. wydecyrować, ad-
cyrować, dok. odwytywać pismo cyfra-
m' ułomne. ogólnie, wszelkie pismo niecy-
frowane „ Oddał księga Ładyszowi w ręce, któ-
ry lubo kilka umiał jezyków, nie mógł
jednak w niej żadnego Decyrować charak-
teru ” J. Szym. 199 „ Stuchaj więc, stuchaj,
czuły, jeśli hit ten, pisany ręką admi-
rała miał ciępliwość wydecyrować ” J. J. K.
13. 53 „ Tu napis jest tak nieczytelny, że
go zdecyrować niepodobna ” Kuv. Świąt 1872.
60. ob. Odcyrować

Dedukcja - j. i. k. m. łac. wywód, wycie-
 ganie wniosków przez rozumowanie
 „Ktoś odpowiedział dopiero teraz na
 moje... odpowiedź zawiera znane już de-
 dukcje” - D. p. 1886. 184. 3. „Wielcy erudy-
 ci i filozofowie, badając twórczość się myślową,
 zabrywając się przy nich, bez żadnych dal-
 szych dedukcji, któreby wyjaśnić mogły du-
 cha, geniusz, względny i stworzenie lub dobro-
 ciejsze dążności płemienia rozlicznych” - D.
 Sas. Prace nauk i lit. 15. 67. „...krzyżacy, praw-
 dziwi mistrze w scholastycznych kawiłach
 dedukcyjach, w obchodzeniu najjaśniejszej cho-
 ciażby zwadagowanego artykułu zgodę.”
 A. Brock. Ost. lat. 1840. 34.

Deficyt - u. m. ty m. t. c. brak, strata, nie-
 dobor „Kupitem wies' i ciggle mung do
 mny' chupterai - deficyt co roke "Kuv. swigt.
 1872. 65. „ (aty Deficyt ok amigay sig w budie-
 cie w shudek gupich i uicmawanych wydatkow
 zapetrinet nowuni xdiorskwanii" / Kozan. 1. 13.

Defigurouai ' or. udkn. zdefigurouai ' dnu.

Там-фр. охрещі, черпачі, "Повісті" наша
 jest supelnie napomniacuz ; zdefiguroua-
 uz." B. Pol. Nad modr. Dun-18.

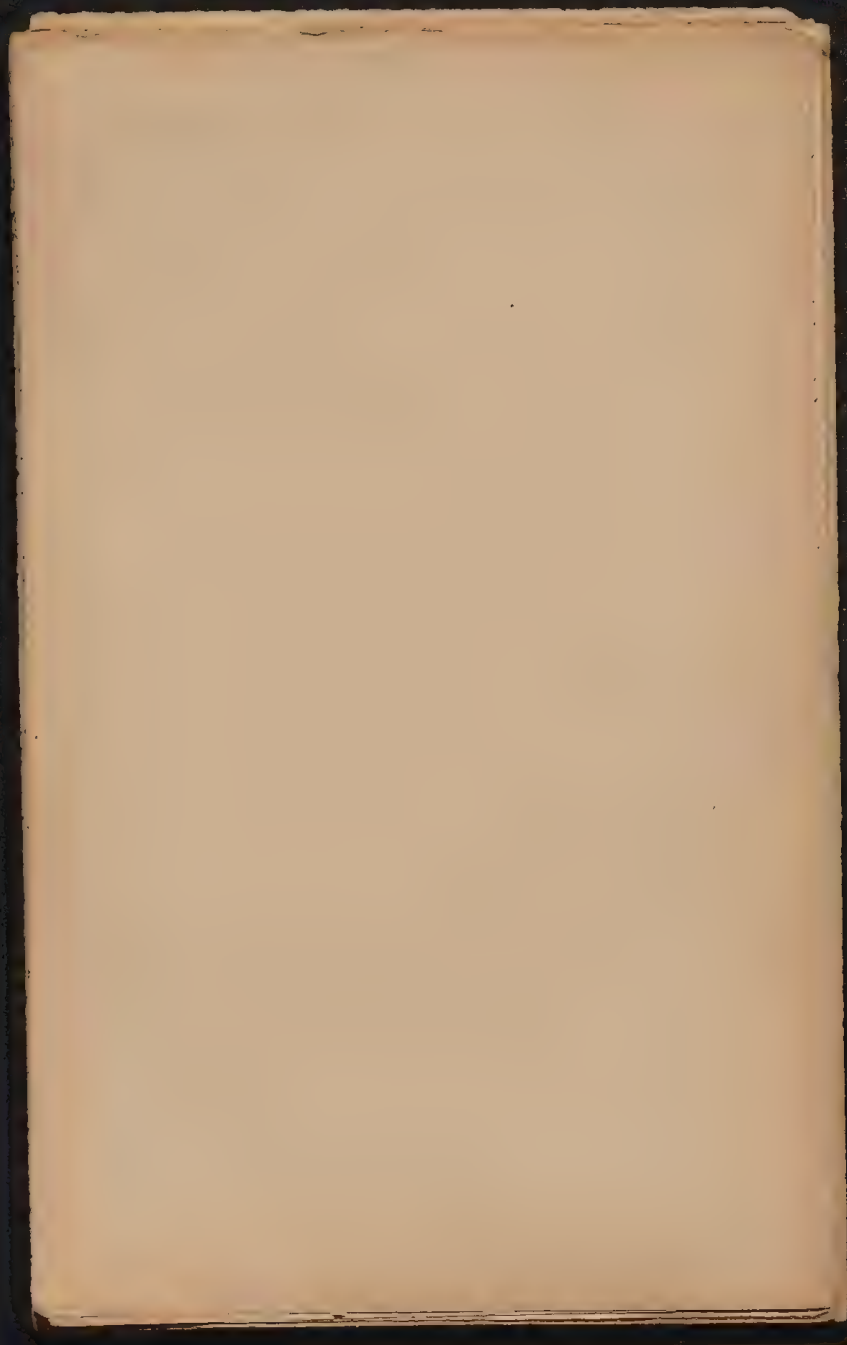

27

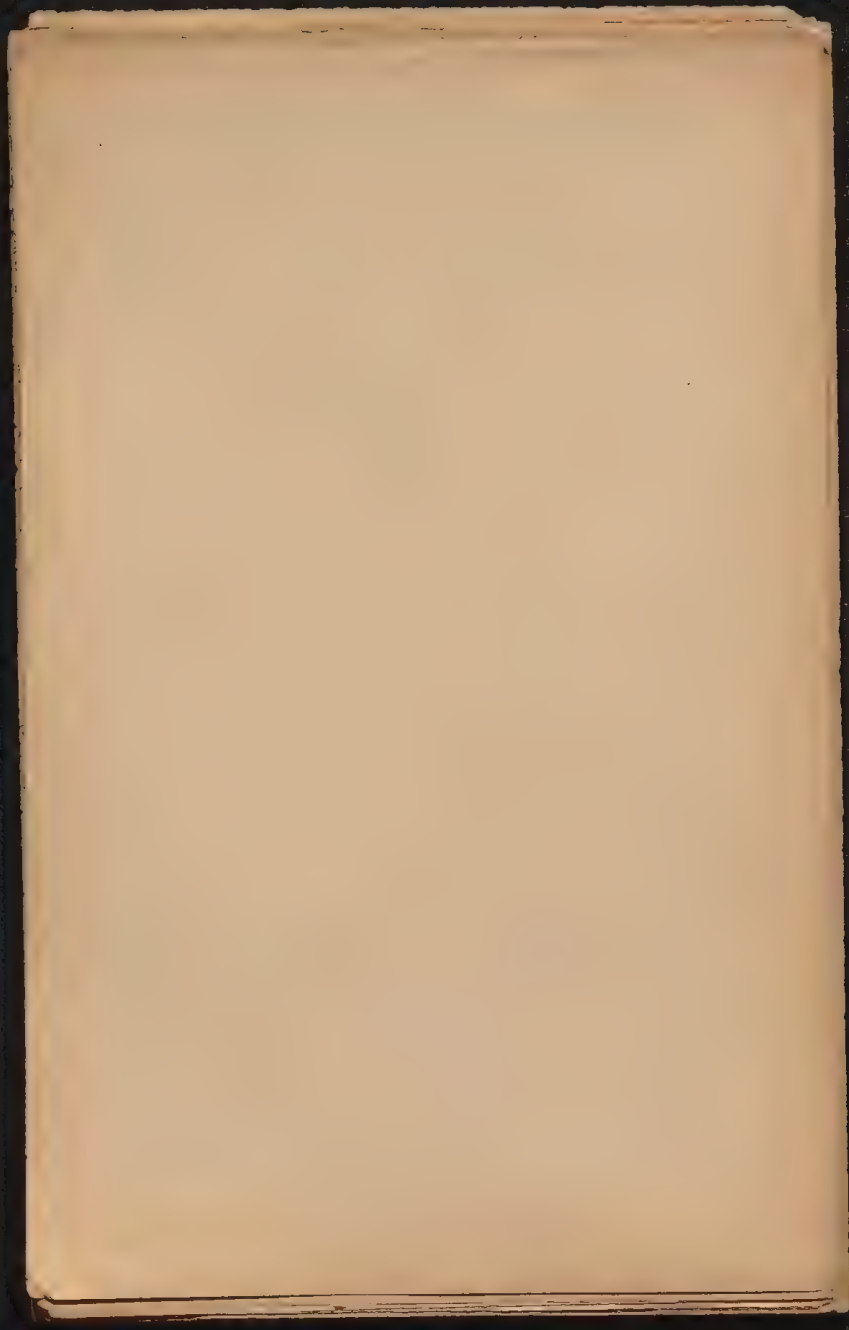
Definiować - at. njię st. r. udm. Ł. definiować dkn.
tak. définir. określać jasno stan rzeczy
i są pewne niezaprzeczalne, choć dość
trudne do sdefiniowania wrażeń, światła
czego, że ktoś mówi prawdę " J. Lwów.
1887. 93. 1 Lety. " Napromieniowanie, prąd elek-
tryczny, nieświatła słońca i wody, tajeź, two-
rzą jakiegoś nie dajęcego się sdefiniować
mierzającego słońca, wody i błota " Wile
1888. 7. 3.

Декаденція - її. і. без і. ум. франс. мисленіє сіє до
урадку „ Од року 1394, једним словом од на-
роду сіє. рокума сіє уакоит Франци, од
р. 1789, киду до на ново прийиміє, јєј де-
кадмја, урадек. " Вік 1886. 153. з.

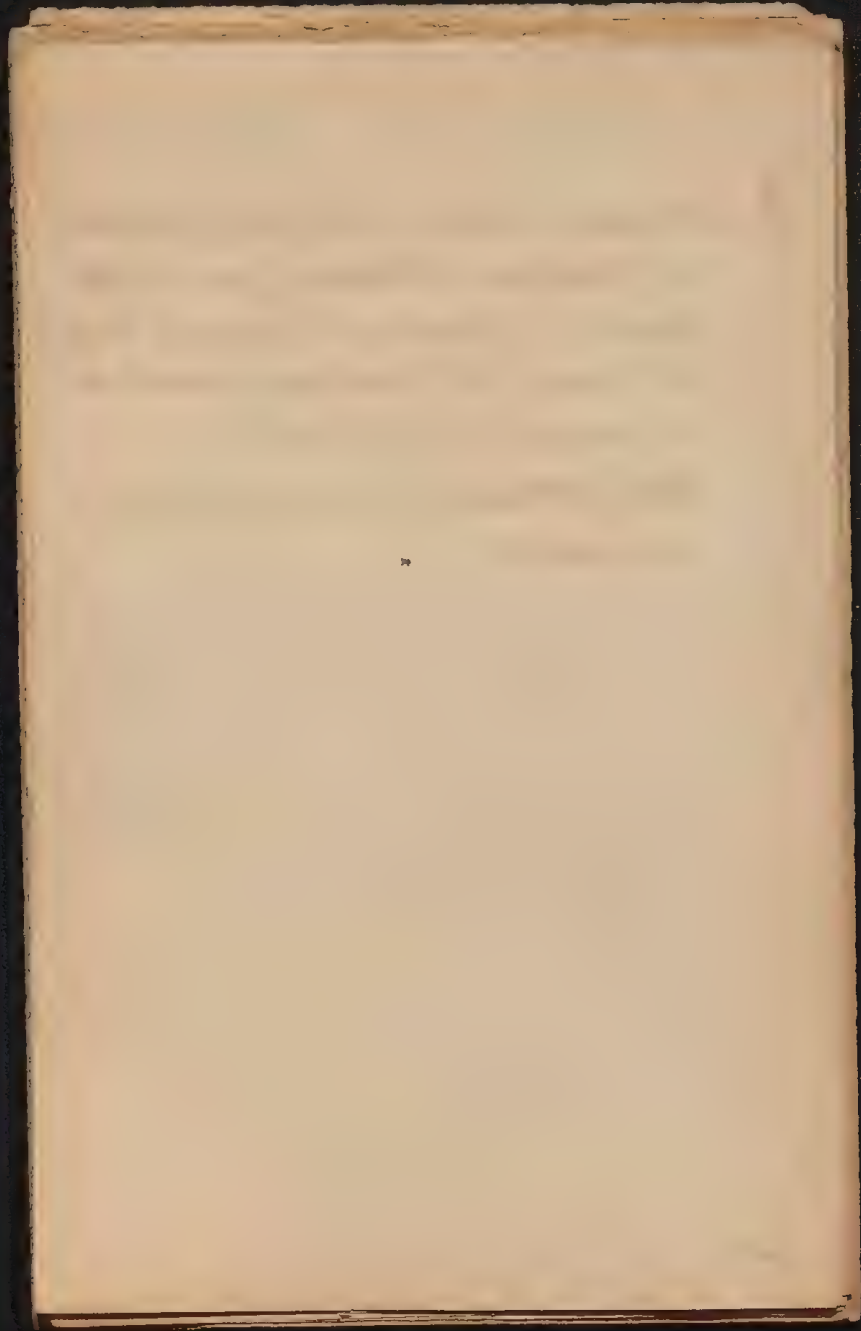
Deklaracja-ci. k. je um. „Wywat wnyot-
kich miszabaniow, aby w 24 godzinach,
ktorych Deklaracya wiernosci i bronu brow,
nauk. i lit. 14. 655.

Dekoltowai' uż s. xain. udkn. Wydekoltowai'
uż Dkn. franc. odkrywai' gors, wygors-
owai' uż " Nie rozumiem jak pami. Dony-
 da może się tak dekoltowai', przecież to
 nieprzyzwyczajenie " Kur. Świąt 1871. 67. 4.

Wydekoltowamy-a-e zast. załatw. wolny,
 nieprzyzwyczajony

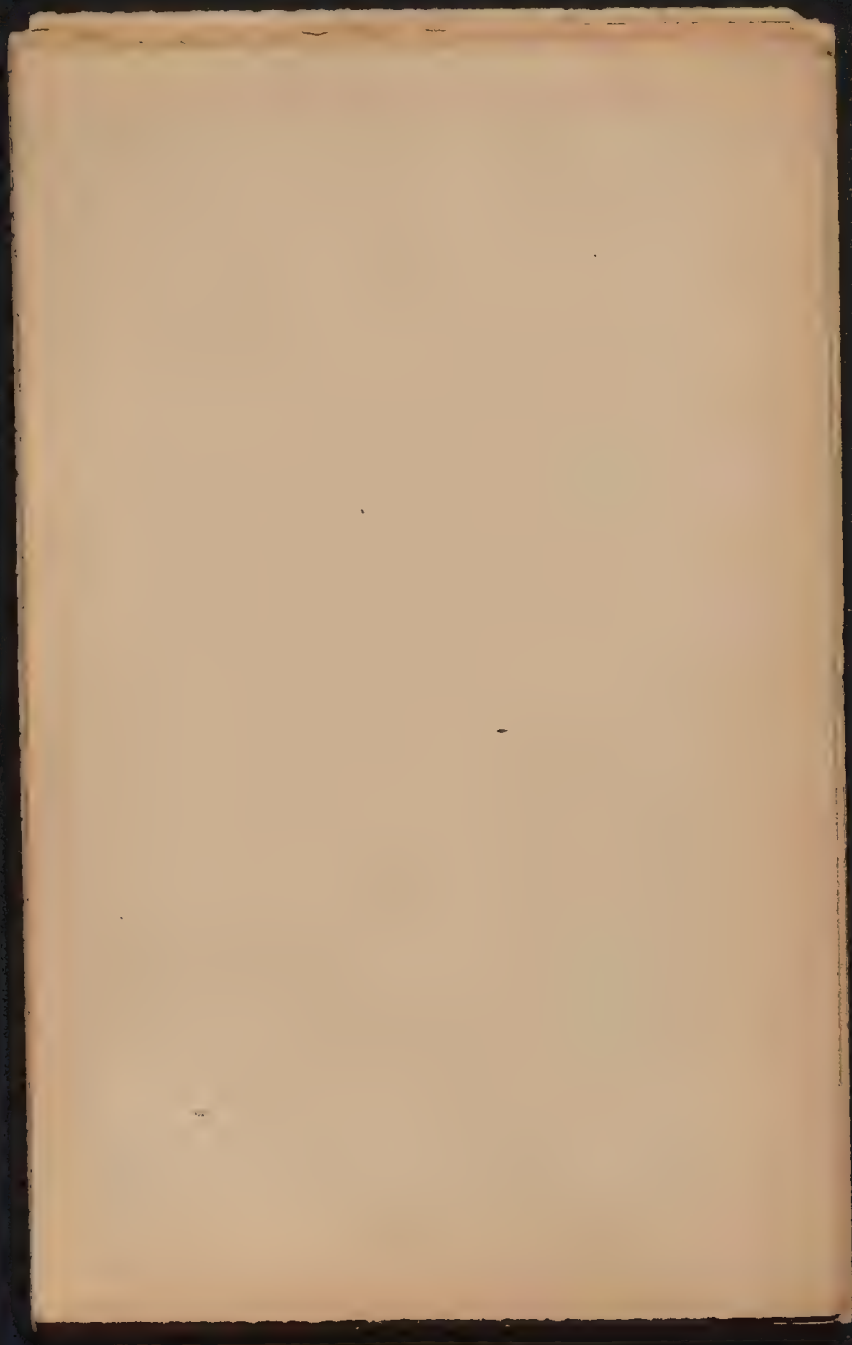
Gdy chcemy powiedzieć o kobiecie, że strój się
 w suknię białą, odkrytą uzi^{łona} ~~przez~~
 mamy na to oddawna słowo gorsowai' się,
 wygorsowai' uż"; nie potrzebujemy więc słowa
 nowego, sfałszowanego w ostatnich
 czasach z francuskiego: Décolleter

68

Dekonzertowai' a. indku. zdekonzertowai' dku.

zmiennai' kogo, zbit' z terminu, upracwie'
w kłopot. — siz zaim. zmiennai' us, zakło-
pokai', rawskydrie' „Po zdiwionym spojrze-
niach i zdekonzertowanej minie Takwo by-
to odgadnui' że nie mogli' się koryjektowai'”
A. Wilk. Fot. 1. 143.

Dekonsyderacja - j. i. lekceważenie, nie uwaga,
uwaga, traktowanie lekceważące, baga-
telizowanie „Nie wziętka wiez, ani stama-
nego mleczka posagru. Podejrzawata wiez go
ciagle o jakis' rodziej' dekonsyderacji z jego
strony wzgledem siebie.” T. J. Żm. 1. 91.

Demaskowai'-at-kujie st. k. n. d. k. Demaskowai'

Dkn. & fig. & ednei markę, wykrył prawdy,
odkrył i wyjawiał w właściwym znaczeniu
„Niemożna jej było proponować spisania
testamentu. Przemyślniej jemu nie wypa-
dło mówić jej o tem. Byłoby to tyle, co
demaskowai przed nią swoje kamienicy
i podał w podejrzenie miłość, której uda-
wał” M. Dn. Pańs. Orzecz. 244.

Dementowai - al. tuje st. cz. wst. uch. i franc.
 Dementi i ukrywane najniepotrzebniej przy-
 trzymywanie polityczne ~~zwyczajnie~~ w Gal-
 cji kam. pols. kaproscenie, ^{abdykacji} kadawai (Kawusko
 „Ajenja Harasa w telegramie z Sofji
 Dementuje w wielkie pogłoski o uwolnieniu
 abdykacji ks. Ferdynanda” „Dz. pol. 1887
 358. 2. Co wiążura, tak prasa wzięła bez ce-
 remonii wywaru franc. Dementi kam. polskie-
 go: kaproscenie „W sferach politycznych
 uważają wywrotę i uwolnienie cesarstwa dla kwo-
 biego Andrassego za wyprawie Dementi po-
 staty nie dawno pogłoski” ib. 359. 1. „Ty-
 czasem na całej linii Turcja nie przygo-
 towuje. Pouzino Dementi, faktem jest,
 że dotychczas nie uwolniono Kolumby z
 roku 1883..” ib. 1888. 15. 1.

„Ks. Tędyman złożył w wórej wórej
Stambutowowi. Wórej to za démenci
pogłoski, jakoby Skrubulow miał być
„crucia” z Cankowistami na wypadki de-
transkacji Esigia.” Kuv. wark. 1888. 209 3.

Deminond - u. m. fr. Demi-monde, półświatka,
 świat kobiet wolnych obywateli i ich
 wysokie otoczenie, towarzystwo tej sfery
 „W teie sarka kupa staje už rakoty de-
 mi-monde, bo gdy tam wejdie najporo-
 dniejsza samowola, wypływa z niej skon-
 ekow Demimondowka” Kur. Św. 1877. 43.

Demimondowka - i. r. k. m. m. kobieta
 z Demimonde.

Demobilizacja -ji. ^{Te. fr.} z. c. frizie mobilizacji tj.
 uruchomienia armji, postawienie jej na
 stopie pokojowej, ze wszystkich stron nad-
 chodzą wieści pokojowe; demobilizacja ogło-
 szona, wojska powracają do siedzib swoich
 Now. 1878. 55.

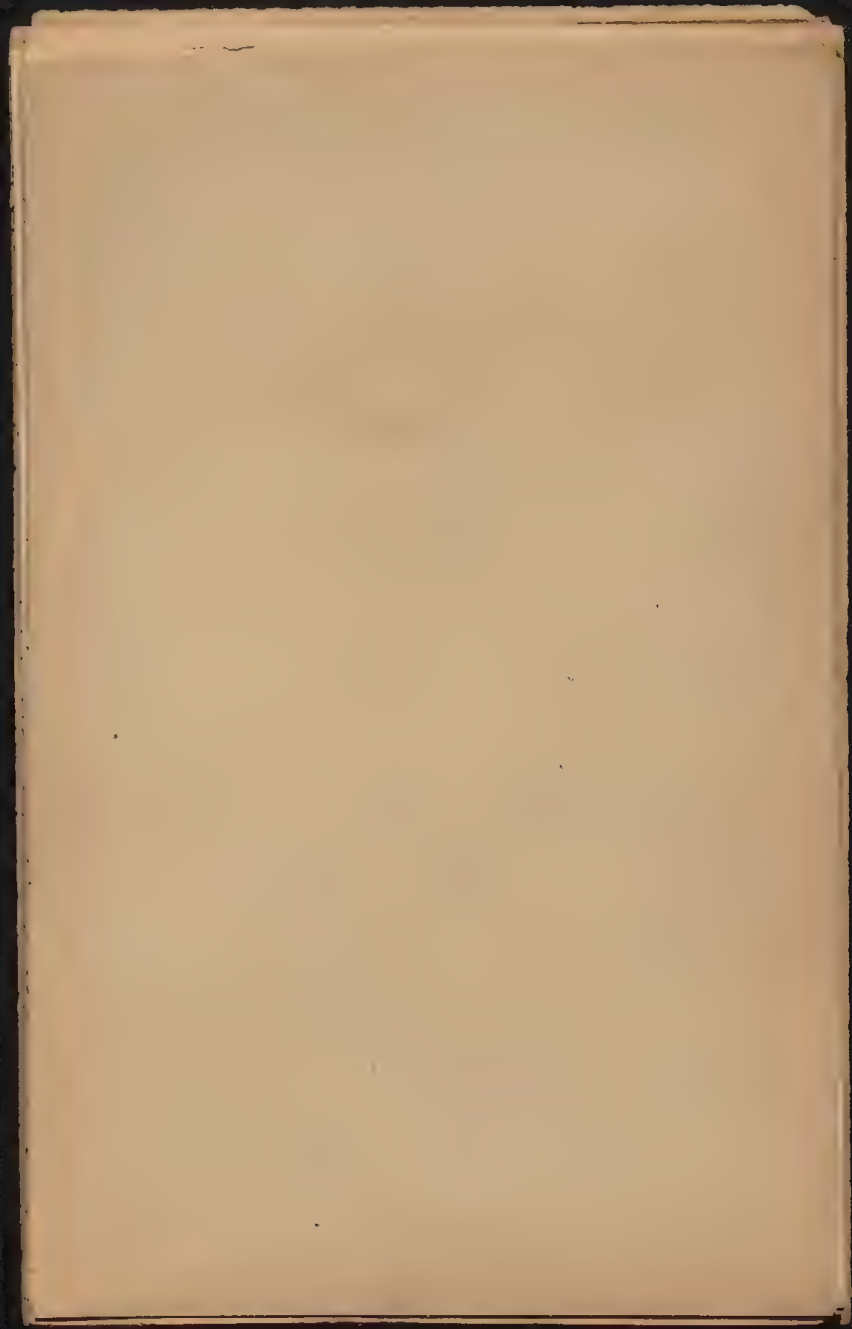
Demokrata - y. m. ci' m. u. Ld. demokrat-a
 „Nie jekem ani arystokraty ani dem-
 kraty” J. Kras. Na cu. nar. 97.

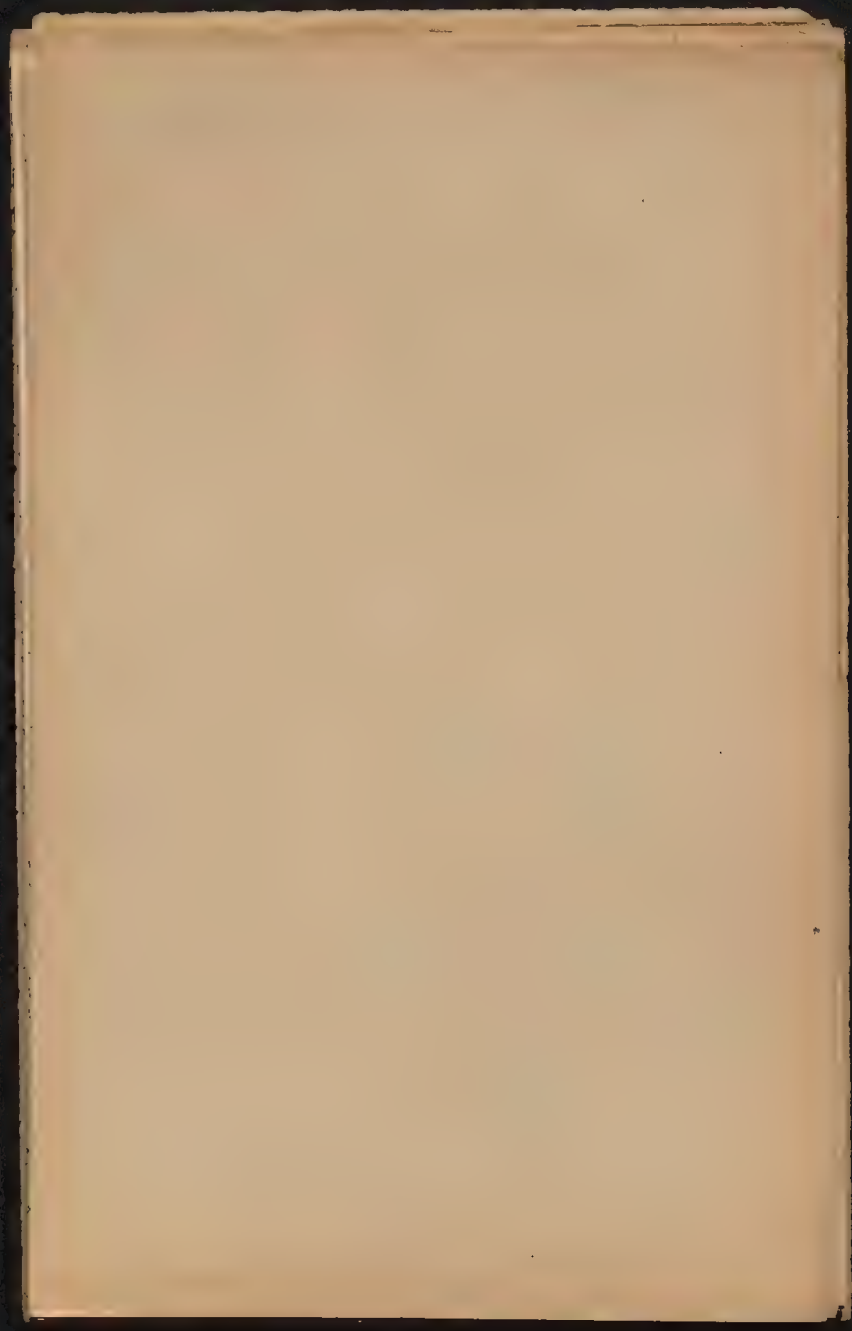
Demontować - at-tije s. a. ndm. Demonto-
wać dkn. franc. Démonter, z tai. de i
 nous, montis, artyst. zbijać dźwiato z lo-
 ża t. j. ławety, prozra strzaty cegnie nie-
 sadatnem do wryplu z spiernei jendia,
 sadrai go z konia, porzbawiać konia
 "Wtece us za niez (armiz) chrnwa m.
 rodenio i' trainandio, najwiziej de-
 montowanych kawalerystio na kwa-
 jowch rakapach, wozkani albo i pie-
 sho" A. hr. Fr. Dk. 11. 153.

Deniera-y. z. prow. bichun' / natura, roitina
driko roituga, chwast „To miejsca pruste
we wsi latem pokrywają się białą rośliną
naziwem „puchaw, Dzikich Głaz, Dendery”
T. J. Rea 1.1. of. Pinderynda.

Denominacya - ji. ž. cje-cyj rum. *Tex. Denominatio*,
 nazwa, określenie przedmiotu „Wyjściowym
 kolcem, jakiż żył w naszym kraju pod de-
 nominacyą Skarbonika trudno gdzie znaleźć.”
 A. br. Fr. Dz. II. 36.

Denuncjacja - ci. i. ^{potajemnie} oskarżenie kogoś przed są-
dem lub sąrebowich zwierzchności, o chy-
nym przeciwnie prawu „Podobne oskarżenie ze
strony tego pierwszego jest po prostu denuncjacja”
Czas 1877. 74. „Nie przewracaj bez potrzeby
kufraś, chyba że jest podejrzenie lub de-
nuncjacja” J. Kozem. Podrozm. a. 3 s. 1 of dowod

Denuncjant - a. m. dopuszczający się de-
nuncjacji, denuncjacji „Nikomuśmym
był denuncjant” Pol. przed burzą 97 (!)

Denuncjować cz. ndkn. oskarżać potajemnie
kogoś przed sądem lub sąrebowich zwierz-
chności, dopuszczając się denuncjacji „Pierws-
tote oskarżenie korespondentów z warsza-
wy do piśmie galicyjskich, że to denuncjacja,
nie wie, że ono właśnie denuncjacja niezbyt

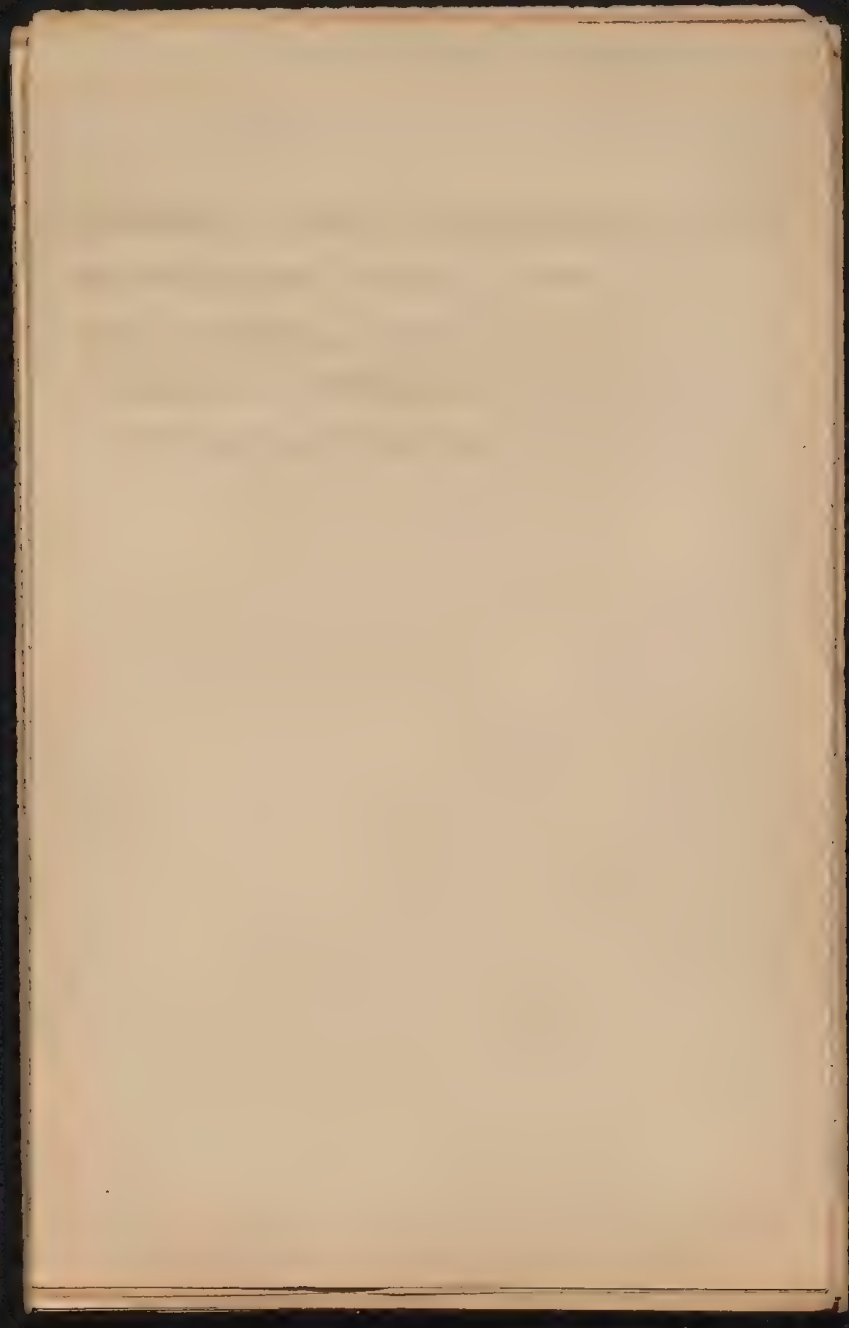
coś Warszaw, literatów męzgołnier, jako
najtaczniej posędzanych o pisanie korespon-
dencyj." Cenz. 1877. 74 (1)

Denuncjować cz. dok. „Byłoby iż udało,
gdzby nie jakiś Tajdak, który mi denun-
cyował” J. Konek. Podróże, a. 3 w. 6

2) „Kto wie? Kmalant by się może denun-
cyant co by mnie zaskarżył, i kaszdkono by
mnie gdzie do fortecy, albo wygnano z kra-
ju...” Pol. Nad mied. Dun. 187.

11) „Pobrzywdzony kamiant się ujęł na obra-
z z swego kowana, ucieka z ptakami i de-
nuncjuje przeciwnika.” J. Gord. Kauk. 208

Depopulacyonowi ex. niderm. na populacyon.
 sci salwosci, czynnici niepopulacyonu
 " Popetuiat bled po bledzie, co go su-
 petuie adystrawedykowaci i adepopula-
 cyonowi nusiato " Przegl. pol. 1867. 118

Deportować ^{Tac.} st. ex. udkn. skazani na deporta-

cję, wyrzucić z kraju do oznaczonego
miejsca na karę „Zamierzali wysy-
szyć, że Toussaint ich rząd francuzki
w błąd wprowadzał, nastawiając to,
aby go z wyspy deportować” *Przew.
nauk. i lit.* 14. 657

Deportacja-ji: f. Tac. n. staroz. Pray.
mian i we Francji od 1793 wygnanie
z kraju do oznaczonego miejsca.

Deprecjonować ^{rac} m. udkn. franc. obniżać war-
tość, nisko szacować „widzi na granicy spie-
wają, w tym roku ciutko... skoro pragnę odby-
wedrować się do Warszawy, po zdeprecjono-
wane ruble.” Wiek 1886. 137. 3.

Deprecjacja ^{lekceważenie, niskie opamiętanie} -ji. z. bez l. m. obniżenie warto-
ści, niski szacunek „kontyngencja i wiodące
ja, w pomimo obecnej deprecjacji banknotów,
pozyskując honorarium w takich, równie chę-
tnie, jak w rłotie” Sgg. ~~Wiek~~ Dis. lit. 3. 154.

„Nasze kurs w Berlinie nie przestają obni-
żać... mówię się obniżają, nie zaś że kurs nasz
upada, albowiem ktoś usilnie zajętą jest de-
precjacja rubla...” Wiek 1886. 279. 2. „Kaliżanie
porytawca fabryka niewyższej deprecjacji ma-
jątków ziemskich przy sprzedawaniu przy-
musem” S. nar. 1886. 183. 3. „Nierówna-
ny humor i pełna dowcipu karłowata de-
precjacja wtaraj działach i literackiej
stanowię przypisanej tej notacji” N. Refor.
88. 162. 3.

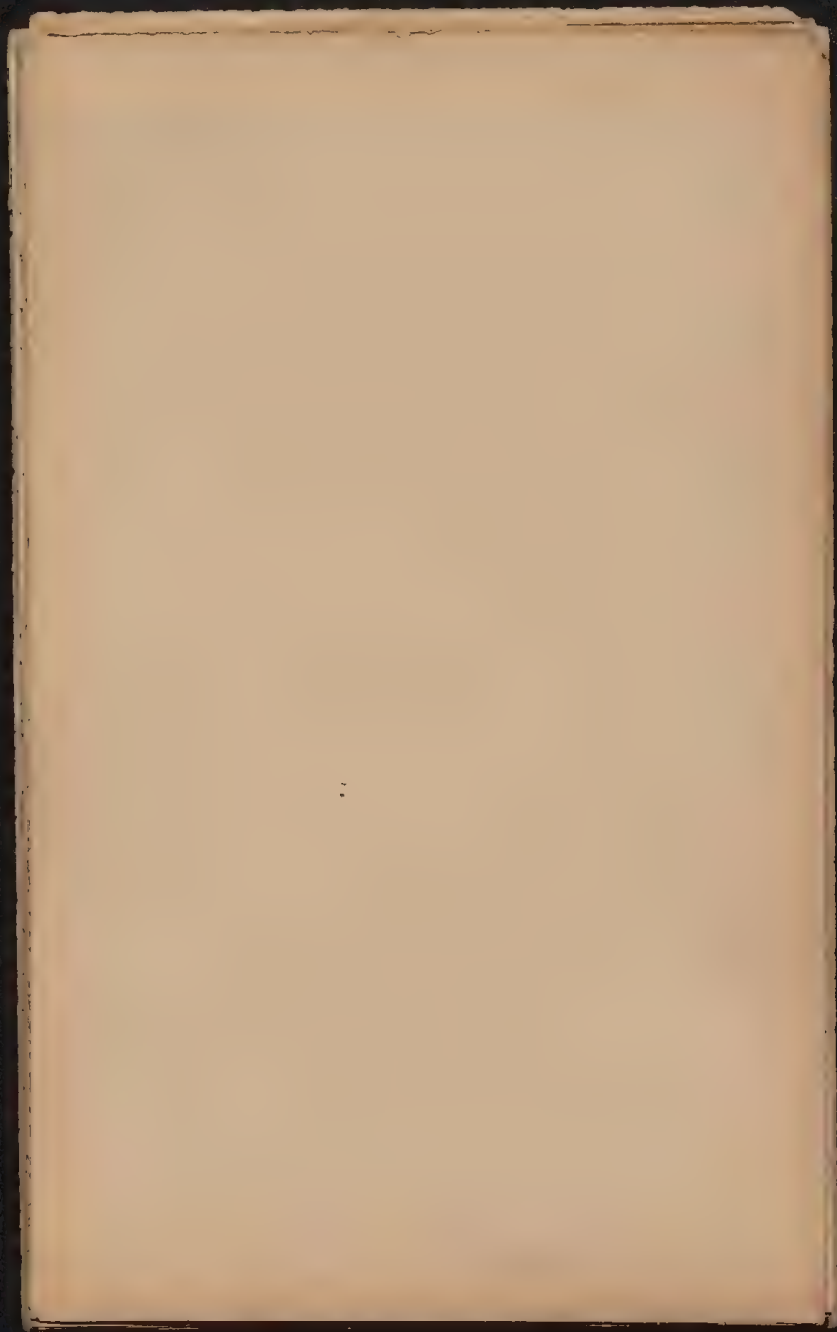
„Wprawdzie kursów nie kategorycznie ni-
gdy suabkomitorium austro-węgierskie, lecz
o przepiękni bankowe, ponieważ ich deprecja-
cji, w tych charakter banku fundus” wick 1886.

31. 3.

Derankowai - kogo franc. d'éranger, d'arr.
~~my~~ ~~Wustkai~~ z ~~Wustkai~~ mój, a kij.
 był kum. na powrocie, powrocie
 „Prosiła żeby sobie z nią ujemnie
 go nie robili karkodu gdyby jedyne pod
 tym warunkiem przysięgła ich gorku-
 si, jeżeli ich w niżej Derankowai nie
 będzie” Autor. Paris d'icdy 47.

Desenik - ku. m. ki mm. kdrb. desen „Pysowa-
 tem dla niej Desenik na markiethi.” Ło.
 Mell. Groch. wian. 15.

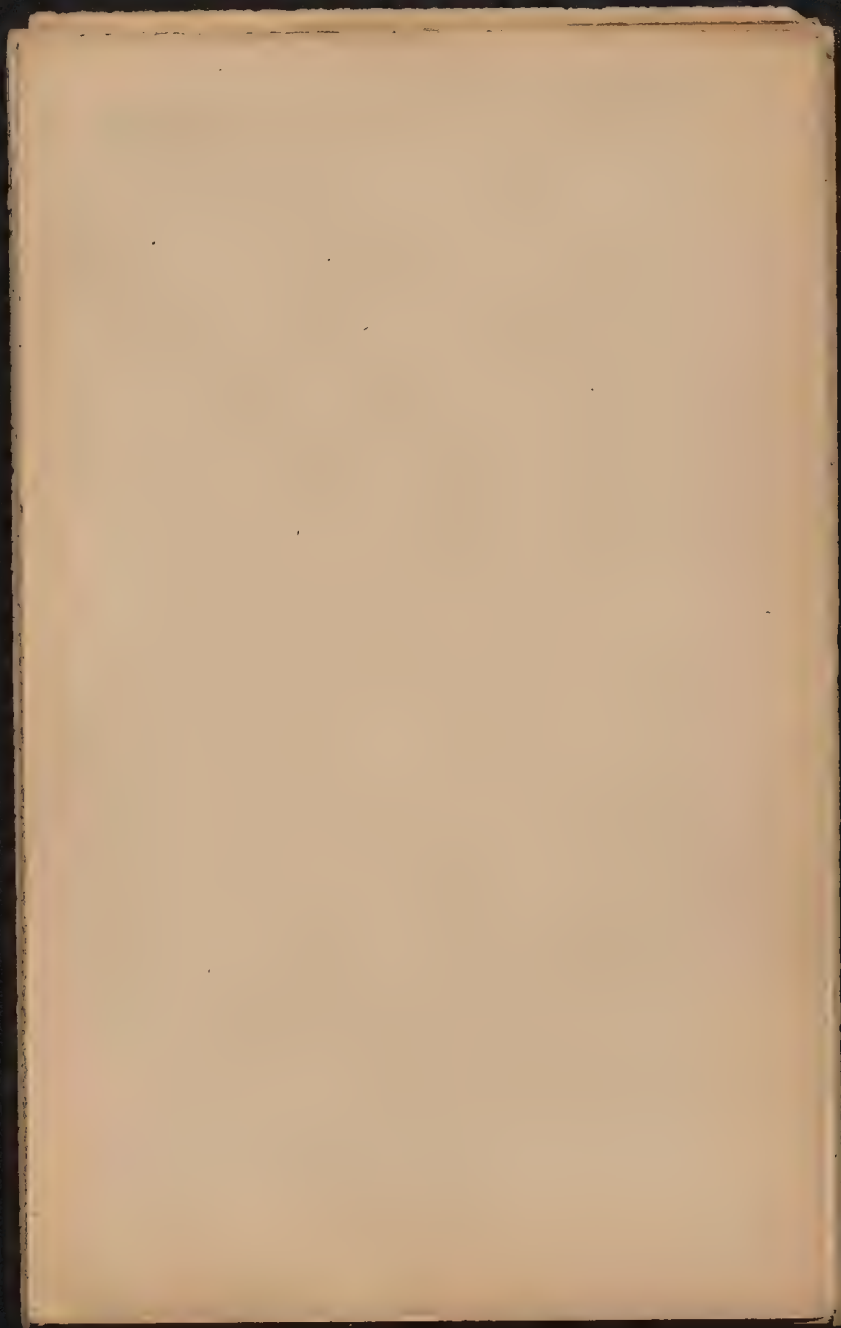
Deszczówka - i. z. woda spadła z Deszczem

„Cale masy Deszczówki spływają z ry-
niem na nogi poręczników” G. nar. 1885

109.: „Podstawienie naryn do tapania
Deszczówki na ulicy taniej swobodę ku-
munikacji” San 1882. 42. 3. § 2 art. wino
lekkie, siłak.

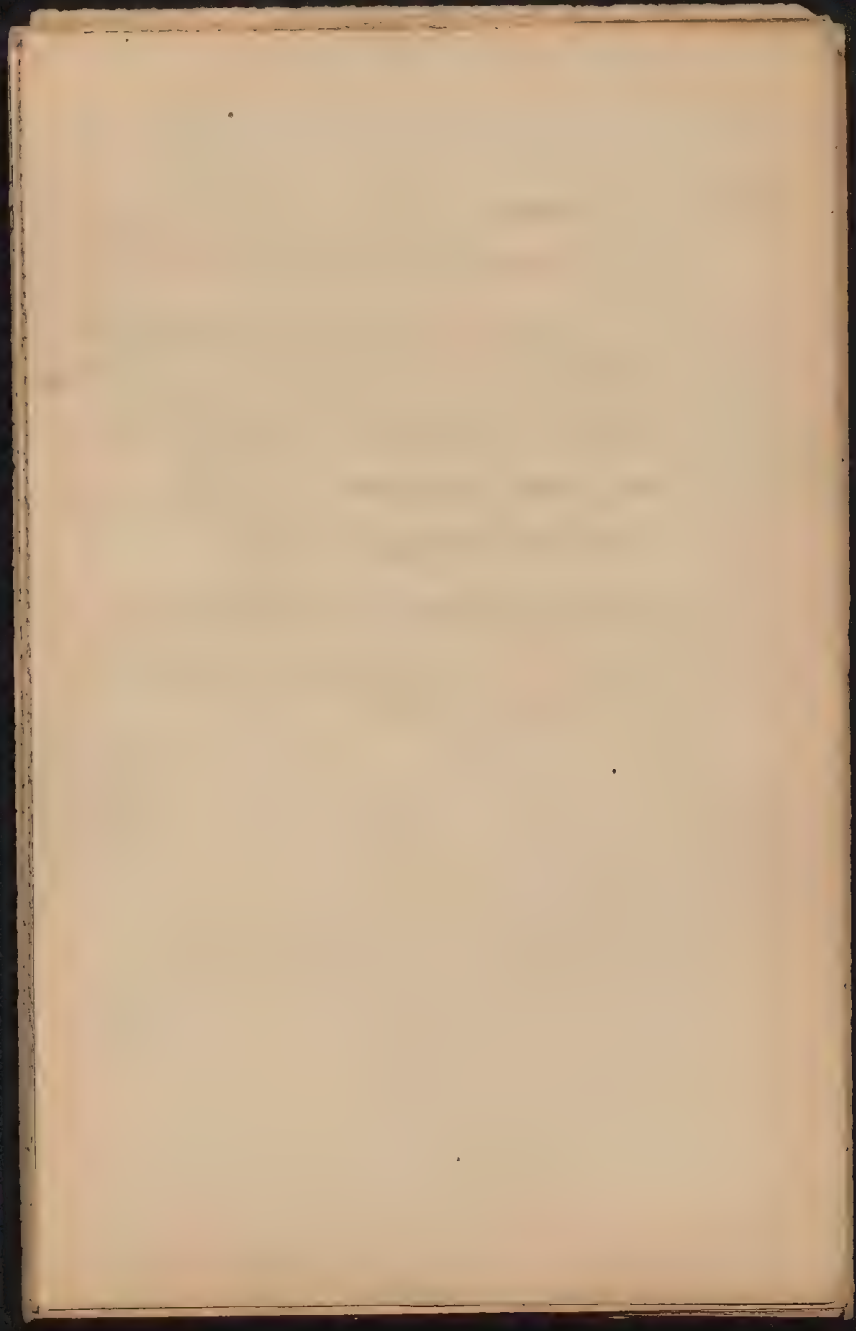
Detalicznie prost. z detalami, niezgotowo,
 drobniogłowe „Jak mi Bóg miły, jaż nie
 nie powiadziawaj, jeśli mi państwo nie
 dozwolicie detalicznie wygłosu opowie-
 dać” J.T. Kwaś. 29. 92. „Rozpowiem państwu,
 detalicznie... jak uż malarzy” D. Doł. Śred. bu-
 ry 122.

81

Determinowai cz. wdku z okoliczai, vna.
okai „Czasto cale niezige. trawit je-
dynie na badanie, na wypratywaniu
slabosci, na determinowaniu jej.” J. Kran.
19. 56 „Proz prouinost” usilowat wyua-
terni inny charakter w chorobie, inacy
jz zadeterminowai” ib. 57.

(1) Zadeterminowai, Kadeterminowai vkn
„Pomylił si z zadeterminowaniem ch-
roby” J. Woznen. 1. 441.

27

Detonowai or ndkn. Detonowai dkn. fran.

knusai' kogo do spurne nie i tomu, upo-
koryj, abijai' z temnim „Czy nie bytbyj'
kontent, gdybyjany jak ualery & Detonowa-
bi kogo tota? „L. Nr. Srebr. 3. 662. §. 1. m. 1.
fatraowai' w spiewie, braci' niewtasciung
mitz „Nucit dunki' & wdrizkiem swiadczym
o dobrym smaku i' umiejzkiej rudyne. Do-
pieno w miang pochitaniania wielizkow
chrypt i' Detonowat „L. Tarn. Nr. i' prof. 77

Detronizowaci i. indk. sdetronizowaci dkn. Franc.

złożyć kogo z tronu; pozbawie panowania,
wtady „sdetronizowania wtadymu pre-
kowna sig ie sama wdzla sobie odwlość
do sprawnowania wtady” Z. Kark. 4. 335.

Dexarmowai' ex. ud kn. Z Dexarmowai' d kn.

Tai. fr. vorabwai', vdebwai' bron' woj'sku.

" Kotusiewy bytoly im bardzo suadno
nie klykno wybić, ale newet z Dexarmowai'."

J. kiliń. Pam. 31.

Dexelować ~~się~~, Wexelować ~~się~~ - zmylić
się, zmylić się, popęlić w ruinę
„Dach taki wexelowany na dworze,
nie leży się na głowie” A. w. l. 100 ty rob.
101.

Dekolacja - j. i. ten. sprzeczanie „we wszystkich
 ich i w nich tak sama panowała Deko-
 lacja, krzyżowanie i smutne opuszcze-
 nie” J. K. 31. 20.

Dezonjeruwa' u s. raim. udm. Dezonjeru-
wa' u dm. straii' moimor' zozjeruwa.
 nie u, xbi' u z tropu „Zaskem xdezonjer-
 to wany - i nie wiem dobre, co poruci' z to-
 bz." D. Pol. Pam. Pam. 149.

i. 2006 Djetha i. i. 188-let um.

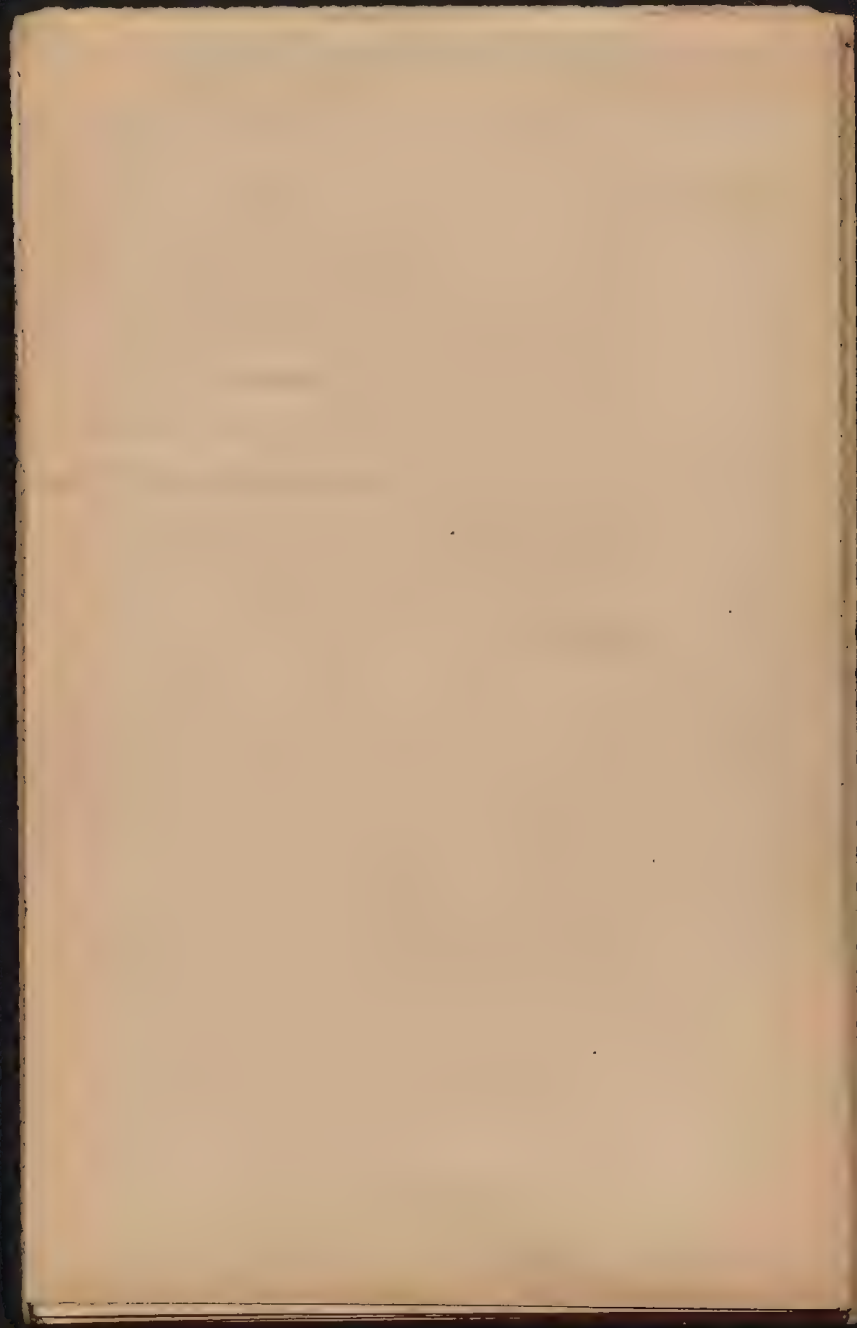
Djēta-y. i. ty um. z wynagrodzenie dnie.
ne urzędnika.

Djētarjusz-a. m. 48e um. w Kongresie.
ce. a Djurnista-y. m. 50i um. w Galicji.
urzędnik nie pobierający pensji równej
tyłko Djety „Zarząd kolei postanowił od-
dać z biuro swoich urządków pracu-
jących tam Djētarjuszów” „Wiśk 1883. 10.3.
„Wolę być djurnistami w tutejszych
biurach, niż dalej stawać na linii pań-
stwowej” S. nar. 1883. 18.1.

Djētytaryj-a-e, tyższy z Djety, za-
chowania z byżjénianego, wytworzy-
ła z oddzielną metodą leczenia kupa
pod nazwą kupa Djētytaryj” J.
Starom. Wsiew 23. 142.

Dobrobyt - u. w. b. a. m. byt w kamieniu
 sci, w dostatkach „Pracownictwa” skwo-
 rzeli dobrobyt i wypędzili nędzę i
 lenistwo. „M. Bat. O kaw. zie. 13. „Złotem
 umie obsypię. Zdobawym - za wszystkie
 czasy odpoznienie w dobrobycie” J. Kraw-
 wick 1878. 32. „Ustawy nowe socjalu-
 polityczne mają zapewnić dobrobyt
 robotnikom” „Dziennik” 1883. 5. „Oblicza jej
 myślałoby, jak kręsi się w petri, politykij
 politykiem dobrobytu, pochodziłby z do-
 statku napetnianie niołędka” T. S. Per-
 1. 89. „Korzystając z dobrobytu, jakim go-
 spodarstwo matki darzy dzieci, sama be-
 czynna powstaje i nie wyptara się mat-
 ce z dziegiem wdzięczności w łonie pracy”
 M. S. S. 23. 317 „Pod względem porząd-
 ku, wyptosi i dobrobytu były to li-
 trzymać na stopie godnej kamien-
 jui rodzin” „Dziennik” 23. 366

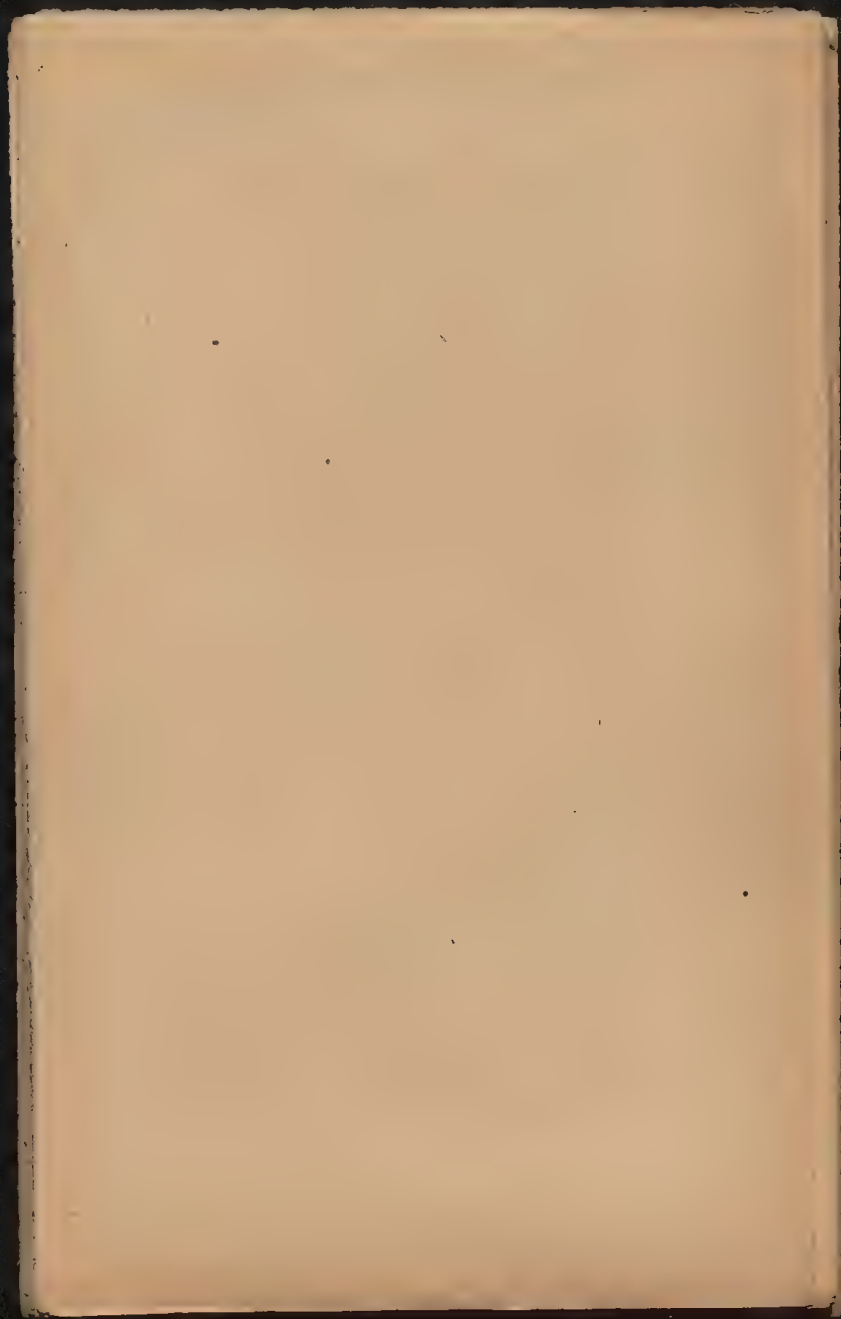

Dobroczywność - i. t. & meton. każe do dobro-
czywności „Przed śmiercią sporządzo-
nym testamentem zapisat na wileń-
ską Dobroczywność znacząc sumę” Now.
niedz. 1877. 13. „W Dobroczywności ka-
kowieńcy żyć” An. Wi. 1. 134.

Dobrodusność-i. i. bez l. um. dobroci duszy,
prostota, szczerość, Takowierność

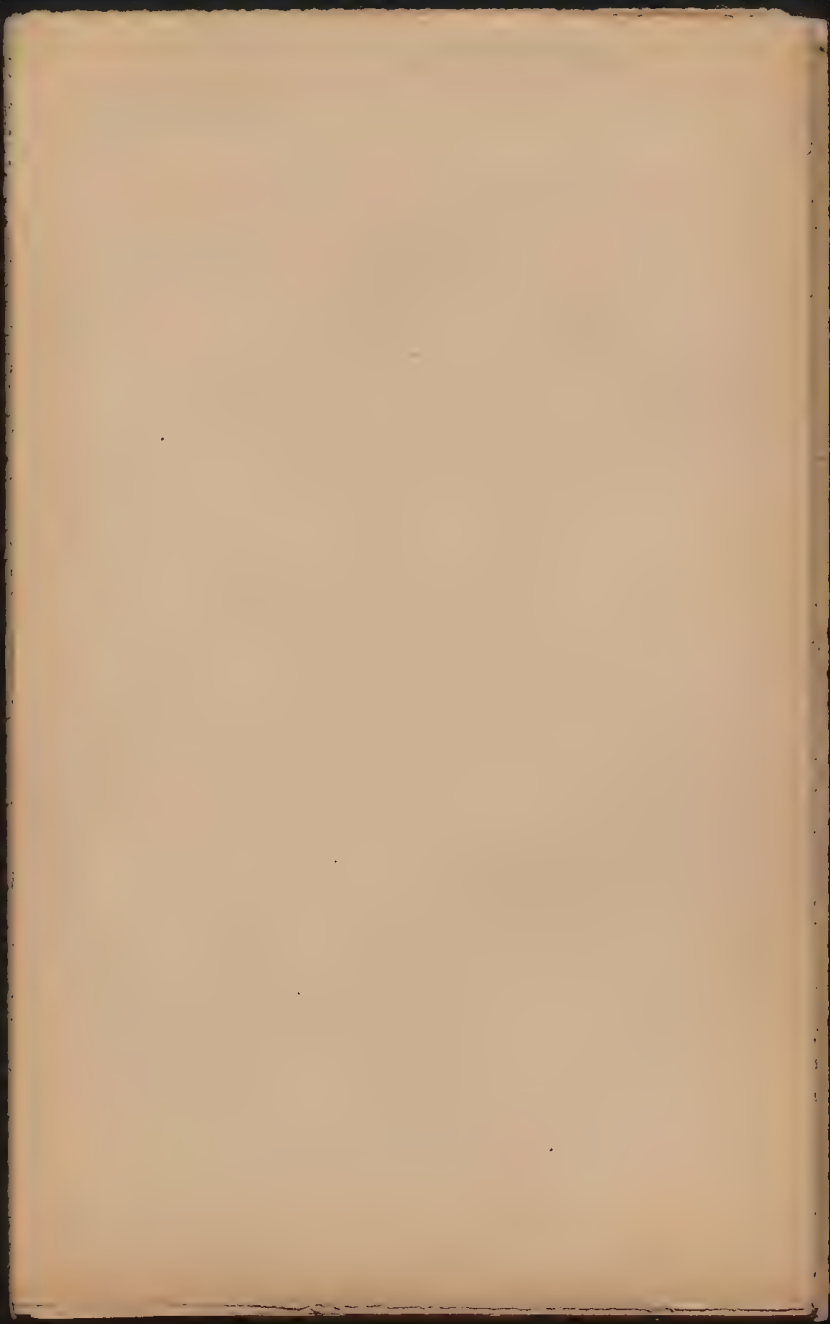
Dobrodusny-a-e, zanie poszt. dobry,
pełen prostoty, Takowierny „Wy mnie
mnie wrysy, z prawoteniem, że starego
dobrodusnego safandutę? he? niepra-
wdzi, a ja od was podobno wryskich
przebiegajay jestem..” J. Kras. Kam. na 50.
rym. 264 „Dobrodusny i powolny cyrie,
w tym jednym zanie, okazywał się repar-
tym i nieubtęganym” ib. 272 „Dobrodus-
zanie i qdrit, że także piękności berliń-
skie, które mi roję z salony, abatanu-
cy utwórzcie i wybierz mi z głowy
piękny Klare” ib. 48 „Stary inwalid do-
brodusanie nasz weproway, powrót
rozpytywał Tagdnie” J. Kras. 55. 21.
„Pan Marcin się dobrodusanie umiśca-
nie to zapewnienie” K. Chł. 9. lw. 1888 10.

31
Dodzwonić się st. raim. z dzwonieniem wko-
wai, dowołai się kogoś dzwoniąc „Coś
u Djabła! dodzwonić się mié uwana!”
A. hr. Fr. Dietla 7. 267.

Dogryzki - choć. m. bez t. poj. wstawypliwie
 docintli „Wiesz ja mam kuścić te
 wstawypliwie jego dogryzki?” A. Wilka. Fot.
 1. 194.

Dokotatai cz. 2 km. & fig. Dobiedowcei, nota-
cze nie dokorinyi „ Nam starym jeroze
pót biedy kilka lat dokotatai, ale temu
dzieku” J. W. W. 72. 34.

Dokompletowai-at-tuje 5-tych. Dru. dopetnij, wupet-
nij „Postanowit wyaytko. co zabierae z pra-
daj nuchomowci ciotki, obroci na dokomple-
towanie swojej ganderoby.” J. Kocem. 1. 4.

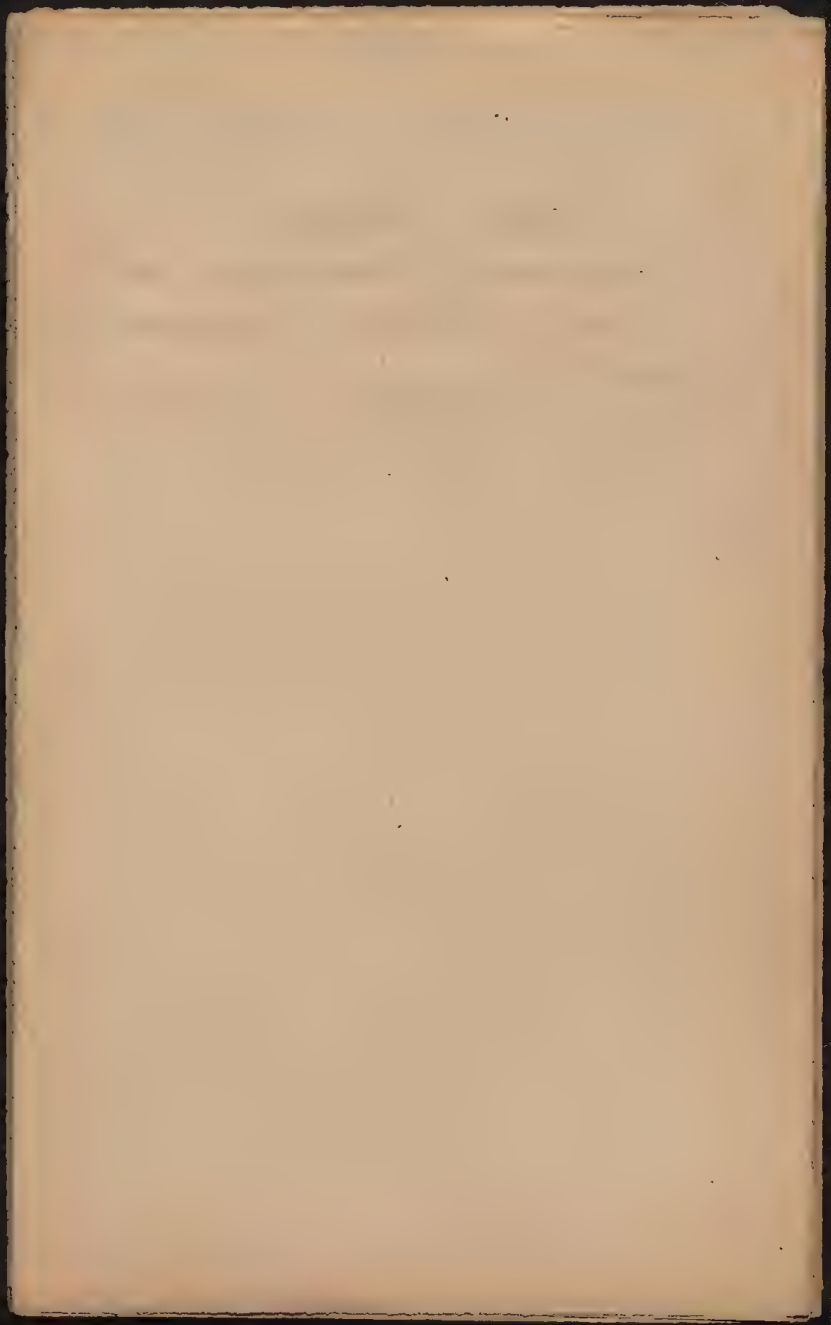
144
Dokumentnie prapst. posp. lud. z gruntu, wnech.
stronnie, pitnie, dobre. Ja do wody, jak ry-
ba do wody, alei' z wody nalezy wsycho po-
kalkulowac dokumentnie mój szprietie-mowi-
kupijacy." O. Kolb. 2.43.

Dominowac st. ex. ndkm. z Tar. dominare, pow.
 franc. Dominer, parowai, górowai nad
 kim lub nad czym „Targowisko, otwó-
 ne rzędem domów, u polwoi słonych do-
 minowata wyrobin dachem pokryta -
 oborynia austerya” L. Sam. P. twow.
 1887. 17. „Wybudowano nawę i dwa wie-
 że dominujące nad fasadą” k. Ch. ib. ¹⁸⁸⁹ 28.

Donusiemany a se prapustwacaly, ucho-
dzacy na cos' nie na pewnych podsta-
wach „Dowiedziano sig o uciwce An-
tonii i donusiemanych jej powodach”
J. W. K. Dr. Zmarlo. 2. 232.

Donator-a. m. rzy mu. tae. czyniący daro-
wizę, dawca „Krzysz testament za-
mienił na akt darowizny za życia, a
zatem uświadczył... Dochody, mają być
skorowanie do woli donatora obracane na
płacenie dzierżawnych pensyj użycy-
wionym”
Który 43. 271.

Donator już-a. m. nie-oś mu. obdarowa-
ny donacją.

Donice - i. i. prau. Ukrai. córka „ Ojciec sam
 krątał się koto swej ~~całej~~ doni " ZT. Ukrai.
 73. 71. „ Namówię go, by się gdzie wybrał
 do miasta, pokazał swojej doni światu -
 jak pszczoły do miodu xterg się do niej
 wukruwenci " St. Gruz. Echo 1878. 279. „ Ko-
 vato poumaravue na weselo dla doni " Zet.
 Turck. G. lwow. 1887. 43.

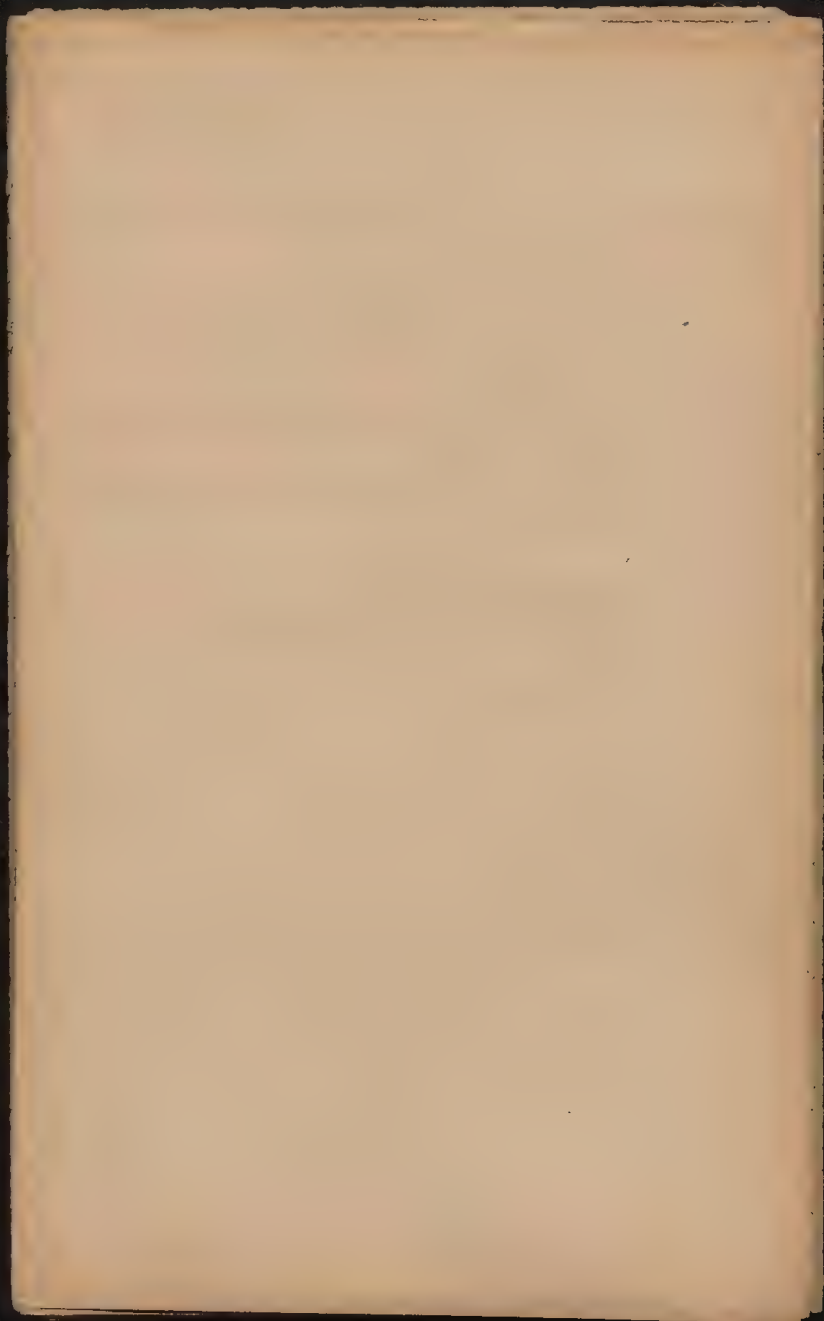
Doniesc' - Donio'st - Donierie st. ex. dlu. z pravy kartach,
 nianawie so gvaah kaxendowuych, dolo-
 ryc' do stawki; zapstani' peregovus, gdy nie
 postavito ni golawki na karte, praw.

128

Donos-u. m. sy m. rus. Don'sienie najee
chreblet spiegotwa, denuncija
„Wiem to, że chodzi z donosami do pa-
ni” J. W. 71. 45 „Stawiaj się dono-
wym donosicielowi, spiegiem, rosiem
plotki, robisz donosy.” Don. z Koch. Wypow.
o Kow. 10

Donowayk-a. m. ki. m. rus. Donosiciel,
spieg. „Co ty tu robisz donowayku?”
J. W. 32. 28.

177
Dopieśnić cz. dhu. lic. poet. dokonywać pieśni

"Rzeka boleśnie uderka w struny, i tę
pieśń kawałką, i urwie, ja kwiec w niej
Druzy dopieśnić" M. Pawlik. Pam. Piśm. 12.

Допраcowai' sig - at - cije st. zaim. dku. - czego,
Dorobic' sig czego pracuje „Człowiek ubo-
gi w oczach jego nie miał żadnej war-
tości... każdy sig mógł i powinien był przy-
najmniej niechać czego dopracowai'
bytu” J. Kraw. Kam. w St. rym. 72

Доржеску-а-е з "Ріжінг мзіврхна, нити і
Доржеску" К. 2а1. арт. 264. бз.

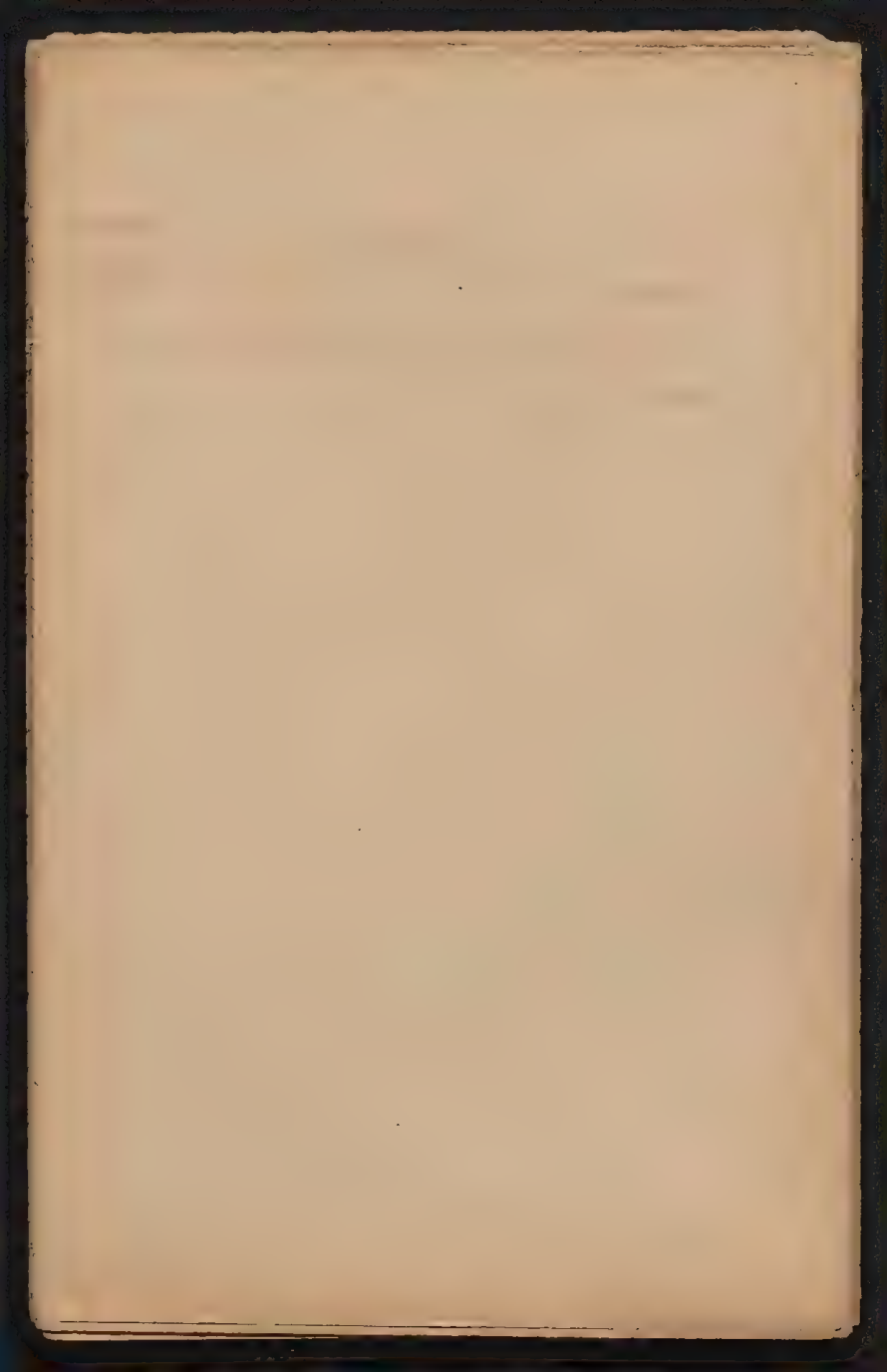

Dosiego roku, wyraz dosiego słowny jest z
przymiarką do i drugiego przypadku
skłonostawianiskiego zaimka SB, odpowia-
dającego nazwom ten, / Ukrainickie Sej.
Niahoruckie Stachowia. Nowyjskie Sej.
sego dnia posessu. u nas sier, siego,
siennu, sib. od siebie uiait / więc. do sego
miejscu "Dolad" / j. kow. Kalend. wileń. na 1888
uakt. Oczek. i sp. "Nie myśmy nie byliśmy nim
myj" tego kieniny ^{dosiegi} dachabali dosiego t. j. do
tego roku "Al. Wal. Słowo" 2, 34. 3.

Dos wzb. od Dodek sziadek, więc daciadus', a
Dosi-a-e adji. sziadusiowy ob. Oskar. j. szylu
Skobla 2 str. 127 J. F. Krolikowskiy Boute zasa-
dy szylu polskiuy Ponuci 1826 i Tephowskiygo
Pruskiy Kwałowicki tradygyj, legend i t. d. Kwa-
kio 1866 str. 37 i nast.

Dostatnio powst. obficie, bogato, wystarcza-
jąco wiadto, u Ld. dostatnie „Łatwo
było kawałdzić, gdzie było dostatnio”
W. Pol sm. sz.

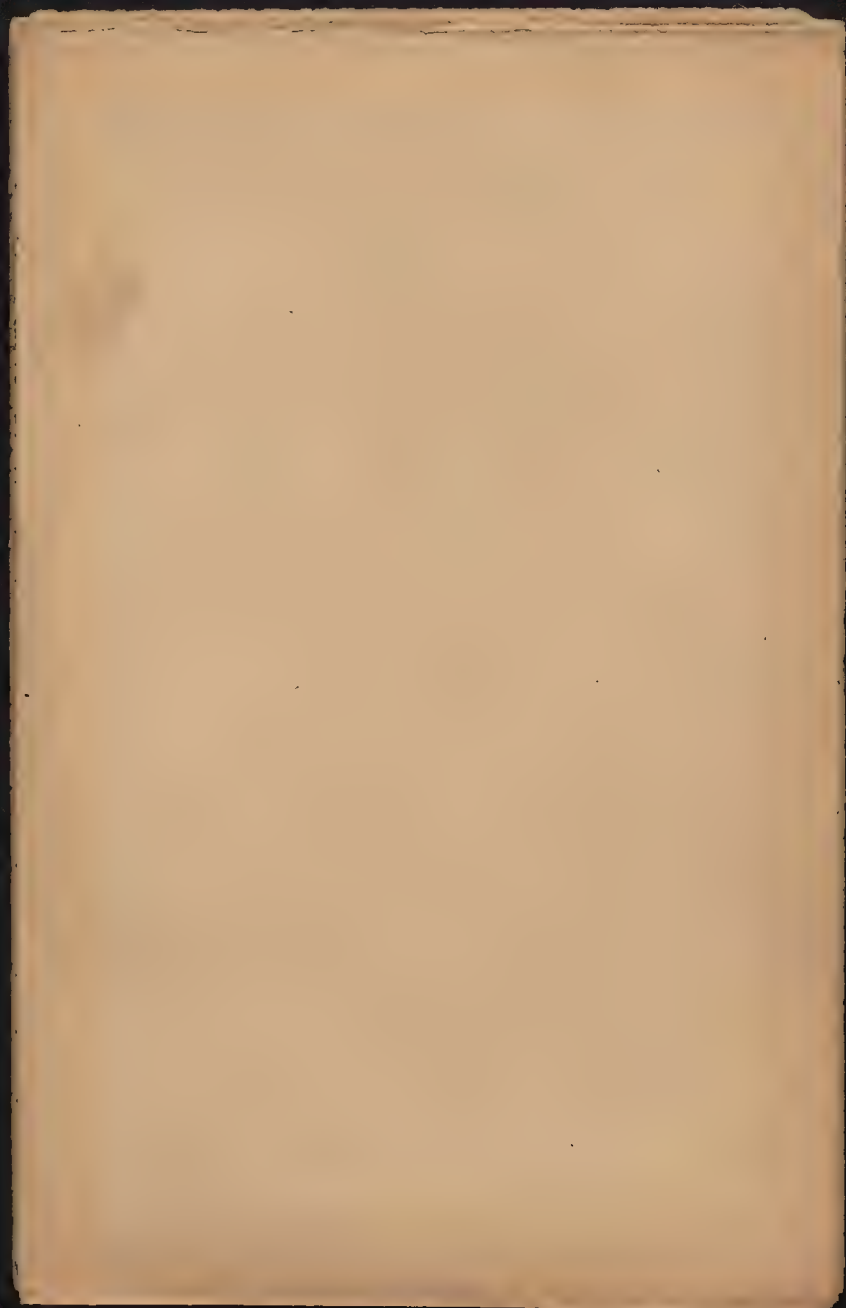

111
Dostreżalność a-c Dajęcy uż Dostreżalność, Dupa-
traci " Zaledwie dostreżalność użnięci prawn-
kust po ustach miotom " H. Sien. S. pol. 1876. 5
" Co bładawych wargach panny Józefy, prawnikust
zaledwie dostreżalność użnięci " H. Oxx. kraj. 1882
25. 9.

115

Дотация - жі. і. чі. чі. м. т. а. д. т. а. р. е. , у п. о. с. а. н. і. е. ^{п. о. с. а. н. і. е.} документ у в. е. д. о. в. ы „ в. ы. п. н. и. р. о. в. а. л. к. и. с. і. о. т. і. к. л. а. в. и. р. і. і. с. п. р. о. в. а. д. і. і. в. ы. д. о. і. f. a. m. ы. b. e. n. e. d. ы. k. ы. n. k. i. , s. a. m. і. t. o. g. o. d. o. k. u. m. e. n. t. i. c. p. u. t. v. ы. t. . . . k. r. o. t. p. e. d. i. c. і. o. v. e. d. e. n. ы. e. t. e. d. o. t. a. c. і. y. s. , c. і. t. o. p. o. і. o. k. l. a. v. a. t. o. r. ы. c. і. u. c. l. u. s. і. t. o. d. p. o. d. a. t. k. і. v. ы. ” L. K. a. v. a. k. . 1. 223.

145

Doxa-y. 2 — 3 fig. „względnie takich ludzi
trzeba być krowie kaciściwie, prowadzenie,
śmieranie grzechem, inarnej doza ożarów
za mola i nie uwayni skutku” B. Dob. Sum.
Can. 121 „Muniv, miera wielki doza krowanina.
Łois, mój kochanku, kiedy się nie decydujesz
na propozycję, jakby ci baran rany robić”
Wodr. Opow. hist. 135, Owa świątę uroczystą,
sprytni i pierwsi doza kuchniałstwu” W. Dwyb.
Diz. kor. 13. „Wiesci z nowego świata docho-
dzą tu w dobach homeopatycznych” W. Sum.
wieki 1886. 142.

Dragant a. m. ty. ów m. 5 „ Stawiano z cukrem lo-
 dowatego miślernie zrobione bawety, cyfry,
 herby, domy Dragantami zwane, które bierze
 Dąbzy Łamie burzli. " Z J. Dr. Kłociewicza Opisu
 zwyczaj. i obycz. z. Aug. III. Przepisy i wzory z naj-
 celniej: po etno i prozaično polskich z p. K. Me-
 cheryńskiego 1. 528

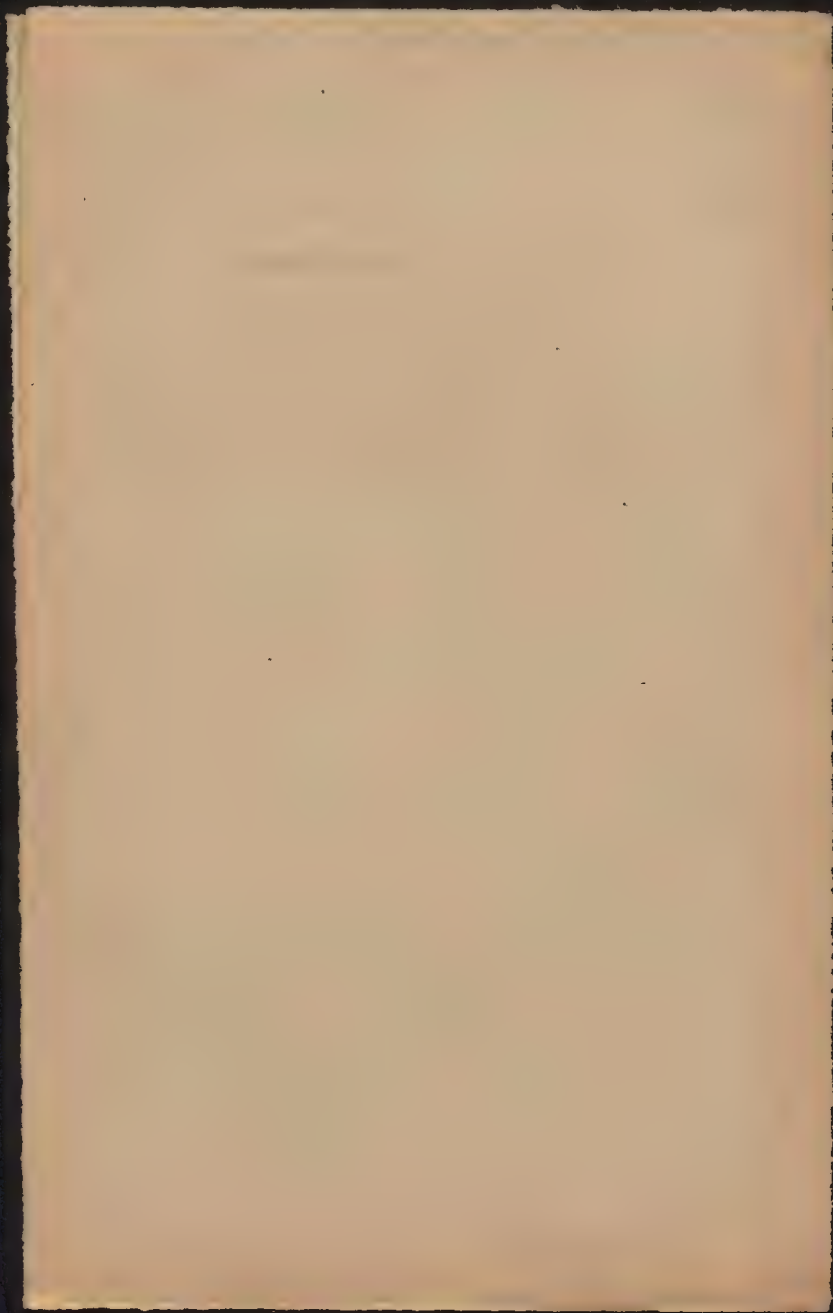

Draperja - жі. і. рје - виі му. franc. draperie,
 malownicze i efektowne utwórenie sta-
 ty fatwiskij, opony, zastony, firanki i
 t.p. " Jedynaz draperyz uswoi' tycatij.
 smutnoj' nagosci' s'isau, byla wspa-
 niata pajszyna " Hap. I. huow 1887. III.

Drobiazgowy-a-e z o cztow. zajmujacy si
drobiazgami, szczególowymi, zwracajacy
na nie tylko uwagę „W obejściu ze wry-
stkiem nadawany potulny, z myślnymi
uniesieniami, do tego drobiazgowy, jak po
wielkiej części stawy kawalerowie” Dodr.
Opow. hist. 283.

Drobiazgowość-i-ść. zajmowanie się drobia-
zgami, upatrywanie głównej wartości, przy-
wiązywanie największej wagi do drobnych
szczegółów z pominięciem całości. Takim
nie jestety dają wartość obraceni... drobiazgo-
wości sumienna przesada na cześć wtu-
ku i w kątach sztuka „A. br. Fr. Dr. 12. 57

Drobinka - i. i. ka um. zdro. od drobina, odro-
binka, męstewka & „Drobinkę” przyp. tro-
maczkę, wchłusiewack „Hrabia Drobinkę” uż
podróżyst, chociaż wewnianie było mu
bardzo na rękę.” *J. Kras. Wieś 1878. 56.*

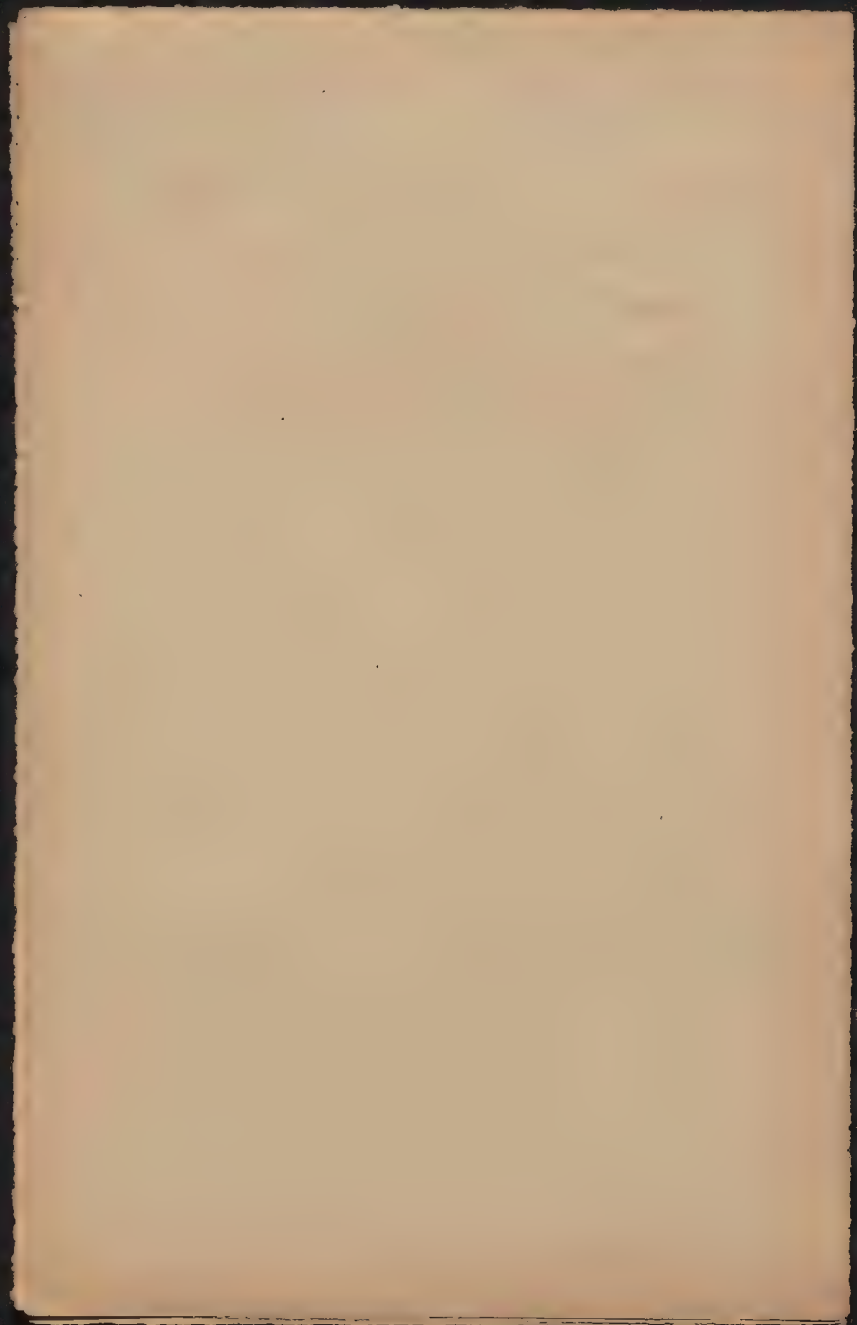

131

Dromader-a. m. ry-óu m. franc. dromadaire,
(lat. camelus dromedarius - z grec. δρομάς,
bieżura; καμήλος δρομάς, wielbłąd bieżura)
wielbłąd afrykański o jednym garbie
„Cofnięciem się dwa kroki w tył robawymy
przed frontem naszego oddziału dromadera
wskazując na konia pociągającego dla niego”
A. m. Fr. 11. 96.

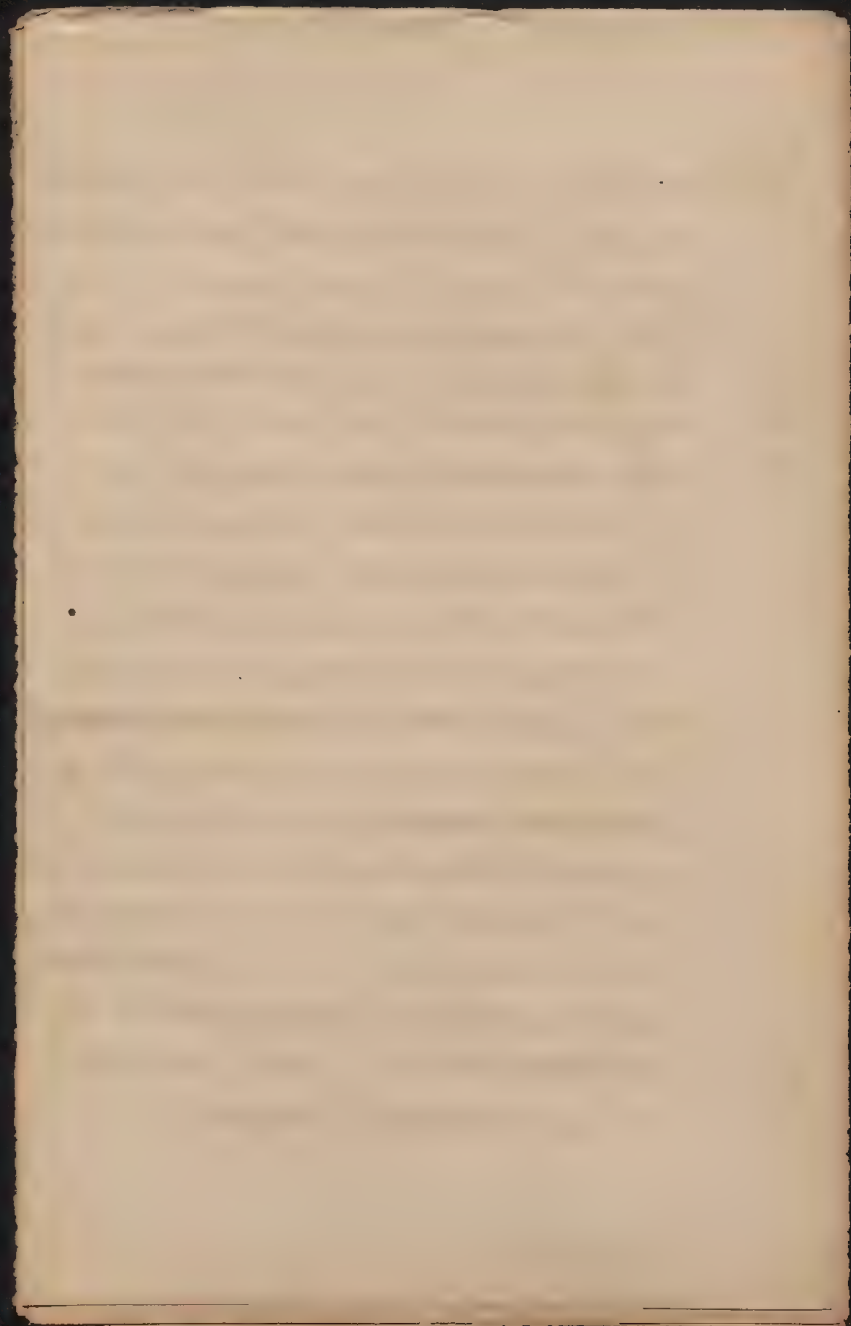
112
Drużbort-a. m. pierwsza gra w karty, Druż
kawałowa „Dla wznowienia w karkut
grze w Drużbort” Ad. Mick. 3. 324 „U
stajanka co sobota, grywamy sobie
w Drużbort” K. Gark. Warsz. 56.

123

Drzewostan - u. m. n. y m. w. t. a. s. t. a. n. w. j. e. k. i. m.

siz znajduje drzewo w lesie, pod względem
gatunku, kwarcia i wieku. Słow. lesiny w. Ko-
²⁸stwo Obecnie lesiny z upodobaniem wrywa-
ją tego myraru w znaczeniu lasu, b. om.,
zagajniku, zapustu lub pierwsi ich części
„Pod naciskiem śniegów ucierniaty najwis-
cej drzewostany młode, naskrznia pojedyn-
czo stojące nasienne i w ogóle sosny o
nieco pochylonych i skrzyżnych koronach,
lub stojące w drzewostanach ale niewar-
tych” Sylwan 1883. 65. ~~W drzewostanach~~
„W upodobaniu lasów, które nie ma to, że
chociaż raz zniszczyły kilka tysięcy najcen-
niejszych” „Drzewostanów świerkowych” Wy-
raz „Drzewostan” wypadł mi się dawny, a
nawet wstrząsny, to widowanie układowe
na wroci niemieckie... Jakże napodkatem wy-
raz Kiefernbestand... F. Smol. o skwi. jez. pol.
2. 7 por. Kwiatostan, wodostan.

Dub-a. m. „duby smalone” niestworzone baję
„Wiodł starostę wprost do siebie, z kto-
rą inną bez konia, a ten mu duby smalo-
ne prawił o wartości jego dworaka” J. J.
Kvart. 38. 152.

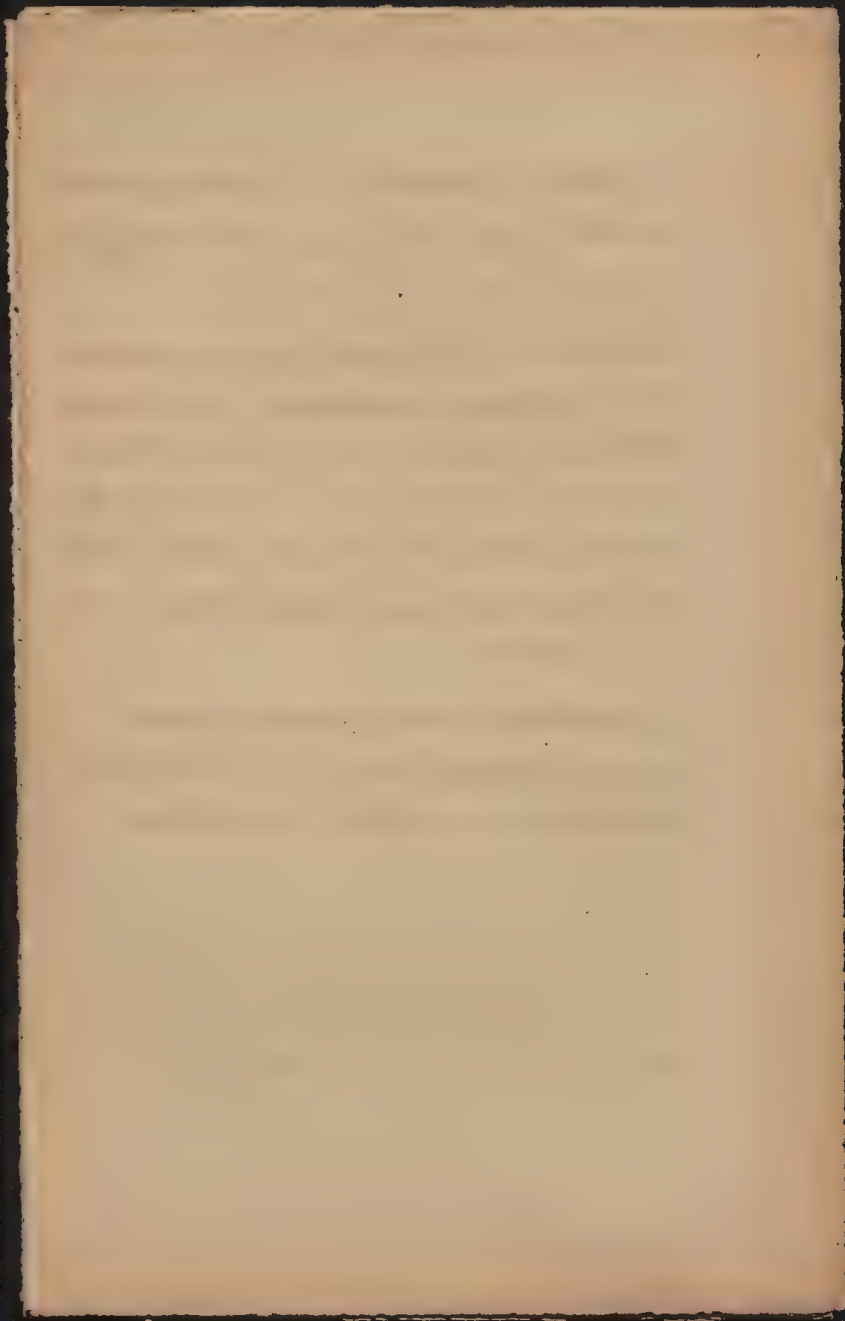

Dubelt przyt. z praw. kuy: na pewno, niewąt-
pliwie „powiedział, że Dubelt przyjdzie.”
„uwieca mu Dubelt wierny”. (1)

Dubelt-a. m. ty um. (scelopax major)
ptak z rodziny brodziących, najwęższy
gatunek bekasa „Od św. Anny jest pol-
wanie na Dubelty, których nie ciągnie w tym
czasie prasy „W. Pol. 7. 275” „Ciem dnie
gorętszy, tem lepiej doradza kury i du-
belt” ib. 283.

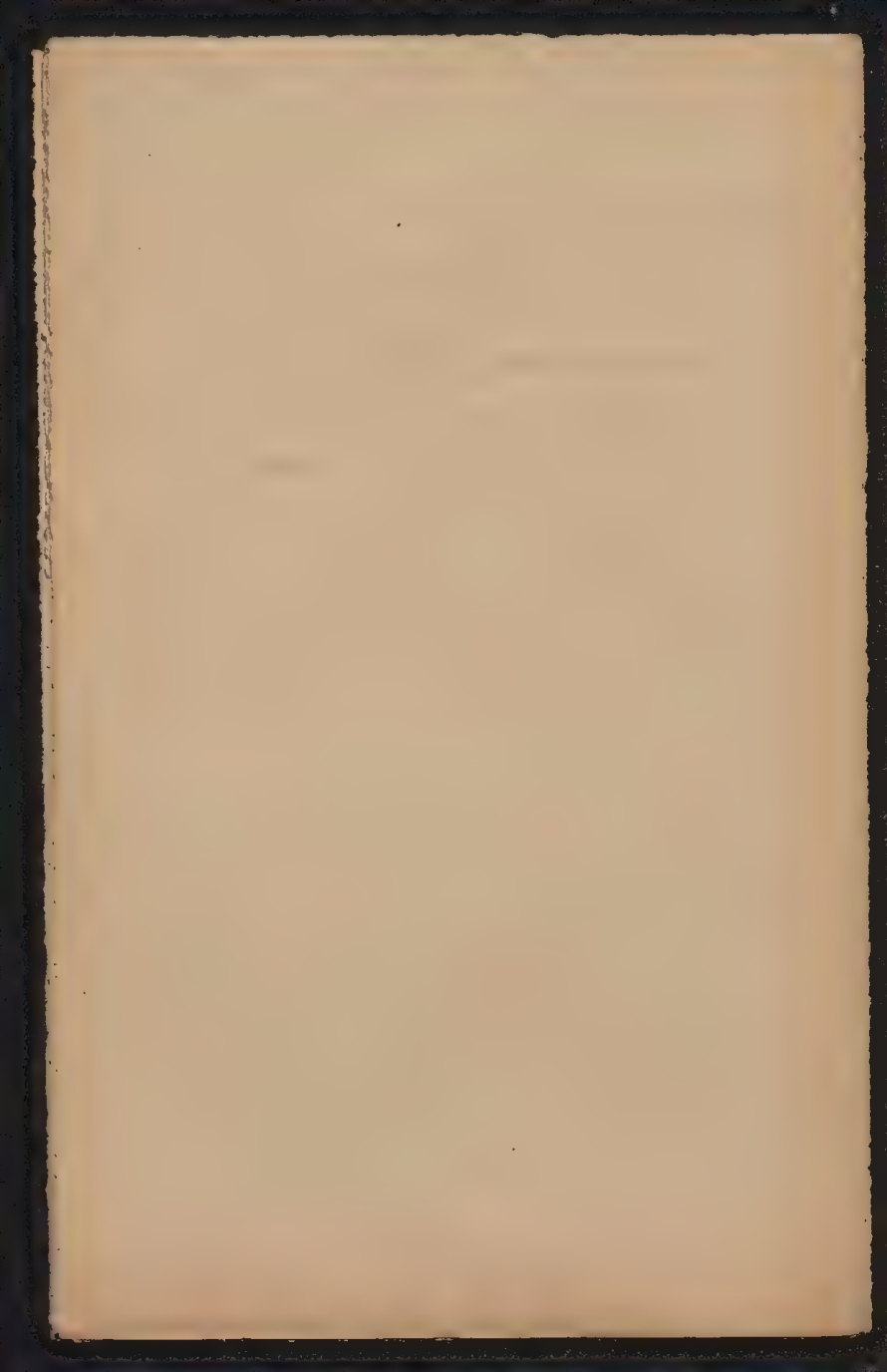
Dubelton-a. m. w kartach, figura w
pewnym kolonie znajdującą się w re-
samowtor z młódka cf. Syngielton.

- (1) „Szelma Dubelt ten kawaler co kocha, caturę.
Kuchni obiecuje, i wadyha do Daga; a kabany
wuet o tobie jak odybnie praga „O. Kup. 4. 35.
„On Dubelt głupi” — calkiem głupi „Wiem du-
belt albo na Dubelt, ie.” — wiem na pewno

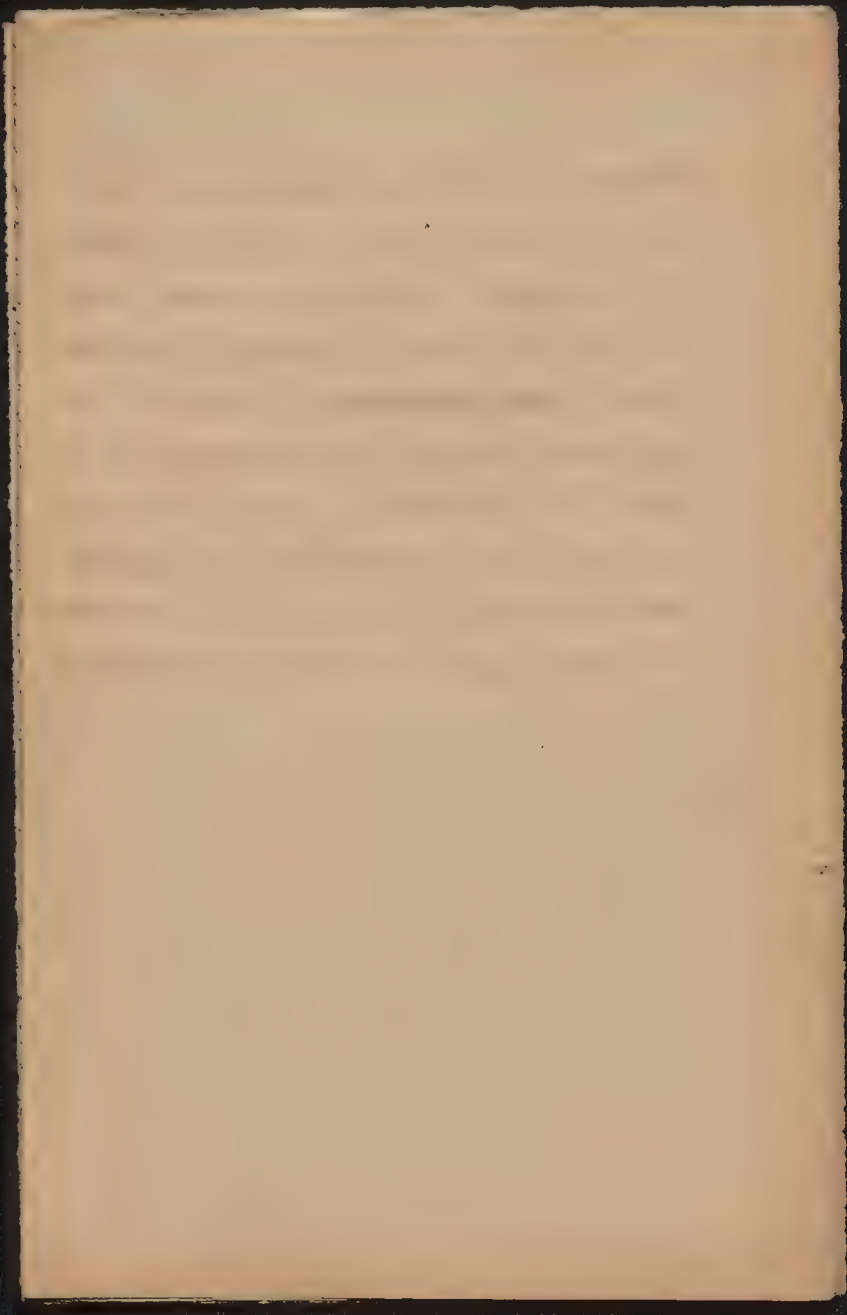
Dubeltowai ca. ndm. 2 Dubeltowai dku. po-
dwójai, dublowai, „W Królestwie ceny
produktów również są niezmienne, a
często bardzo dubeltują.” *Ż. Kvar.* 32. 105.
„Krieger namawiał mi, na nowy reku-
piśm, obciążać dubeltowai honorarj”
ib. 34. 52.

Dubeltowy - a - e podwójny, u Ld. dupelto-
wy „W kamku porożstawiłem dubelto-
we warty z obywateli” *Pam. Kiliń.* 119.

115
112

Dubeltówka - i. i. ki mu. strzelba o dwóch
rurach, dwururka, u Łd. Dupeltów-
ka „Złapał Dubeltówkę, i zabił psa”
A. Wiln. Fot. 1. 201. z „catowai' uż & dubel-
tówki” kart. podwaksze, a jednej i dru-
gij stowny twaray „Zak my się powoli ści-
kać i & dubeltówki catowai, tak ni kwi-
ca, ni miary.” Au. Wi. 5. 188 „Nawz staro-
polski & myśney catowania uż & dubeltów-
ki jakwi myśnied z mody” Szabat 1878. 14.
„Dawanie bursi” Mistrz nasz, gdy idealizowa-
no katolickie posiedzenie prawy kielichu, da-
wanie bursi & dubeltówki, gdy my chwalano
serca kowatem głowu.” Karol (A. Kuz?) Wtóry 45. 11.

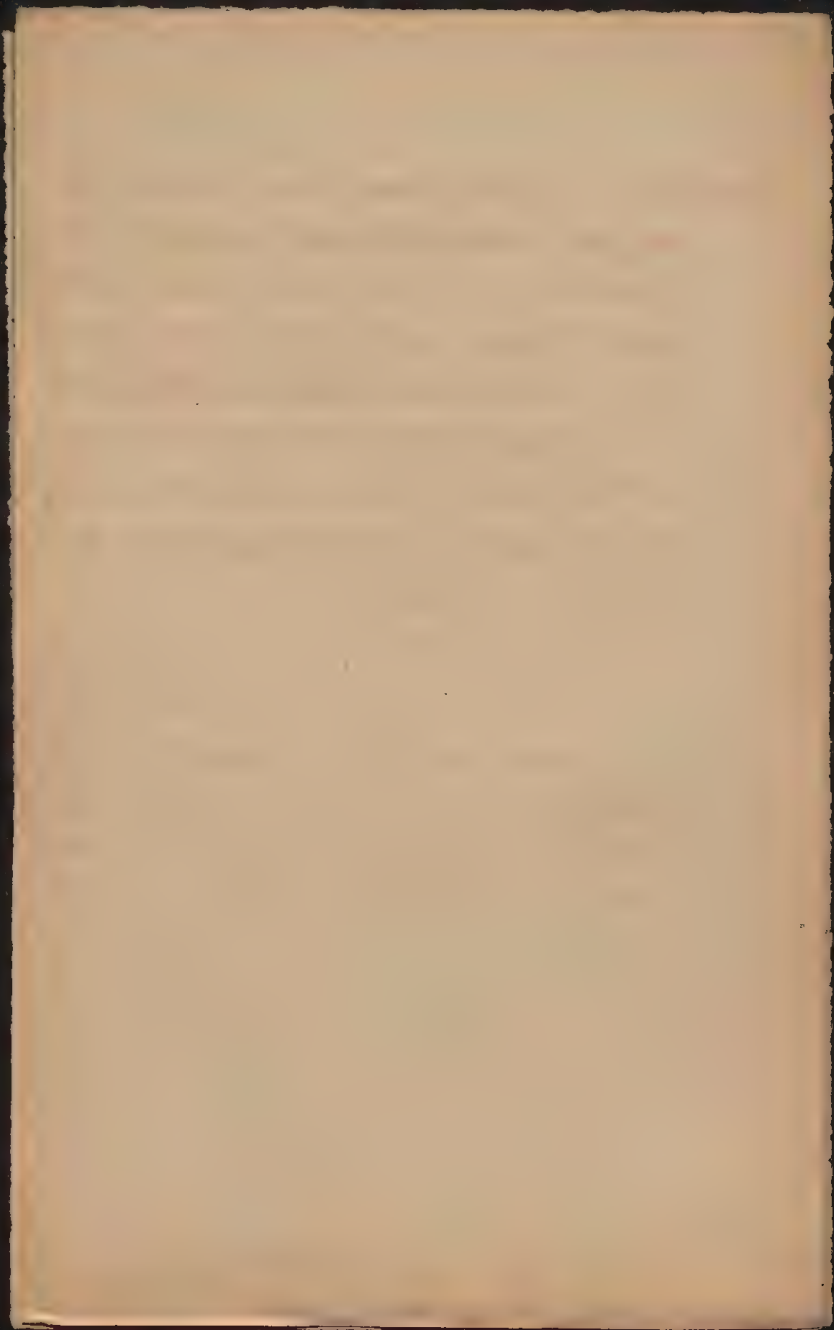

Dublony - cio. mu. barany w dobrym gatunku,
fietro.

114

Dublowai ex. udan. teatr. Dawai' jeduz i' to sa-
mą rolę dwóm aktorom grającym na
prześcieniu „Artyści jedni wyjeżdżają na
wzrost, drudzy chorzy. W takich to wstąpię
wypadkach u'dublowanie rol' okazuje się
w całej' słusznosci. Dublowai' zaś trudno,
w taki sposóbtem jak na scenę warszawską
gromie artyściów” Ed. Lub. Kłasy 14. 341. „Wo-
jewodzinia w „Mazowie” ma grać lekką ko-
miętkę w „Żołnierze” z dnia na dzień dublowai'
Messaline, aby przejść do Mussotowskiego
prawy sławie..” Wieś 1887. 1. 2. 3? podwajac, du-
plowai' i' duplikowai' dziś nie wzywaja się
„Dubluje się partyj” wygrywa” M. Niemc.
2. 244.

188
Duc' st. ni. ndkm. praw. Tatry i wogóle Galicja rus-
wici
daje, mówiące o wietrze „Wiatr duży,
wiatr wielki, ducie.” L. Przewn. z podróży
do Szwajc. i kw. 185. z pory. z ruska Galic.
to samo co po polsku: Dymaś, rusza się wo,
bieda, pędzić „Stuchaj, skoro świat duży do
Przemysła, pójdziesz do wójta niemieckiego...
i spytasz, jak stoi sprawa.” L. Kawk. 1. 180

12701

Duch-a. m. z. „Bogu ducha winien” = niewinny,
nie nie wiemy o sprawach, o które go
posądza „Zur i niewęściu Agathe,
Bogu ducha winny, miało w podjęciu”
D. Pol. pod burą 112. z. „Duchy-ów” pl. praw.
na Stryku: kapachy. Bib. war. 1849. 3. 347.
(w Now. wien. wydanie z tego samego źródła
jest: kapachy. sprawdzić)

Duchanka - i. i. uki - nek um. rđrb. Duchna, rđrp.
ka nowa puchowa - ro rđj orepka ołny-
wajgry wierch i łp głowy, uaywany pwr
kobiety wśred. wiehenk „Na głowie uia-
ta ~~stokem~~ haftowane Duchenke „L. Kaurak.
G. lwow. 1887. 189.

Duchownictwo - a. n. spinytym, wiara w du-
chy i możliwość wchodzenia w bezpo-
średnie z nimi stosunki

Duchowicki-a. m. cy. kio m. spinydysta, kio
lewni i wyprawia spinydysta, Ducho-
wicka, Duchowicki i tajemnie ich
recepty pour wine. Konekcyi. "Wars. 1866."

135
435

Duda - y. m. z prasyt. „nie kpij dnda na beł-
 wiernia” = nie nadzieraj nosa, nie wypu-
 szaj miedzi niktogo z k. Dy um. prasyt. „schowaj
 dudy w mięci” albo wprost: „dudy w mięci!”
 = daj na wyprawę, ustąpić, cofnąć się (ob.
 d. twiduda) z prouw. gm. „dudy” częściej w wy-
 stępn. ^{zam. dupa} kobiece; prasyt. „nie ma dudy na wy-
 tudy, nie ma piątki na piątki.” z k. - i
 zwab. Dudka - i. Dudka - i. k. „Oj, Dud-
 ko! skowrogo mi gwoj!” G. Ziel. Tward. 27
 „Zagwoj Dudko Zaiskowa.” T. Leuast.
 „Chłopcy dno, w dudeczki i pióro” Ad.
 Mick. Dudak z prouw. gm. „dudy” wogółem
 iść z bytłecia.

Dudek - dwa m. dki m. & pow. Galic. Dwa kwoj-
 cany "Giz" dudkowi nagrody temu, kto
 od wanka mojego najintodre dniecijs libera-
 twam "Sunt. 1882. 29. 2. " Porzedtem do wypr-
 ku kaxatem dai wodka, uiseli estowiek
 wigwa za swoje dwa dudki " Roz. dom.
 1882. 43. 2. " Ciejiej terax o dudek, nia
 wprowad u dubata " Ju Niem. 2. 236 (wy-
 tu w wyg. nie bylo: dydek?)

Dudlic' st. v. udkn. & rzeźpolic' na skrypcach
"Karar tej dudla skrypcie i grubym wto-
-nem baru." O. Kolb. 2. 36 z prop. kinst. pić powo-
li ob. wyndlic'.

11 v° 11

Dudnić - ~~it~~ dudniat - dudni st. uij. rudn. Kadu-
duć dn. tętnić, wydawać tętnot
 przytłumiony, jak up. od glos hēt u woia
 to czępele u po mosie albo piśmienia,
uderzenia w pięty bezdze
sadzą palący de u o koninie i t.p. „Du-
 dni woda, dudni w cembrowanej studni...
 Krakowski lud. „Jakas kareta kadudnia-
 ta na mosie i wolno przejeżdża dalej”
 Maj. G. lww. 1887. 139. 2. „Jak ciałowiek w
 takim blaskanym warzgu na bruk do
 miasta wjedzie to przygnajuszij bruk uca-
 ni i dudnienie jakby w dźwięgi bezbrwo
 tarabanit” M. Jm. wiek 1887. 221. „Wypa-
 daję na Tęps krzyżce: wiedziwieć i wied-
ziwieć. - ostaci bez czępli i bez strelby,
 jak trup blady, humisaw, a na nim... aż
chrusty toż czępele... aż ziemia dudniła...
co? - Diata kobyła. - „A. hr. Fr. Dz. 11. 1887.
 „Nie kapato kropkami, ale literalnie lato się
 z nieba strumieniami, dudniło po dachach,
 chłupało i rzucało po bruku” Kur. Codz. 88.
 213. 4. „Wokale powiększwały głosy klaw.

netu i' Dredniags bary "M. Nat. Paris. Dredy 146

123

Duet - u. m. ty mu. & fig. „Wszystko w nim
było jakby stworzone dla niej - jedwo sto-
wo, myśł jedna, najmniejszą ruch nie
wprowadził nuty dysharmonicznej w ten
duet ich, który dwie dusze odśpiewały
nastrojone gdzieś w niebiosach do siebie”
D. Pol. Brud bura bo. -

Duk-a. m. ki m. franc. Duc, kráľ „wý-
cej jej chodni o podobanie u markizem
i dukom, ni v praxtosť dñeci" Jt.
Uvaz. L. 227.

111 127
Dumkai ex. indk. wydawca wtaśniwy głos, mo-
wiąc o kabach „Do kota rozchodzą się
rowy, gdzie kabę katośnie dumkają.” S.
Prus. Pow. poet. 3. 30 cf. kumkai’.

Dunaj-u. m. je m. Dunajk-u, Dunajsk-
czku m. w jez. lud. powr. wielka woda,
rzeka „I puszczą dżięcigłębko po białym
Dunaju, pływając pływając dżięcigłębko do kva-
ju do kvaży „pod Wara. C. Kol. 1. 136. „I prawy-
drowali nad Dunaj' wysoki, nad Dunaj' sze-
roki, nad Dunaj' głębokki „Manow. ib. 32 „Aże
kajęchali nad merozi Dunaj' „Lubel. ib. 43.
„Dżięcigłębko, mrozi, aże w ten Dunaj'
puszczą „Gostyn. ib. 157 „Ratuj' nieś bo bodaj
tu w tym Dunaju utonę „Gury ib. 166. „Boje-
chał pan na Dunaj', bystry Dunaj'. Białe
rzeki umywał, a Dunaj' się umywał. „
Bukhuk ib. 206 „Porwał się umywać do
Dunaju bystrego, umywa się, umywa, Du-
naj' się z nim obrywa. „Gury ib. 207 „Słota
Karia do Dunaju wzięła się „Bukhuk ib. 257
„Karia wleci w tę wistę w ten Dunaj' „Sto-
kie ib. 258. „Za wodami ze bystrami, Du-
najami głębokkimi. „pod Wara. ib. 310. „Pon-

ciť ci ja, vracit w ten Dunaj gŕebocki. grun-
tuy si Anuľa ten Dunaj do dua "Marow. O.
kol. 1. 32. " Rucit ja, vracit w Dunaj gŕe-
bocki " Galie. ib. " Co ty teraz wolisz, czy do
matki wrócisz, czy w Dunaj wrucisz " Radomskie
ib. 45 " wróćta Karciuka pod bocki, wrucita
Dziecko w Dunaj gŕebocki " od Now. miasta
u. Pilick ib. 154. " I Dziecięstwo wróćta, a
go w Dunaj wrucita " Radomskie ib. 168 " A
wróćta ci ja pod bocki wrucit ci ja, w Dunaj-
cech gŕebocki " Słupsk ib. 161. pod Warsz. ib. 164.

177 103

Dunder - dra. m. dry m. to: samo co dunder

„Dodaj ci dunder iwisugt” 7 Rog. Wiek

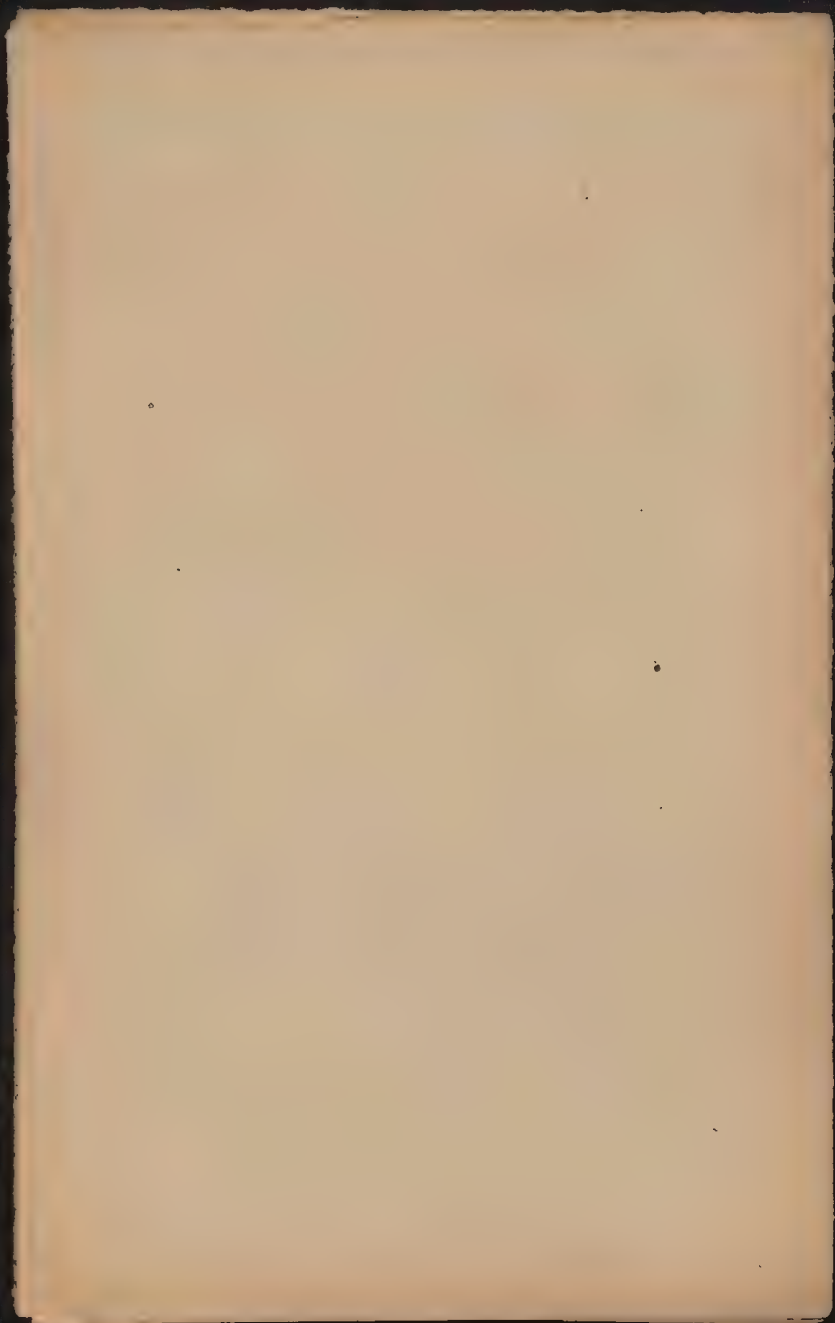
1886. 208.

100

1111

Dupel-pka, Dupnik-a, m. posp. kart. walet
w kartach franc. albo uisnik w pol-
skich „Grucnia przed oczami Jasia. Kaw-
ty i' kase mu wybierai' sobie jidne... je-
żeli trafi' na waleta (Dupel), to mowi:
Dupcy! jarmark w kłóbie, a w kłóbie
targ...” O. Kol. 4. 227. z „Dupnik kotyduy” =
fujasa, cymbał, do niego.

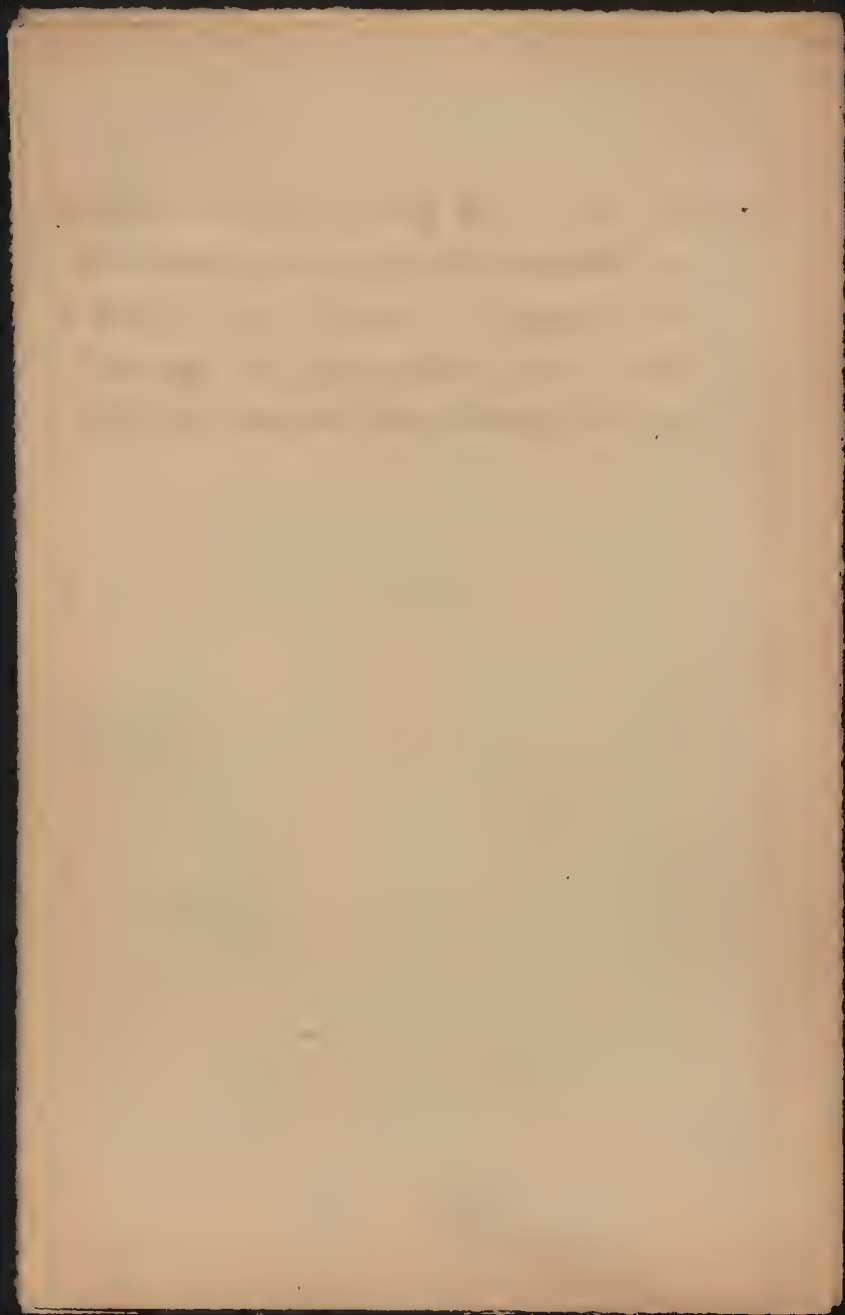
172
108
Duplak-a. m. ki rus. z prow. jaski ptak, grze-
dziu się zapewne w Duplach czyli chm-
plach „Pod koniec lutego przylatują
gryzwane i duplaki do dębowych la-
sów” W. Pol. 6. 4. 246.

1871
[Faint, illegible text, possibly a title or header]

Dura-u. m. z med. tyfus, choroba „Leży w go-
rzkę, mający, mówią że dostała duru.
z aprensi” B. Pol. Prudbury 89.

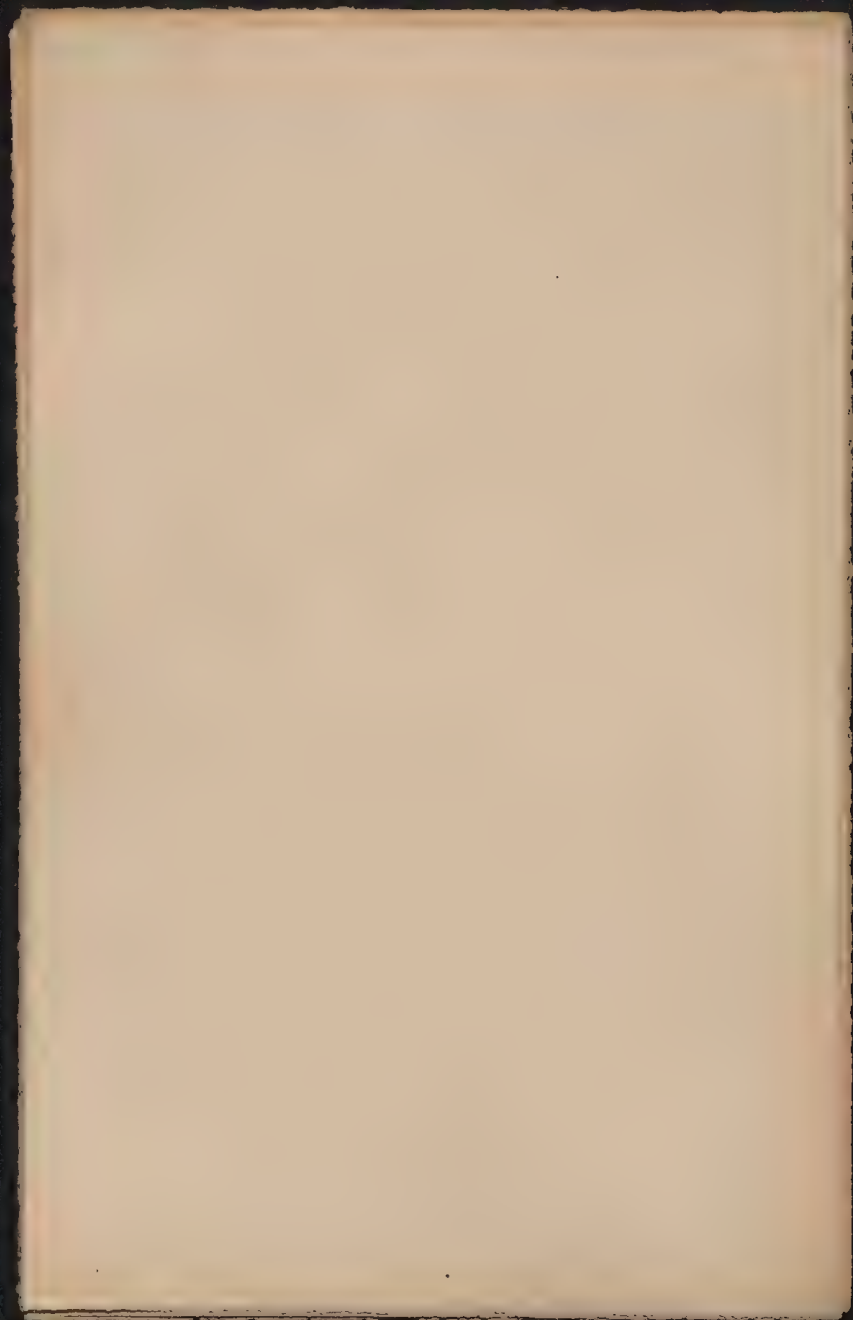
Duren'-vnia. m. z gra moskiévka w karty.
 „ Pokazato uż, że w ciżgu niespetna ro-
 bu przegrat w „Durnia” (gra w karty bę-
 dąca tutej w Petersburgu we ruyeracji)
 powarto 170,000 rubli „Uw. War. 1878. 255.

Dierkai' st. cr. ndhm. prous. Tetry, p adai, tai' mowigi
 o Serawan „ Dierka Desc, tejo nawaluy Serawan.
 L. Pnevann. 2 podroiny du latu kl. i kw. 185.

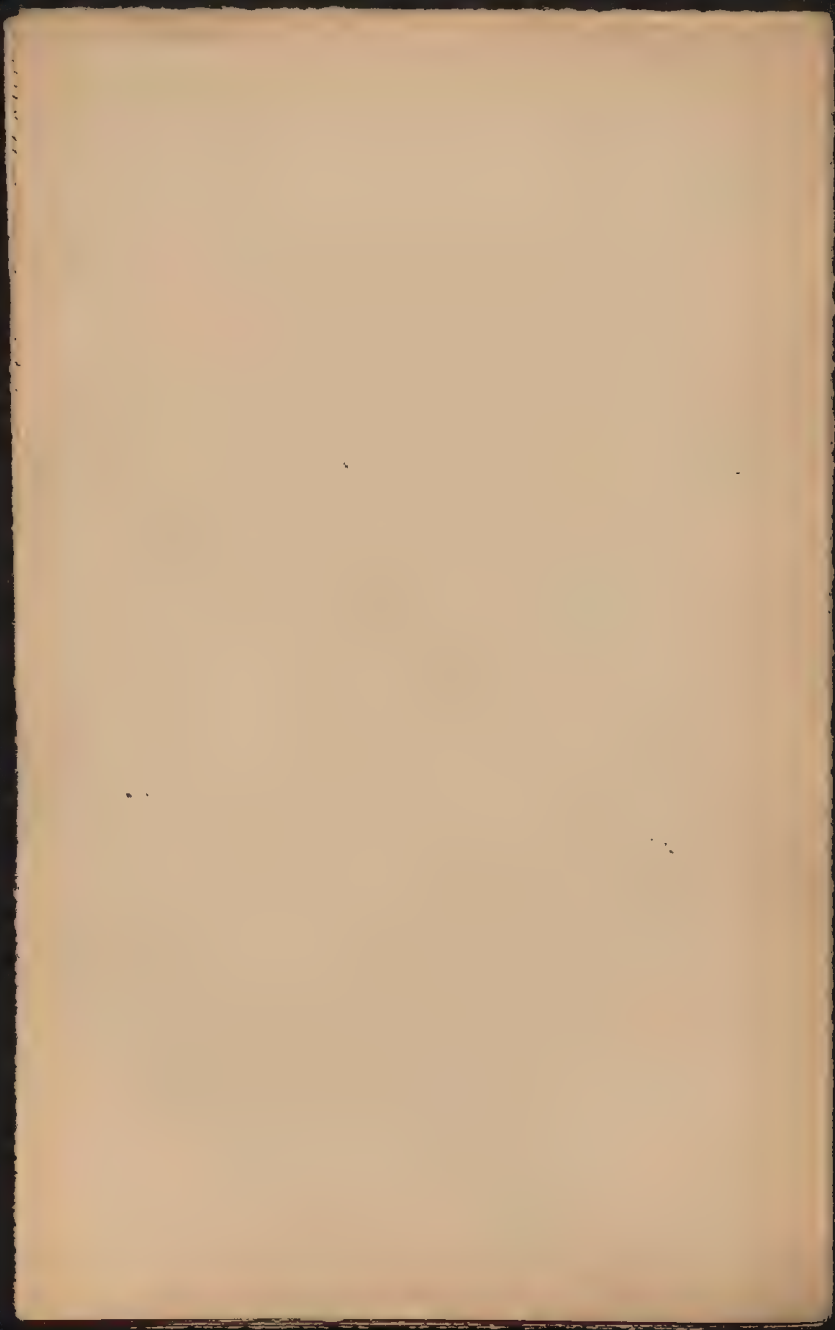
Durno prst. z praw. Galic. wch. rus. prośno, da-
remnie „ka durno być, robić?” = ka dasmo

1880
Durayc' ex. mdku. 5 — się zaim. porp. kochac'
się, romansowac', „Ja ję wiem... z tym
Tajdakiem Jankiem w kęsie nię Duray.”
D. Pol. Prud buray 75 ob. Prondurayc' i
Zadurayc' nię.

181
Dus, dus w Sandomier. wołanie na górze, "Oj dus
dus dus, siwe górze do sieni, do sieni!"
O. Kolb. 2. 47 et. dyż.

Dusey-u. m. ry-óu um. z franc. Douceur, diu'
 jwi mato wryw. konpliment, graczne, po-
 chlebne. Stócho „Nity guiewate ię bar-
 dzo, mówita um, że z niego niepolitywany
 człowiek... mówić pannom takie wrywan.
 ze Dusey "M. Dat. pańs. diady 110.

Dusi grova - a. m. ske mu. ten co Dusi grova,
 skusiva, skapiec „Stary, którego obwo-
 tano Dusi grovami, miał na sobie dowiś,
 że choi' zbiéwał grova, ale je ten i' wy-
 wa' muiat" J. Kwa. Starek 1898. f. „Nie
 maż za co? czy to może być? kypri cię
 li chwiarzom i' Dusi grovami naryważ" Jd.
 Tyg. II. 2. 11. 226.

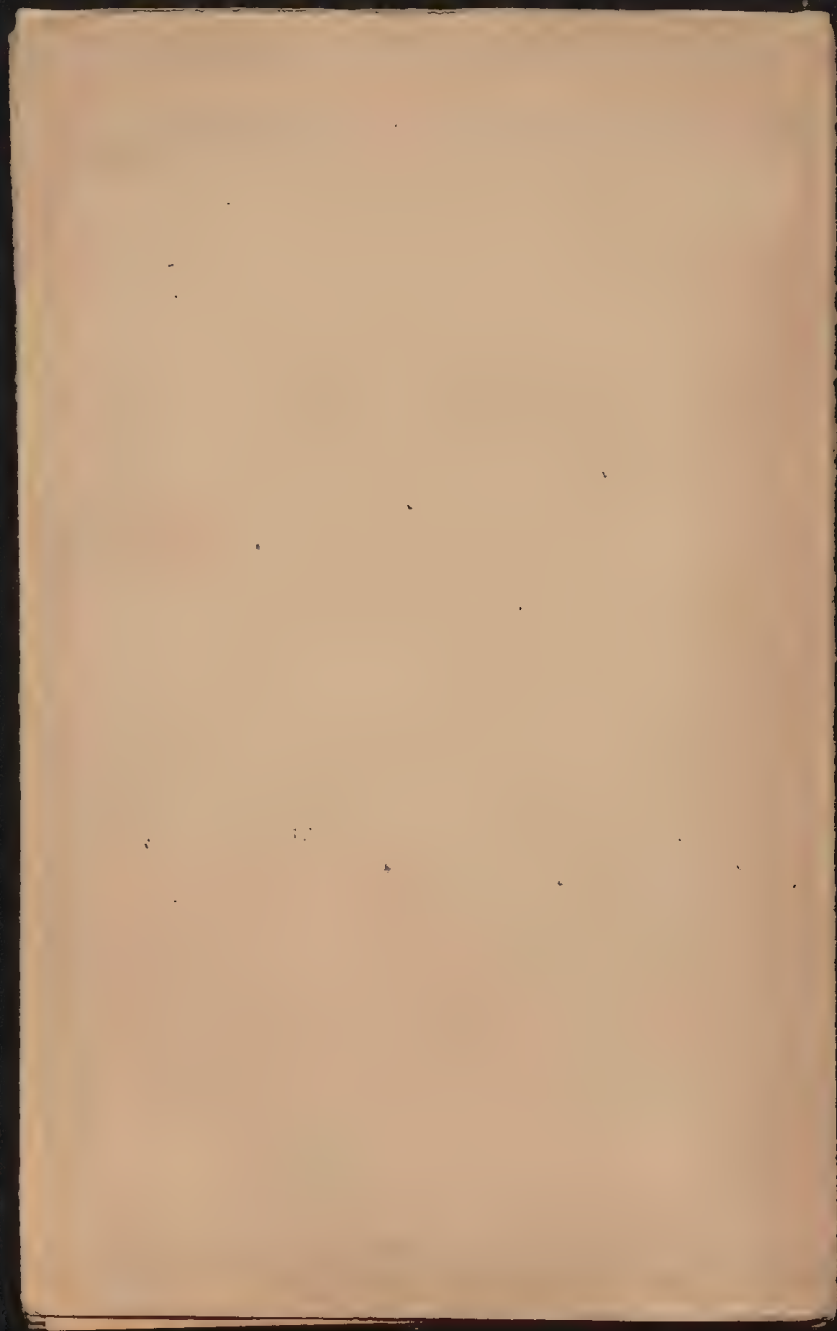
Dusić-it-i st. m. udku. Łdusić-it-i dku. przy-
 dusić, skusić, przytkusić, „Wójar mowia
 byto w piernowrej chwili Łdusić i' Ławusic
Łapka” J. Kwa. Krót i' Doud. z obs. „Łu-
 sic Łiewouye” wiiy ja cielsuie
 Jd)

140

159

[illegible]

152
Dusza - y. i. & forma, kawałek grubej, wty-
wanej lub w kilku słównej materji
na której obwija się ciemny, nowoczu-
dowiejszy na wzór piersi mełny, „Chust-
ka na wysokości duszy obwinięta pod-
trzymująca głowę jego.” J. Kras. 15.
21.

Duszczyka - i. i. zdrob. od dusza, wyraz pie-
śmiotliwy wywołany do osoby „Duszczyko,
trzeba korzystać z pracy, ja do pracy Siew-
lartychi, ty do pięknej Marysi” J. Kras.
29. 102. (Nie wywołuje mówić o duszy cło-
wieka zmarłego: w tym razie tylko „du-
szyczka.”)

157
15.
Durkayc-yt-y st. ex. ndku. podbiernai, podura-
chai "Durkayf wlos'ian miejsc-
nych" wiek 1887 167. 3.

Dusznicek - ciska. m. ki. um. rodnej kupana?

„Wojewoda karwyczej miał na sobie
kurtę błękitną na białym dusznicku”
G. J. Bapa. Ost. Sejmu. t. 77.

Duszpasterz a. m. vše um. pruv. Gubi. pro-
bowu w swojej parafji, biskup w diece-
zji, w ogóle duchowny jako najczystszy pień
nad ^{podziwianiu mu} ~~nieznanu~~ owiewkami, „Lirka para-
fji przebawionych Duszpasterzy jest
jedno doświadczenie.” G. lwow. 1886. 228. 2.

128
17
Dwiancy-a-e dosyc' dwiy, nie maly, "Rzka
chw' kwatanna, dwiawa i' naprawiana"
D. Pol. Pam. pan. 138.

Dwiancy-a-e praw. lud. Kuj. bender
dwiy, wielki.

Dwadzieścia 2 dwudziestu 3, "dwadzieścia
cateru" cyfra wrypo. w mowie kartobl.
kam. bardzo wiele up. „nieceni do tego
dwadzieścia cateru powody" albo „nie by-
tem dla dwudziestu caterów przyczyn." „
„Nie dalbym niekawodnie! a to dla
dwudziestu caterów przyczyn, a których
pienowka: nie nie ma" Kuv. Niek. 1864-
g. 4. „Turcy wcale się nie zbawi, i to dla 24
przyczyn, a których najpienowka, nie zbawi
się nie ma za co." Wiek 1885: 249. 1.

Dwoic ex. nēkn. ž - konu, prow. gm. mōwii
 konu „wy” x amiaſt tykancie, „Gdy ſię
 pokumaja, nawet brat x ſioſtroz dwo-
 ja ſobie.” Pol. rkp. kuy, „Lud gdy mōwi do
 kogo x uranuwaniem, wtedy x amiaſt ty,
 wywaia ſię w liſcie mōwi; mōwi: wy,
 i ſporōb ten wywaenia nazywa dwajeniem.
 O. Kol. 2. 247.

Dwojaczki - ów. m. m. rdz. w. dwojaki - ów
narywie podwojnie, dwa garunki staję-
ne z jednym uchem u góry, wryw. pruw-
ku więc do rożnienia strawy w pole „Zu-
oju wsi dwojaczki w pole” J. K. K. K.
17. 57.

17
Dwójdech - a. m. istota o dwójstym duchu

„Stowemu tacy pryzjanie, jakich i
wtemnas lichow niewiele: rzechlyjs'
Dwójdech w jednem ciele” Ad. Mikh. 1.
pryzjanie.

104

Dworacyc' st. w. ndm. przypoślebiai' nie, uai-
siechivac' grai' volg' dvoraka., potaki-
wai' exemu w celie kypkaniia sobie taks'
„W ukwovach moich nie puchlebiatemu ui-
komu, nie dworacytemu nie exemu, nie
stamatemu ni poredpoterajach moichyich.”
T. T. Per. 1. VI.

Dvorakowai' st. w. ndm. Dvorowac', dwor-
sho stwagc', dworakusiemu byi' „Nie taki ty
chlop prosty, kiedy szabz uoiis przy boku i'
od tat kikhunastu jui' dworakujem staro-
sie” L. Karak. 1. 90.

Dworceckell - caka. m. caki m. - rdvb. mater.
ki Dworek „Pisał już Czasnikiem i
mieszał w osobnym dworcowku kzer-
kiem” w. Pol Poe. 4. 181. „A więc w każdym
dworcowku tych drści gromada” ib. Sej-
jen.

Dworkowy-a-e, od dworku, mieszkiej w
 małym dworku „Był to dworku szałach-
 to dworkowa i chodarkowa, już nawet
 wówczas ten samemu kucmowi”
 k. Skaj. Faj. i faj. 1.40.

107

Dworknia - i. z. służba dworska, dwór pański,

"W sieni ogromnej konie wielkie otawa-
ła dworknia, która uż kosałkowie bawiła."

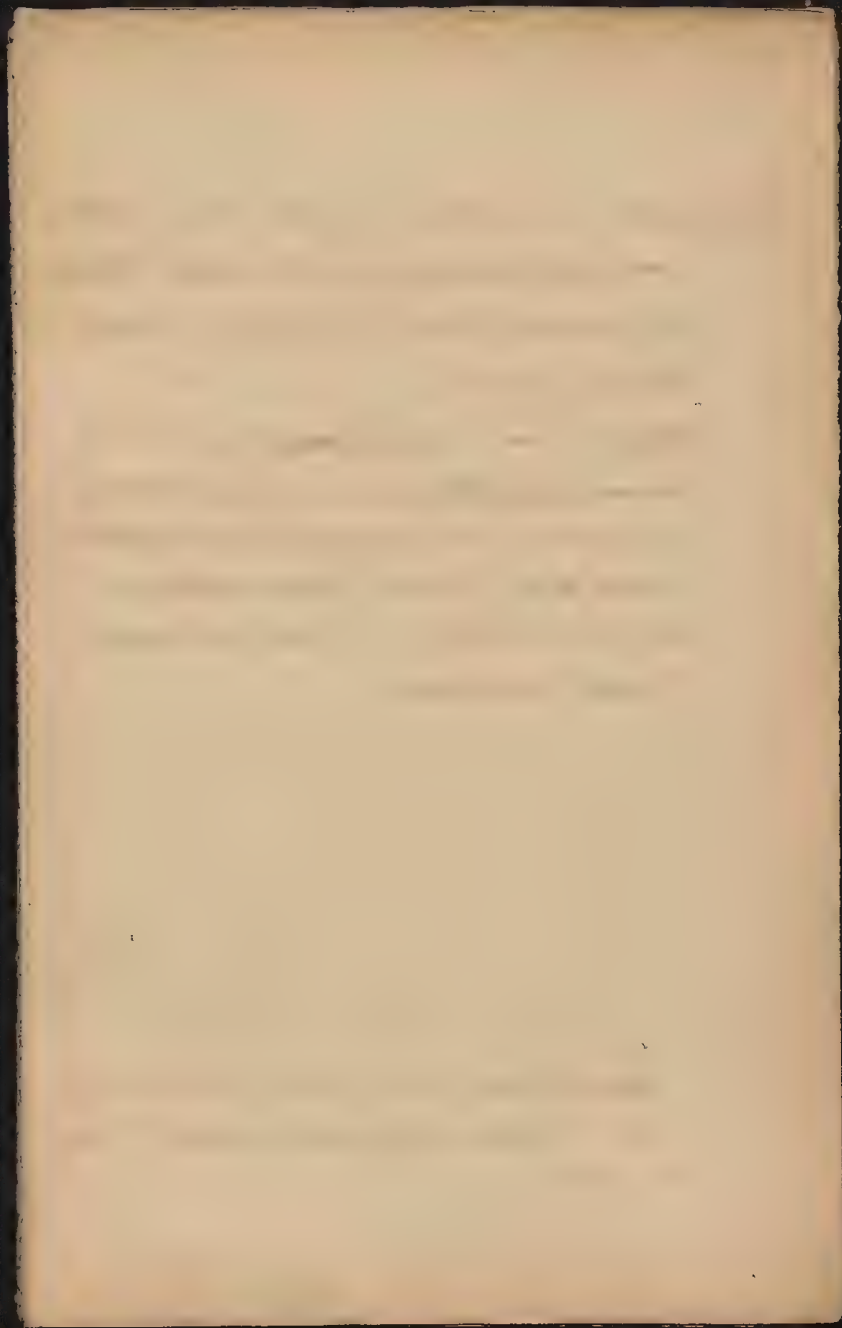
J. Kras. go. 66.

Dwór-u. m. — z posp. ~~now~~ zamiast „na
dworze” = pod gosem niebami. mówią niekiedy
„na dworze” tak jak gdyby od tego przymiotnika
„dworze” m. m. „Schylił głowę siedzący na
tym: kółko mija, a wż tam nie dworze?”

J. Leont. Duch kabskiego.

Dworkec-ra m. re-oio m. z niemiecka,
kuchnia, z ang. forkul, białe gęste stacyony na
kolei żelaznej niemieckiej białe stacyi, kade do
sprzedaży biletois; sale pasażerskie, Trzecie
dworkowienie świat lokomotywy, gwałtowne wy-
buchy pary, szarpnięcia wagonów... i. pociąg
mimo dworkec "Sewer S. Kras. 1887. 93.

Dworsko post. z dno „dworskie” wcale nie wy-
wane „Kachna niegdz dworsko sturypa” B. Pol.
Sat. 1. 67.

182
188
Dworlotell-tha, Dworlotell-tha. m. thi m.

Dworlotowska, piersią w awłosie swoich
złoty „Co ka urok stodki! xda się, ro-
sna w kiewani wytarte dworlotki” M.
Syrak. Gaw. 4. 99.

Dwudziestka i. i. Dwudziestówka - i. i. & dwadziestka lat „Mają brzydkiestwąkę już porzekadawant a kóna pedwie Dwudziestkę siggata” J. Dziwnk. 8. 8.

Dwudziestolecie , Dwudzie stopięćiolecie
ob. lecie

Dwugłos-u. m. uw. akord z dwóch tonów,
dwa tony brzmiejące równocześnie, Dwu-
głos porządkowy c-x przy powołaniu
wristy był: as-es. " O. Kolb. 2. 159.

171

Dwulicy - a - e o dwóch licach, u Łd. dwuliczny
"Podobna Żarnowowi, Dwolicenem bogu".
M. Mick. 3. 57. "Pyta to istota Dwulica,
cuius i' szatan, który wdręhowi' niht
si' oprec' nie ridat, a pod gniewem kar-
dy pasć musiat" G. Ryk. Ost. Sejmu. 1. 69.

115

Dwólbisty dwugłowy

Dwólbisty - a - e o dwóch łbach „Padamy oboje,
jak wrzeszcz dwólbisty, ja na prawo, ona na
lewo” A. W. Fr. Dziśta 10. 159. „Była to wiosna
odradzejcej się Ojczyzny. Zechatem po trzas-
kach dwólbistych Orłów. W Jarostawiu nawet
uprzedem już nad odważnem na przód wyma-
lowanego Orła brązo” ib. 11. 110. „Na ziemi
leżał porażony dwólbisty wrzeszcz, który był na
domie powołowym” ib. 208.

165
173
Z wulcanu a.e, o swoich lekach „Dwoje
drzwi dwulcanu. k. Starowicz wchodzi do
Katerystji.“ H. Polny. Wzrost. po pub. Aug. 223.

174

Dwururka - i. i. ki. mu. strzelba o dwóch
rurach, dubeltowka „Dusiciński na-
zem... jakoby dwa kurki jednym palcem
sprawowane u jednej dwururki” Ad. Mick.
3. 24 „Razem zagrumiły Dwururki: chy-
bili” ib. 108 „widai się ułamek: leżały
Dwururki i wtręca na podłogę” ib. 162.
„Aż idzie strzelec i gotybia koczyl, pomy-
ślał sobie: bądź miał wiekierę... z piękną
Dwururką jwi go na cel biernie” Ant. Głow.
Goty i murka. „Dwururka proza płacy a
tępyka u pasa” W. Syroh. Spiew. pol. 3. 13 „Co-
winiy obywateli Maryi Łaskawej, przybita
Dwururka i kururka czechna” S. Brur. Bow.
poet. 3. 55.

167
Dwuwiersz - a sze m. zdanie, sentencja,
epigram i t.p. wypowiedziane w
Dwoich wierszach

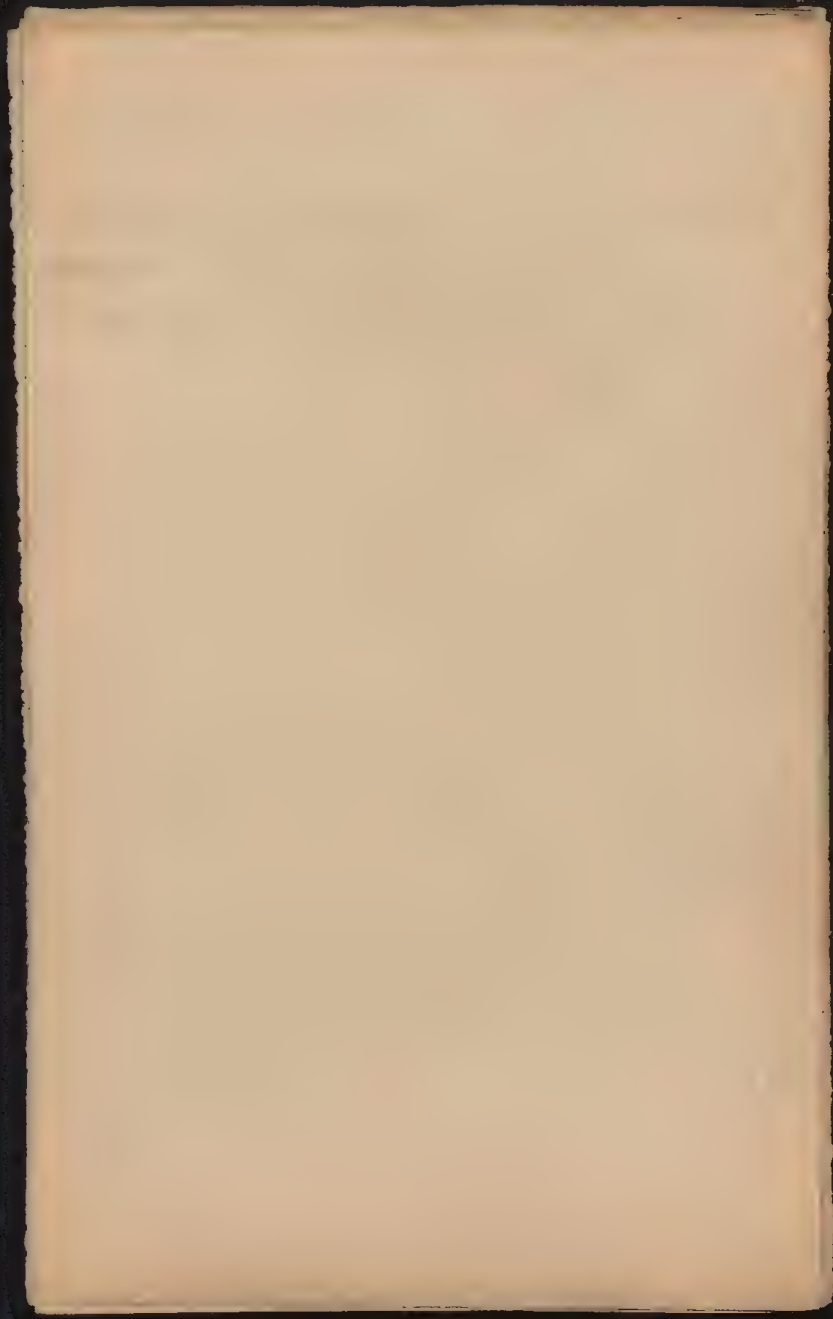
168
116
Dwuznaczność - a. m. ki. m. wyraz lub zda-
nie mogą być rozumieć dwójako, wy-
stępujący na dwa różne sposoby, "Prze-
ciwko wierze, rozmaitemi dwuznacznici-
kami dawano do rozumienia, że jej
nie wyprowadziło pole "Zł. Kvar. Wiek 1878. 19.
"Linia miękka lub wykręta uż. dwu-
znacznikami "Zł. Kvar. 46. 33. "Nie po-
trzebował myśli swej ostatnia i mo-
wie dwuznacznikami "ib. 15. 129. (1)

Dwuznaczność - i. z. dwuwykładność,
niejasność, wystawienie rzeczy w dwój-
kiem rozumieniu "Powodując uż. kwytła
sobie dwuznaczności, uspokoił listownie
Toussaint'a i obiecał nadwójcia wojaka
marci "Przem. nauk. i lit. 14. 658

- (1) "Rozprawy o istocie dowcipu i dwu-
znaczności "Sewer G. Lwow. 1897. 100.
"Myślaki młode przepadały ze rozumow
z panem Leouem, bo wół tak, jak on, nie

umiat prawiu' elegantskich i' sliskich dwu-
ruchawicow." Hcj. S. lwow. 1887-127.

Dycht ad v. „Dyś chłop stary jiden, co du-
 żo po świecie chodzi - dycht tak samo
 lubi bajki gadeć” wieś 1886. 183. 1.
 kl. Jem.

Dydek - ska. m. Dki m. Dew. warz. m. warz.

6 gr. pol. cf. trojaki. (u d. ty lko pod
wysokiem Dys ob. dydek, dys rai' wale
niema) § g. lów. w l. m. Dydk - oś proz.
kuj. w. pol. cycki, piersi u kobiety Dy-
duchay, Dyduwaki pierzwost. „U wie-
sionki proste nogi dydki jako p. b. anki”
od Sady O. Kol. 13. 139

175
173

Dyfańcowai ex. udu. Kdyfańcowai dñm. obel-
xíwie uż do kogo odczuai, wí sporób ubli-
żczyj jego caci, bezczesíai „Pracownict
mnie ka to, że mnie tak mocno dyfa-
nowat, więc odległ już nie bawiał ale
już mi mówił: wspan „Z. Kłim”. Pam. 22.
„Dajdź ty do starego psa, pokim doby. — Co
ty mnie dyfańcowies... taki sypu!” M. Jan.
Wiek 1887. 235.

171
100

Dyferencja-ji. z. z katarg o granice, kontrol-
wers, Skarbnie miał w lasach dyffe-
rencji z krótkowarzą "Z. k. w. s. k.
w. w. 1. 63.

181

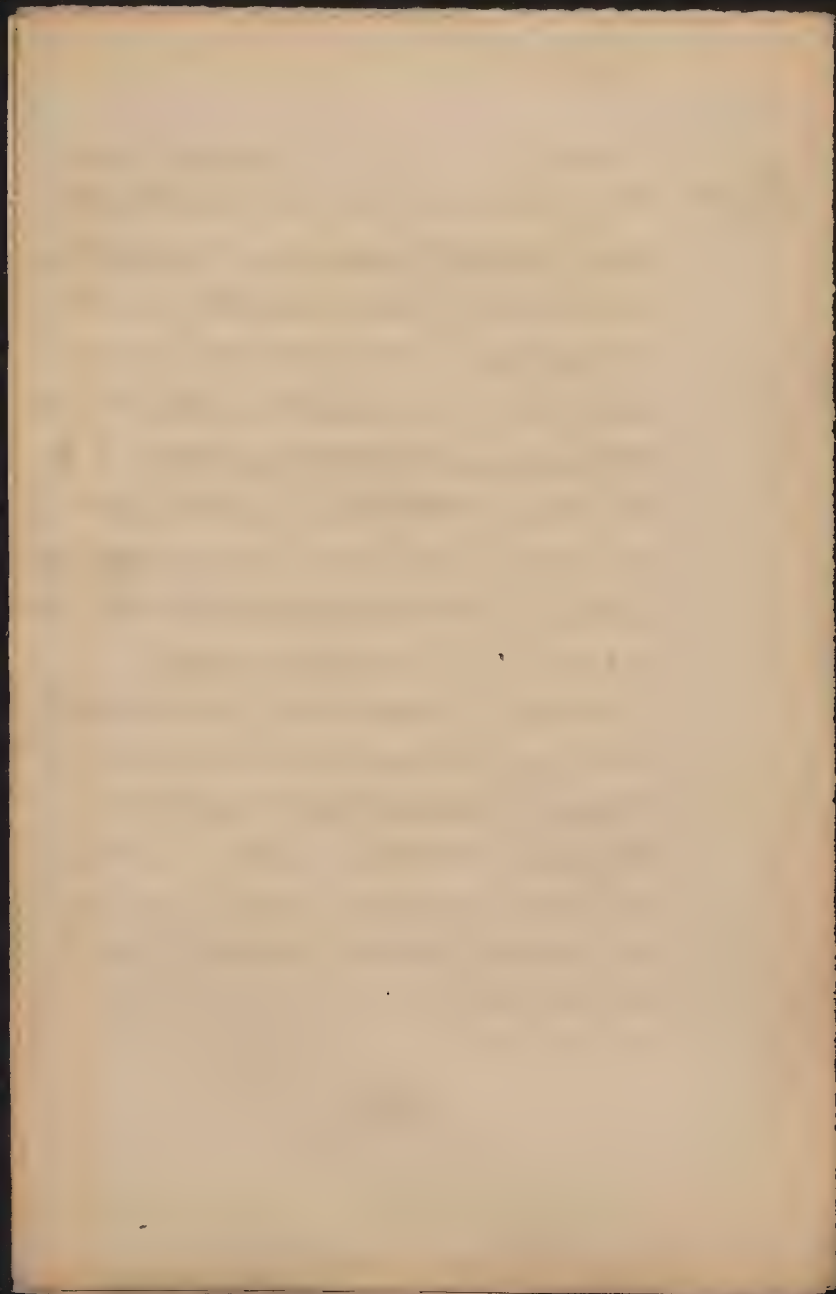
Dygnenys ^{nico kart.} niewidm. n. z. t. p. p. „sprawii” konne
Dygnenys” = dai’ pamiestne, sprawii’ tawis,
sawabandz i t. d. „Sprawii konne dignere, iron.
wymagui, wybatoriji” w Bonnan. O. kol. usalen
do praw. 1. 32

122
181
Dyguienie - a. Dyguiszie - a. n. czynność slo-
wa dygużi „Zoff'a z opuszczeniem
ku ziemi wojżeniem, zaptaniwuy
się, gości witata dyguieniem” A. Mick.
3. 293.

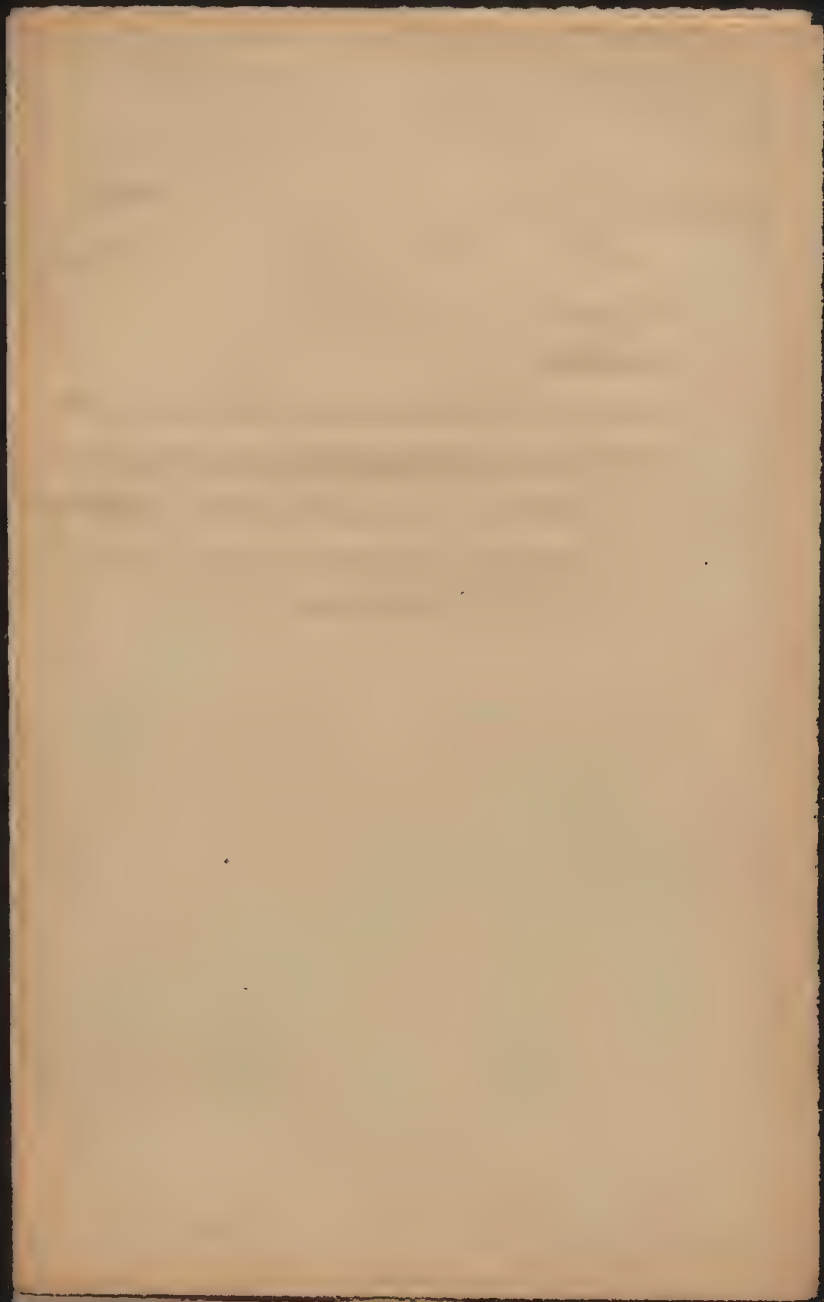
Dykasterja wydział urzęd.
Dykasterja - j. k. rje mu. z gre. jakkolwiek
 urząd zbiorowy urzędy, wewnątrz urzędu
 „Urządował w różnych dykasterjach admi-
 nistracyjnych” *Wiśn* 1884. 131. 2. „Był
 radcą jednej z najprężniejszych, jak
 wtedy mówiono, dykasterji stołecznej.” *F. Ko-
 rucb. Nowiny* 1878. 52. „Słuchacz obolien-
 na, powiat, sąd, poczta, studenci nadycha-
 li do niej kotłowo. Kochano się w niej dy-
 kasterjami” *Ł. Moll. Głosk. wieśn.* 9.
 „Przemysł i handel ustął prawie zupeł-
 nie, a ogarnęła cały ruch ekonomiczny
 bierność. Bierność podzieliła się na de-
 kasterję, i tak się stało, którzy opierają
 specjalnie wśród wychodzących, inni wśród
 urzędników administracyjnych, inni w
 sądownictwie.” *Wiśn* 1888. 18. 2.

Dykja-ji. z. ber l. un. tai. sposób wystowie-
nia uż, dobowi wyrażeni⁽¹⁾ z ton jakim
wypowiedzianem jest co, np. mowa przez
~~aktorów~~^{nowy}, wola na scenie przez aktora i
t. p. „Ani śladu nie naturalnego pa-
tosu, a zawsze spokój, w najtragicz-
niejszych sytuacjach zawsze refleksja
niezwykle porywy, słowem, dykja
świeżna..” G. lwow. 1885. 147. 4. (1)

(1) „Wielki zabieg, swa dykja, i... to, no -
jutro tu będzie... o tym mowi... uciśnie
nie traci... nigdy.” M. Gawał. Warszawa
1886. 381.

(1) „Życzylbym, aby młoda artystka nie
poprawiała na zdobytej kbył przedko-
tnie scenicznej... wypadato by koniecznie
jeśnwie poprawiać nad ortografią wstuki
dramatycznij, nad dykja.” W. Bogus.
Tęg. powieś. 1882. 39.

Dykta-y. i. Dyktando-a-u. Dyktowanie, i.
pisanie po dyktowaniu „ Gdyż od dykty
wstał, chciałby mnie, a nie mógłby
powiedzieć, co wó list zawierał ” J. J.
Krak. 90. 46.

1.
180
Dyktator a. m. wy. um. w daw. Ryguie uwag-
nie najwypierzy z wstępy nieograniczonej
wybiegany przez Senat w czasie najgłębszego nie-
bezpieczeństwa, gdy należało całą siłę pań-
stwa zwrócić do jednego rygu i w innych
czasach najwypierzy wódc i narkotyk narodu
najgłębszym i podobnie wstępy i w
tych samych okolicznościach „Memorjał
jenerala Chłapowskiego powołujący dyktato-
rowi Chłopińskiego / grudnia 1830 „Obw. państwa
do punkt. 648. „Nie było tam wprawdzie ni-
słabów, ni słabów, ni piękli wrogów, ani
dyktatorów” w. Pol. Soc. 5. 107 z ogólniej cato-
wisk najgłępszy wpływ nieograniczonej i wędrują
narodowi, społeczeństwu, państwu i t. d. „Sicini-
ski był dyktator na katedrze sejmiku” Ad.
Mich. Bop. w Upicie z daw. w rękopis, piernik
wzrost w klacie „Obok katedry, stół mata
zameczka z pulpitem do pisania, siedliński
dyktator, owego piernikowego narodu słoty,
który to doskrywa przez krakus rozciąganie
najgłępszy kraj i ożgryz” H. hr. Skarb.

Dodasin'. 10

Dyktatorski - a - ie od dyktatora albo dyktatury s' arbitralny, skazowaty, nie uwzgledniajacy oporu przeciw swoim postanowieniom. (1.)

Dyktatura - y. z. ry mur. wtadze i godnosc' dyktatora „Po zlozeniu dyktatury prync Chlopickiego odbywat sejm posiedzenia pod laską Ostrowskiego „Zbiór pam. do powst. 44. „Dyktacja ogólna: wtadza nieograniczona, przewidywana „Dyktacja na tej okoliczności dyktatury w. ks. konstantego, ktora w druzym sprzecz go dzila sie jakos' z konstytucją „B. Pol. Pod bu-raz 6. „Nienajmiej intryga, pierszaja dyktaturę teroryzmu, i usiłek i bawumog narod" Wiek 1886. 217. 2. „Nawet dotąd brakło i brakuje d'is' jemu przewodcow narodu... wielkich r'wisk, charakterów wielkich... poezji tych, co uwadza dyktaturę chwytajacy i trzymajacy w silnej dloni" B. Pol. Hybr. 109. (1), to obec bezplodnosci wielu narzekajacych, powiazanie raty sprawy, sposobem dyktatorskim marnotrawstwem, jest rodzajem przeciwnym ordyjskiego wzgledu" Kłosy. 43. 254.

1782.
(Dyktatura), „Nie posiadał zdolności
trybuna, nie dążył do dyktatury między
młodymi.” A. Rolle G. lwow. 1886. 282.

§ w znak. moral. przewoga, narzekanie swoje-
go, kłamie, przekonan, wyobrażeń, przeważa
Świeżości między sceptycyzmem francu-
skim i racjonalizmem niemieckim, trzą-
sące się metody tych filozofów, którzy aprio-
ry pracy dyktatury nie uwarunkowali nowoży-
tamiś „młodości” L. Dąb. Akad. Wst. 31.

Dyletant - a. m. nci mu. Dyletanka - i. x. właśc.

Dyletant. z włos. oddający się jakiegś sztuce lub nauce z amatorskimi, bez myślowego jej podwyższenia się, amator¹⁾, w naszym objędziejym Włochy mniej więcej dawał pierwszemu artyście lub tym rodzajem hybrydów, których nawiązał Dyletantami "J. Kwan. Na em. na wulk. 57." „Mniej się nawiązał Dyletantom prowadzić wybornie wykonanie kwartetu" J. Ssta war. 3. 73. „Dęga niby wielkim paucem artystą, mówi o muzyce z kapatem, protegowat czasem sławnych koncertantów i spełniał postannictwo Dyletanta dość wiele" J. 72. 120 „Nie będzien ani poetą, ani malarzem, ani muzykiem dobrym, ale nie sprobojnym, roztargnionym Dyletantom" ib. 146 „Grała sobie fabrykę z całym kampauiem Dyletanki melodyj, bo niedawno kawiła się wyci" H. Siemk. 8. pol. 1894... „Śpiewała sopranem prawdziwym, wyrobionym sto kroci więcej aniżeli od Dyletanki zędał

x⁷

183

Dyletantyzm. „Tęż nawet staby
Dyletantyzm oddał ustugę rozpowsze-
chnieniu dzieł sztuki” Echo mus. kadr.

4. 298.

Dylikians-u. m. se m. prau. karata pack-
~~biwa~~^{towa} na kilka lub kilkanaście osób,
kursująca na całej przestrzeni i w ozna-
czonym czasie, dla wygody podróżujących.
„Stychać było trąbki dylikianskiej” *Ż. Kon.*
32. 113. „W miesie spotkata owego młode-
go chłopca z dylikiansu” *ib.* 72. 132. „Wy-
siadłem z dylikiansu prawie w tej godzinie”
St. Bogus. Kon. 1. 171. (1)

Dylikiansowy-a-e od dylikiansu „Ję-
ję znasz razgłoszenie? - znajomość dyli-
kiansowa” *Ż. Kon. 72. 112.*

(1) „Dziś w naszym wyjeździe dylikiansu” *A.*
br. W. Dzieta 9. 98 metou. kurs regularny dy-
likiansu „U pana zawsze dużo gości? - Tył-
ko w dniu, kiedy dylikians odchodzi albo
przyjeżdża” *ib.* 101.

„Ledwie kilkanaście złotych mi zostało... a to
nie wystawia nawet na kupienie dylikiansu,
a dopiero e kłopoty. Najlepiej więc sobie
pauzować i wózek... i teni prawie us” *Ż.*
Kon. 7. 43.

Dyke Dyke popp. lud. 10 piórunkach wywar majęcy
nastadować granie na skrzy: sach „dy-
ke dyke, na badyke.” „Hajie, hajie - hej
ha. ' dyke dyke - hej ha. ' ty na skrzy: sach -
hej ha. ' ty na hejke - hej ha. ' ” O. Kolb. 2. 188.

Dymać z. ndm. z t. n. p. p. b. i. e. r. n. y. w. o, p. z.
d. i. e. „Łuch z ciebie Aritku, nie ci się
chciało Dymać (tyle doli) za jedną ow-
cą.” M. Pol. Wiśn. 1878. 270 „Babcie wo,
jacyś panowie Dymać z kuców na ka-
mek” Djab. 1878. 21 Dod. z pr. w. w. a. r. n.
pr. w. a. t. y. w. e. i. u. e. j. u. k. i. e. j. h. o. l. e. w. i. e. k. g. r. a. e, u. i. e. b. i. o.
r. z. i. w. u. i. e. j. u. d. i. a. t. i. „Kobcowe i uprawnienie
tworzenie, kucwa to samo, co warzawie
„Dymać,” pr. w. a. t. y. w. e. i. u. e. j. g. r. a. j. z. y. m, t. w. o.
r. u. j. g. a. l. e. n. j. e.” Wiśn. 1885. 240. 2.

182 111

Dymisja-ji. ^{tau.} sje un. uwolnienie od służby
regdowej, tak cywilnej jak wojskowej
„Dla żołnierza, który tyle ran odniósł
w ostatniej bitwie, wykreślenie dymisji
nie narażało żadnych trudności.” Ł.
Kauk. 5. 87. „Jedniż tedy dostał dymisję
i zabrakło go do powrotu.” ib. „Dostał był
dymisję, z której zwycięsko na myśne
miejscu powrócić” R. Pol. Nad uwod. dn. 81.

Dymisjonować oz. dn. udzielić dymi-
sji z dymisjonowany-a-e uwolnio-
ny ze służby „Dymisjonowany wach-
mistrz wypełnił rozkaz co do jedy” A.
wilek. Fot. 1. 73. „Byłto dymisjonowany
oficer z prawem nożenia mundur” Z.
Łod. Kauk. 203.

Dymittowai ex. udku. tae. odpusci', xwexygn-
wai', odtzpowai' na vneix cxyjg, "Staray
uwoxy' cie wswiad cxyli mu, iz' cely na-
jsteh na niego dymittajg." Zł. Kwas sta-
war. 3. 22.

Dymka - i. i. z kobiety „Ot. Dalky's pokój”
tej dymce. Ona wierzyła w siebie i so-
bz: Kunc dla niej kark okrzest a jej męża
posiłek Tatarzy, jenne i ciebie do nie-
boranyhów wyprawi...“ L. Kawk. J. lwow. 1884.
240.

Dyna wyraz stanowiony przysięgą w piosnk.
guz. podobnie jak „Dana” (ob.) „Oj! dyna,
oj! dyna, oj! dyna, niech żyje Pan Je-
sus chryście!” Kant. 3. 23. „Dyna moja
dyna, brzydka kowalska. która mi ją wy-
pięła? Kowalska dziewczyna” O. Kol. 6.
Zgl. § 4 — 7. k. Narwa pierwszy razice udo
wego w Gaidynskiem.

185
1887
Dynamitnik - a. m. cy. hów um. mający do wywie-
nia x dynamitem, przeciw porządkowi pu-
blicanemu „Etat policji m. Londynu, po-
wiekszony wzrost o 485 ludzi, obowiąza-
nych strzedz gmachy publiczne i pomni-
ki od kamachów dynamitowych „Wiek
1887. 224.2.

Dynasta - γ. m. gr. w staroż. wstąpił kraj, nie
mający jeszcze tytułu królewskiego; natomiast
Dynamej & w polocz. mowie nazwał się mianem
rodu lub ten, na którego jego nadaje polegają
„ Gdy małolecki powstanie Dynamej, lat mu do-
daje i panuje tak dobrze, jakby wasy miał”
J. Kras. Sta. war. 1. 70 „ Dom to był mianem, i je-
dynek dynamej, mawiać miał prawo najniższej
w udzieleniu królestwa” J. 101. 55.

Dynastia - ji. & mawia wstąpił & jednego rodu
władzą tytuł monarchy „ Ostatek & rodu,
bezpotemny, myślał zapewne, że & to mu
wdep do tronu wstąpić może, uchylając oba-
wy o Dynamej” J. Kras. Sta. war. 2. 109 „ Nowa
galej dynamej & & & na tronie” J. Na am.
na wst. 94. „ Ród mój należał do tych które
wieniem powstają pryncy dynamej” it. 91. (1)

Dynastyjny - a - e tykany & dynamej „ Alia-
se dynamejny nie powinny odgrywać żadnej
rolu w polityce narodowej” wiek 1887. 178. 2.

(1) „ Pierwszy minister młodziuchnego Ludwi-

ka XVgo, bkaże się, aby w razie braku
tego księcia monarchy, ruienawidzomy
księże Orleaniski na tron Francji nie wstę-
pił, postanowit co prostej zapewnić dy-
nastję i ożenić króla" Dhuor 23. 241.

Dyngus-u.m. pro.w. kuj. w.pot. sinigus, sinigust „w smęcie swięto wielkanocne rozpoczyna się mamy powracanie u nas zwyczaj Dyngusa. w powieściach parobcy oblewają wodą dziewczęta, w otworach zaś dziewczęta podobnie odpłacają, jak parobkom” O. Kł. 4. 215. „Przyślimy tu po Dyngusie, karpiewamy o ferusie” ib. 216

Dyngusowy-a-e od dyngusa „Mężczyznom Łatwiej jest ustrzedź się i uciec od zapalczywości Dyngusowej kobiety” O. Kł. 4. 216.

„Na wiezieni idą do tych samych dziewcząt które rano klali, domagając się za swą wcale niepotrzebną robotę nagrody w święconem, i wołając: dyngus! dyngus!” ib. 10. 200

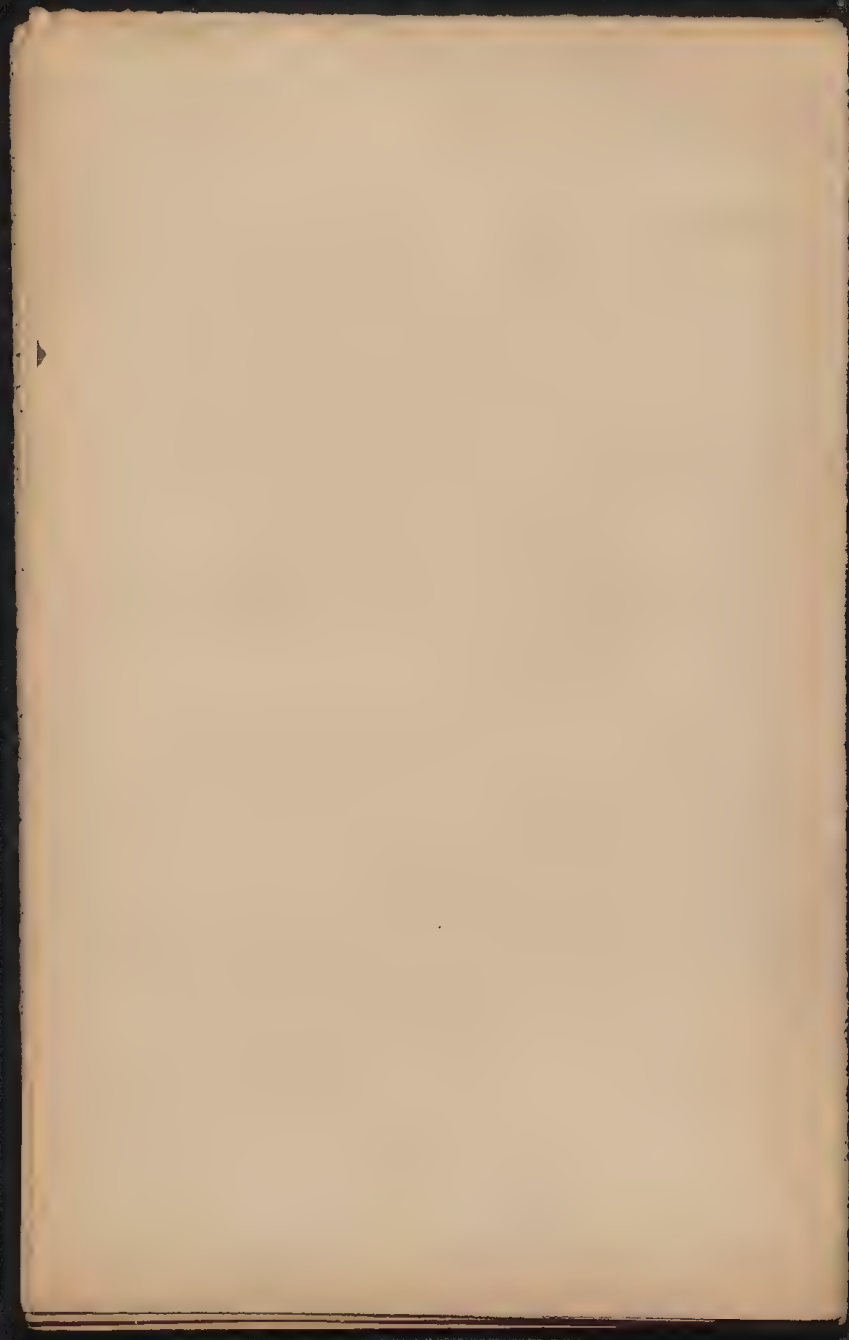
100
Dyplomatyca - a - e tyca się dy-
ploma'ji & posp. o cztw. porządku z dy-
ploma'ji, o stroiny, tablowy, nie daję-
cy się ~~stapom~~ wycisnąć na tówka „Dy-
plomatyca organista ruszył rano-
nami” J. K. w. 72. 10.

Dyplomatyka m. ndkn. wdawai
się w dyploma'ję, działai z powo-
tejże „Jak kawaie dyplomatyka,
a tądzie, a kombinowai, to biedary-
sko i kapłane się” Swiat. 1878. 43 „Ja
w to niewzbrany dyploma'ję nie wie-
raz - ale swoich własnych blizkich wy-
dyplomatykowi, i tak im głowię zakus-
cie, że nikt wś wiedzą a własnie
nie nie wiedzą - to się wie u mnie
dyplomatykiem nadanem” ib. „Dy-
plomatyka, aby oświecić odnowę” A.
Wier. woty rob. 201.

Dynda-y. i. dy mu dyndanie, drepienie,
podskakiwanie „dynda” albo „w dy-
dy teści, bieda” = spiewanie podskaku-
jąc, drepąc „Dacie do tego pana 1guz,
jak jeno wychodzi z domu, to karax
oboje w dyndy, że nadziyr’ nie można”
Kl. Jm. Wiel 1886. 183. 1.

Dyndak-a. m. spódnia bez skenka.
Bosmanie.

Dyrdymatka i. t. gra hazardowa? ruleta?

„W pewnej chwili mni kaprowadkono porwał.
 „W rulecie bilardowej... „Chasseurs.“ Tak nie ko-
 wie ta gra właściwie, w hory róg kępej ri-
 ta „dyrdymatki.“ Dobrze i to na to ciębie cze-
 sy.“ Wiek 1888. 61. 3. „Zamiast dyrdymatki.
 Po ruletkach dyrdymatkach i bilardach
 myśliwskich „grajgra“ młodzi i nie-mł-
 dzy wymyśliła nowy sposób porzepe-
 dzenia miłego czasu, a hazardem i kawa-
 biana obwypły mamony. Tym razem
 gra jest na pozór bardzo niewinna..“

Kur. Codz. 88. 198. 4. „Wspominaliśmy o
 santerce bilardowej, która pod postacią
 tak zwanej „dyrdymatki“ lub chasseurs
 wędrowała po niektórych cukierniach war-
 szawskich. Obecnie tę placę nonjorogte-
 niem poligijnem usunęto“ Npł. Tyg. 91.
 4. 11. 270. „Słuchanie, dyrdymatki ob-
 kolo 1888. str. 103. „W ostatnich czasach,
 w niektórych restauracjach m. w Warszawie umy-
 śla się gra hazardowa na bilardach i

na tak zwanych dyndymalkach, ce w przykroci,
oprac dyndymalki, nauwaziono wiele, kosc i
t.p." Wiek 88: 113. 3.

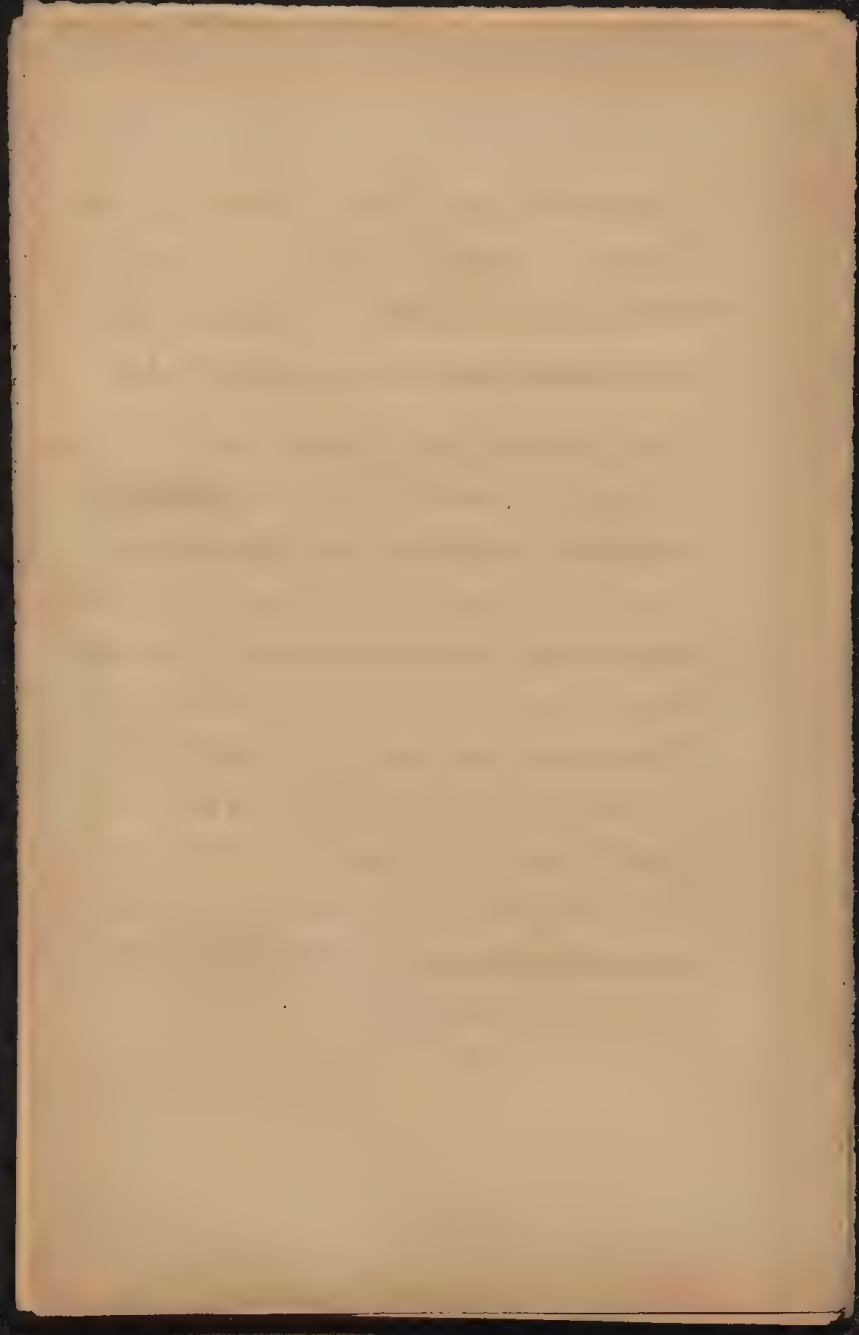
Lyvekeja-j*i*. z. z kierunku w jakim się coś odby-
wa, postępuje „Prze perspektywę obser-
wował nieprzyjaciela, który nas z boku
kamenował, z boku, z prawej strony dy-
wekcji naszego marsha” A. br. Fr. D. II. 44.

204

Dyrektor - rka. m. zdobn. dyrektor, używane.
poufale „kierownik teatru kamiennej w re-
ce twoje mój dyrektorku stwóży artystyczny-
ne kierownictwo sceny” Djab. 1883. 1. 3.

Dyrektor - a. m. rzy i rowie - rois m. & dom
nauczyciel domowy do dzieci, ^{pedagog} ~~nauczyciel~~
„Był on dyrektorem alias pedagogiem
młodych młodych braci. Teraz już dyrekto-
rów nie ma, sami guwernerowie, ale onego
czasu Pan Stępczyński był dyrektorem, gu-
wernerem zaś Pan Tachotko...” A. br. Fr.
Dz. 11. 161. „mój ojciec najzwyklej interesami,
rzadko bawił w domu nie mógł więcej
za dzieci zrobić, jak do opł. jego do domu
ułożyć guwenera, a do wolnych nauk
dyrektora” ib. 163

193
101
Dyngowai' ch. wdm. Tal. chem, kierowai',
przewodniacy' w mykonaiin „Kobary
pami jak ja bede dyngowat maxurem”
A. Wiln. Fot. 1. 161. z praw. Kup. wymawia-
ja „deregowai'.”

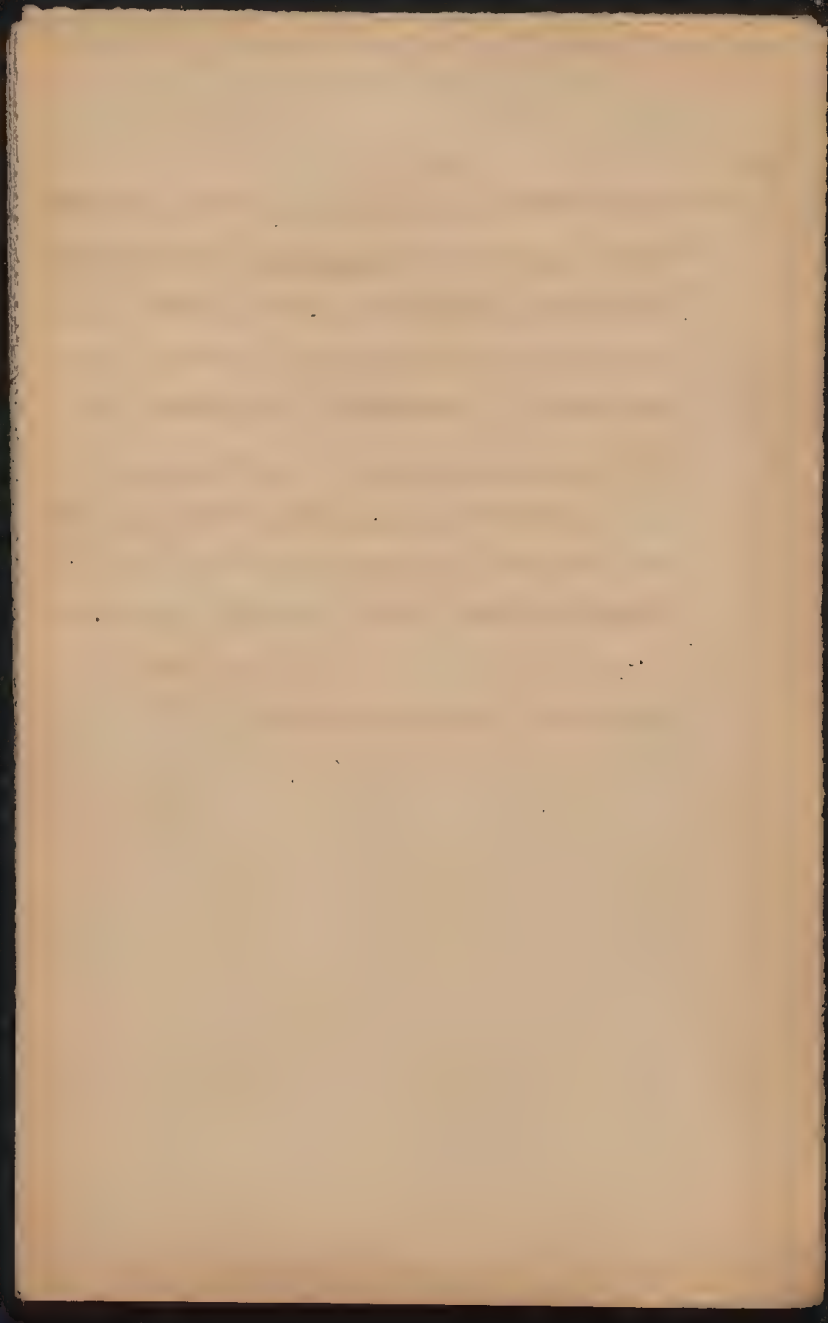
20
Dyscyplinarny-a-e, mający na względzie, tyra-
cy się Dyscypliny, Karności „Studenti po-
darli i spalili manifest rektora, w którym
była zawarta groźba, iż w razie powro-
tu się ekscerw, rektorat najje pierwsze
sprawom środków Dyscyplinarnych” Dr.
Pol. 1888. 28. 3.

Dysgracjonować, * Dygracjonować c. indk.

franc. wlos. z task wypuścić, task swoich
kogo porzucić, nie task kenne o kasei, Dyx
grecyismatem prąd killej dniami mego
ministra i faworyta." J. Skymam. Zadyz

Dysgracjonowany, * Dygracjonowany -
a-e wy ten co wypadł z task, popadł
w nie task, "Nigdy jemu nie wytał,
żeby dworak dobrze mówić o ministrze
dygracjonowanym, przeciwko słowem
monarcha jest kagruwany." ib.

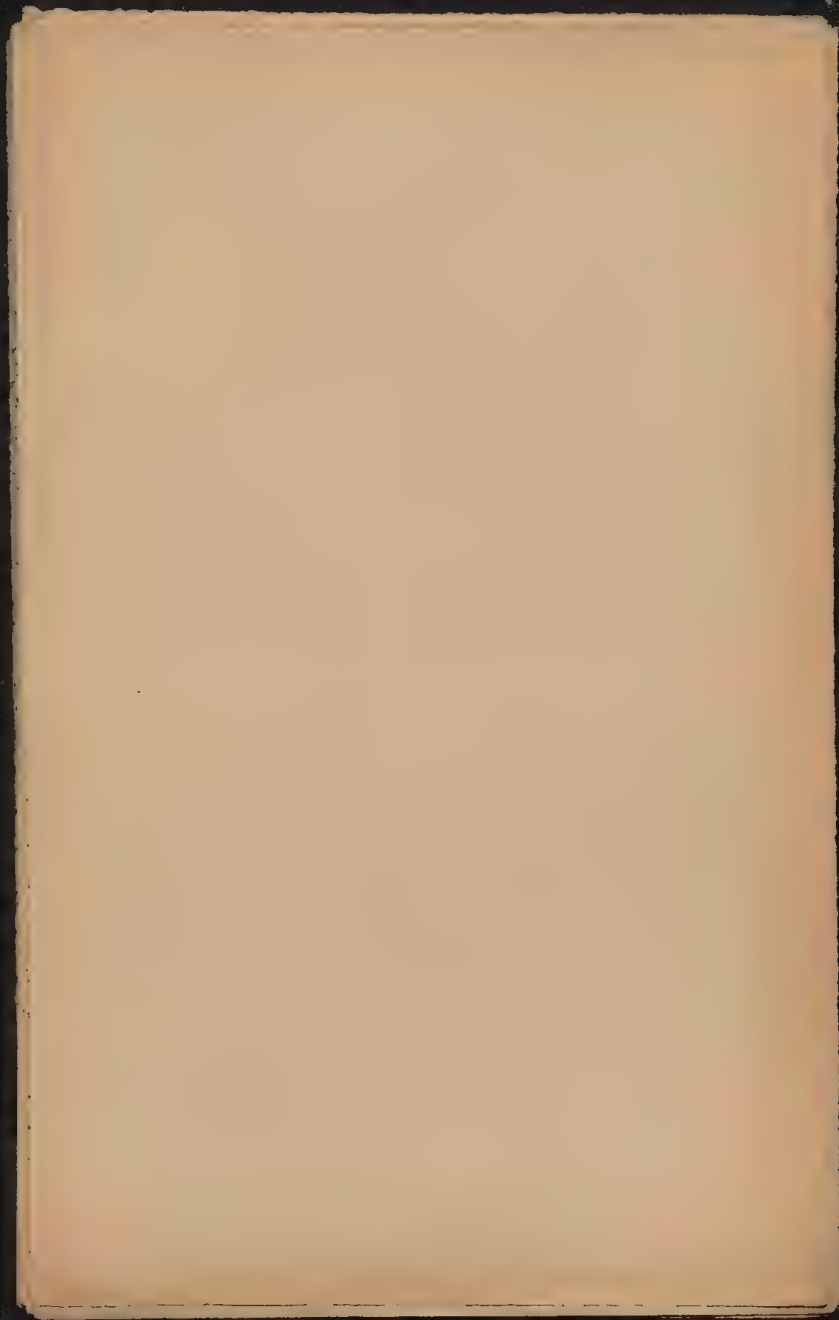
Dyskarmunia -ji. z. nje-nij mui. gwei. rozdziwisk,
 fatnywe brannienie (w muzyce). — wiego-
 dnoń, niezgodzenie się z niezgodą, stem po-
 rożnienia się „Papież powstaje w dyskar-
 monii z świecką głową Rzymskiego pań-
 stwa z Zygmuntem, posyła go nawet o
 gromkie książki z kussytami” A. Broch.
 Ost. lata widoku 4. „w końcu użyto pomocy
 Zygmunta Luksemburczyka, aby dyskar-
 monię pomiędzy Polską a Litwą zaostroić”
 ib. 3.

175
Dysharmonijny - a - e nieharmonijny, nie-
zgodny, faktury wie brzmiecy "Reze jej
upadaję bezwadnie na fortepjan, dźwię-
kiem dziwnym, dysharmonijnym
zakonity śkalony fantazjz." J. W. W. W.
3. 23. "U wrabię wie ma pomyślisz
niebezpieczeństwa, żeby się dysarmo-
nija nita wisiuła i swobodnie je-
zykowi cugle popuszc' uroina" D. Pol.
Pani. Pan. 32.

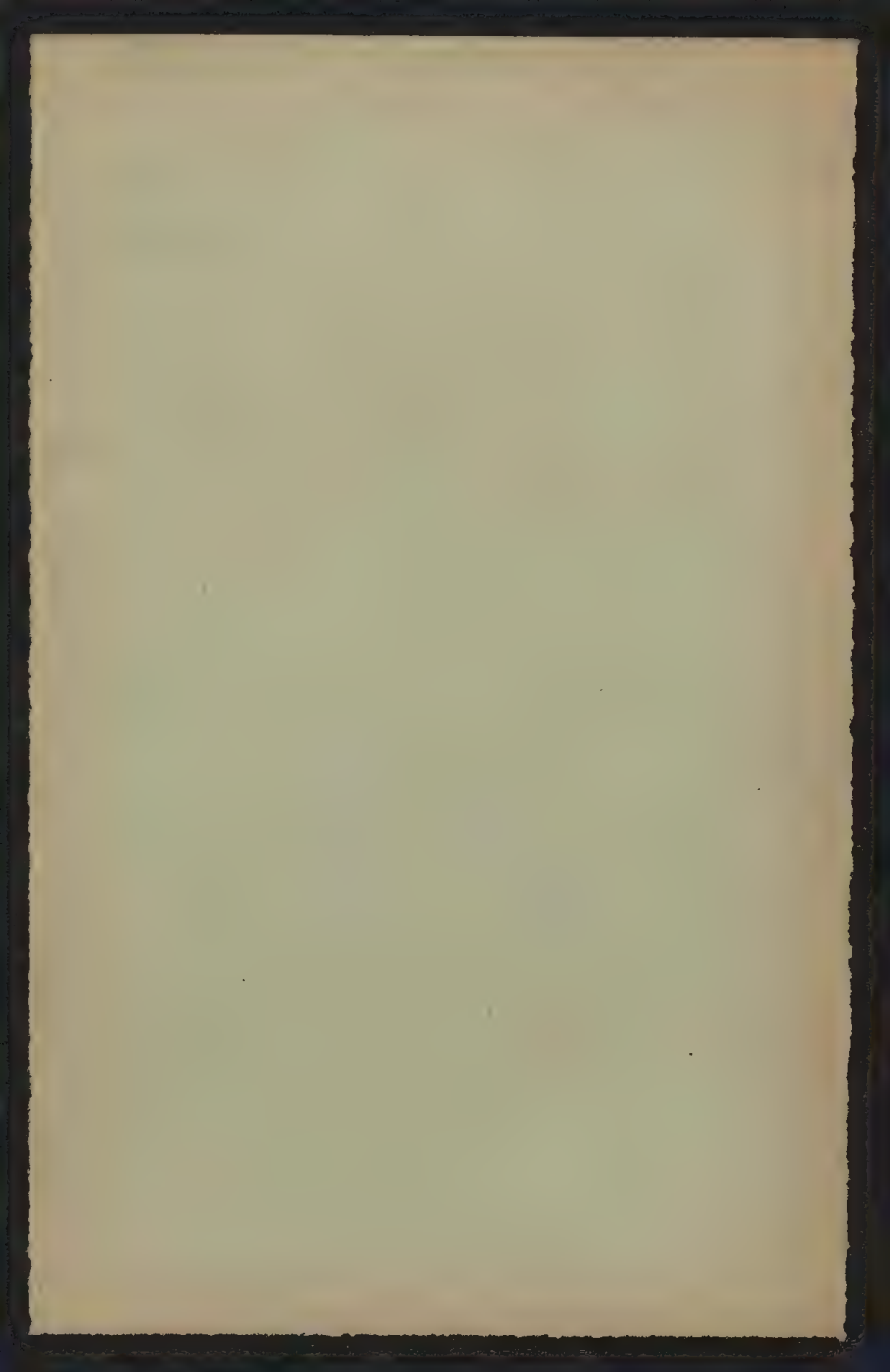
1976
210
Dyshonorować af-ruje st. w. ndku. Łdyshono-
rować dku. franc. Deshonorer, haubir,
odbić się, "Fakto! wybuchnęło gwał-
townie podkomory Łamigę wzię - a tomu
ndys honorowany" J. W. 39. 27.

Dyska-i, z. ski um. z fr. dix, Dziernigła
 w Kartce francuskiej „Dziennik
 trawności swoje strata na dyskach
 trawności” J. Kraw. 13. 9. § — Dyska-y
 z. chy um. Dyska-a. m. che um. posp.
 gm. Wawa. Dziennik t. j. Dziennik groby.
 „Daj kufelek piwa za dyskę i bzd' wrao”
 Kur. Swiqt. 1877. 38. 3. „Zawracaty głowy
 karuzele i sypaty na dyski do kienzeni
 chuiowych powdizbiowców” Stow. 1882. 212. 3.
 „Zeden ma dzien swzglowoy usco, to
 dzien nowego roku, wtenzas obficie dyski
 leca” Muka 1878. 9. „Ja przecie nigdy od
 pana ani dyska na piwo nie dostatem”
 Echo 1877. 209. 1. Fejt.

Dyska § „poież towarowy potkat us na
 wekslu z manewrowizem wagonami...
 Wypadek wypadku było opóźnienie kam-
 kucia „dyski,” t.j. sygnale dla głównej bi-
 nji na której jednoczesnie spychano wago-
 ny przy manewrach” Kuv. Codz. 1891. Dod. poran-
 ny z d. 8 stycznia. 2.

Dyskontować skn.

Dyskontować - al. tuje st. ex. indk. włos. discon-
tare v. Eskontować n. fr. escompter,
spienizniać weksel przed terminem jego
wyplaty, za stozaczeniem procentu (dy-
konta) "Jezgnowić" ten dydkontować
weksel sfalrowany przez siebie "wieki
1885. 228. 4.

214

Dyskredytowaci ex. ndkn. z łac. sameditia na opi-
nii, porabawiać wartości, kredytu, wiary.
"W tym krańcowym prądzie, obok siły rzy-
cia budowa niestałości, dyskredytując
standard prawdziwego postępu" J. Ocho. Ni-
wa 7. 5. "Czasem wzruszenie miłości można
wptynąć nieprawidłowości, dyskredytując go
rozwiązaniem o nim wieściami" JT-kraś.
19. 85 Dyskredytowaci dkn. "Popetuiat
błęd po błędzie, co go niepetuiat dyskredy-
towaci i depopularyzowaci musiato"
Kruz. pol. 1867. 114. "Krytycy wrzuc po ka-
werciu pour dygnunty pokój w Kramarsku
starają się dyskredytowaci go w opinii
Niemców" A. Prach. Ost. lata Witof. 114. "Czy
wierć ta była prawdziwą, czy.. może pogłoszek
rozwiązania pour przeciwników w celu dyskredy-
towania go u twierdzącej wolności strach.
ty - niewiedzi" Lend. Postel Brew. nauki i li-
ter. 15. 345.

171
215

Dyskusja - j. i. sje mu. tai. rozprawa słowna,
roztrząsanie zagadkowe, spór, ściśnięcie
się zdań „Dwie części w dyskusji całej”
uważałem „A. Mick. 3. 176.” Rozmowa
nie starusica tak było rzeczone i logicz-
ne, iż po godzinnej dyskusji, wzięci
złamali się do podzielenia jego opinii.”
Ż. Kras. Wiś. 1878. 58. (1)

Dyskutować cz. ndkn. prowadzić dysku-
sję, roztrząsać, rozbić „Dyskutować
z panem, umawiać się z nim, wskazy-
wać mu dawać, wydawać się mu rzecz
potworzyć” F. V. Fei 2. 25. „Dyskutowy wy-
kazanie” Ż. Kras. 32. 16. (2)

Podyskutować 2 kn. dyskutować powrót
przez.

Podyskutować 2 kn. roztrząsać rzecz ja-
kąś powrót dyskusję „Odebrałem całą ustawę
napowrót do komisji, celom powrotu
jej podyskutowania” F. lwow. 1885. 37. 5.

(1) "Król z deputatami Senatu miał sekretne a często nawet bardzo wyprone dyskusje." *Ż. Nauk. P. lwow. 1887. 231. 2.*

(2) "Dyskutowaliśmy jeszcze długo w ten sposób i jeden drugiego nie mógł przekonać" *Quis Polonus 23. 306* „Ludziom świeżym nie wolno jest dyskutować o wierze” *Ż. Nauk. P. lwow. 1887. 264.* „W języku tym dyskutowali się i rozstrzygały wszelkie międzynarodowe kwestje” *Dr Sas (Now. nauk. i lit. 15. 159*, „O całej Polsce dyskutowano nad kandydatami. rozbięto wady ich i przyjęto, katarawiano się nad korzyści, jako ewentualny wybór tego lub owego mógł przynieść Rplce” *Ferd. Dostel ib. 344.*

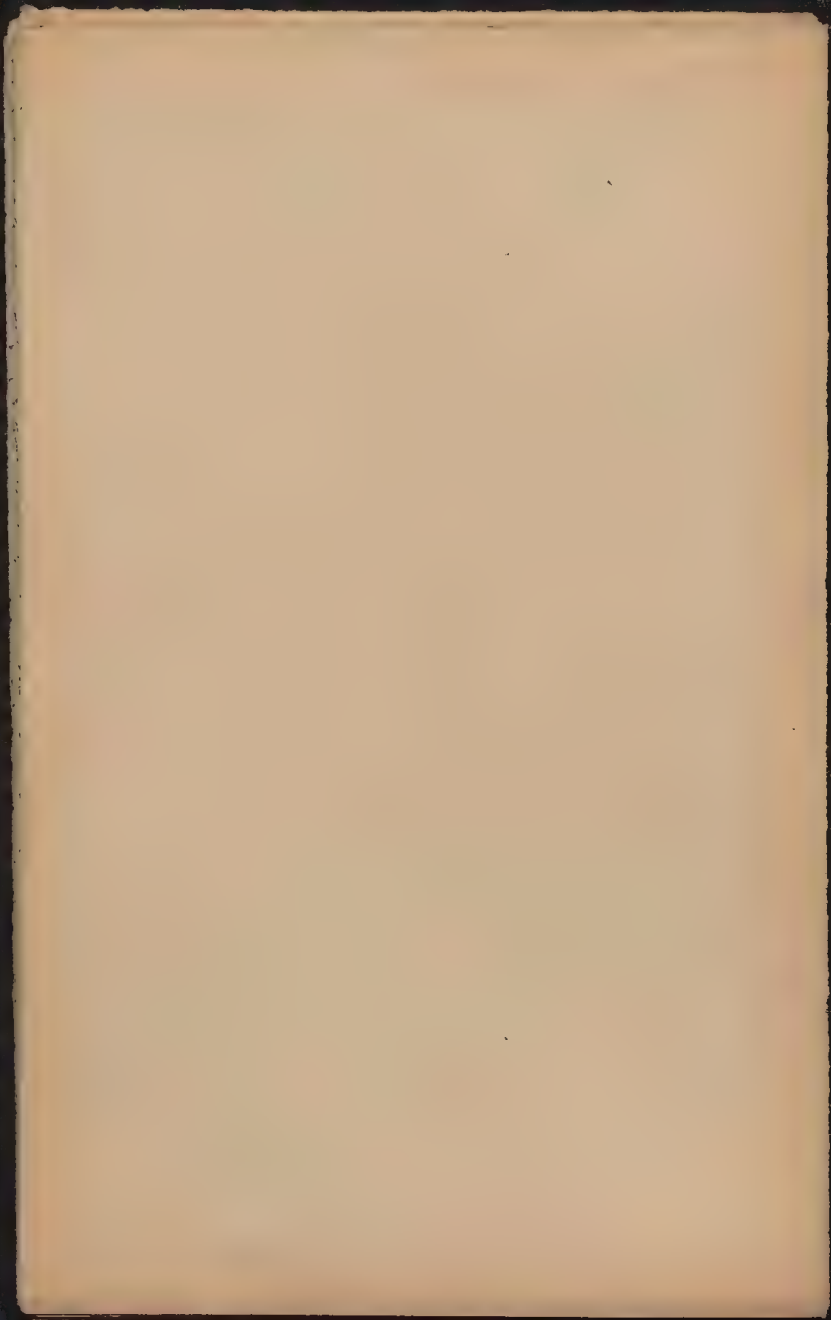
„W sejmie węgierskim ma rozpocząć się dyskusja budżetowa” *Ż. lw. 1888. 7. 5.*

„Na ostatnim posiedzeniu tegoż komitetu dyskutowano projekt kontraktu z p. Rygiem” *Wiśk 88. 138. 2.*

! nam.
na projekt

Dislocatio

Dyslokacja - j. z. łac. rozmięczenie, przenie-
sienie z jednego miejsca na drugie głównie
mówiąc o wojsku, kwatera wojskowa pro-
wadziła odpowiedź ministra wojny w sprawie
zmian co do dyslokacji wojska, ścisłemu
komitetowi. "G. lwow. 1886. 260. 5. "Dorozny
o majznych w Prusiech wschodnich nastapi
nowych dyslokacyach wojsk na granicy wscho-
dniej" wile 1888. 10. 1. "Zeteli prasa wiedeńska
i berlińska nie protestuje przeciwko tej zmie-
nieniu dyslokacji wojsk, niepodobna więc
niebierz nie uspokojenie umysłów krajancz,
wstępne pierwszy postępy" ib. 8. 1.

200.
211
Dyspartycja - ji. s. je - cji um. Tai. podziat roz-
dziczenie na wazis. Shwicayway dyspar-
tycja piemiety wedle krolowego rejestru,
kady pakiet krawingt w osobny papier,
i na kady puz dat napis: na kartez tyle -
na konicz tyle - na ravy i t.d. Floren. l. 68.

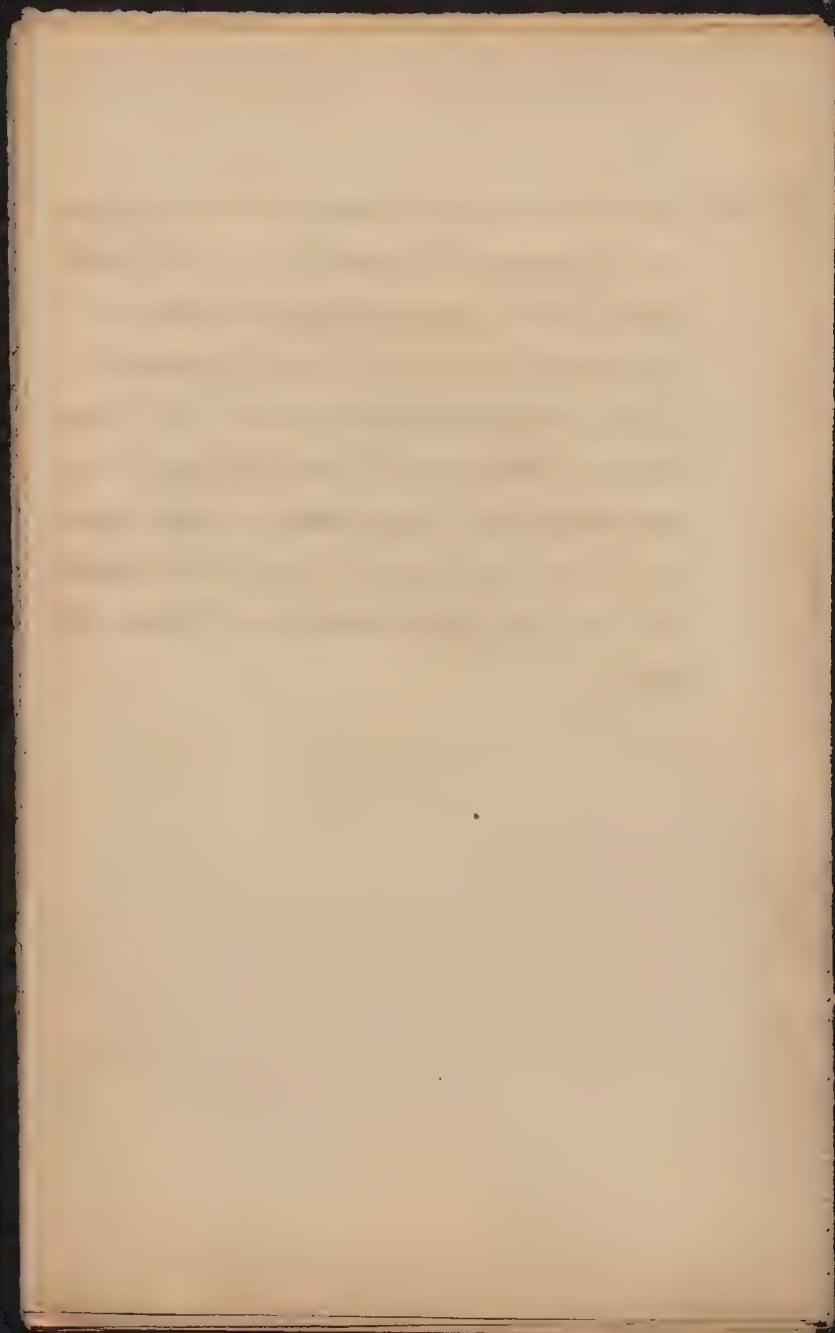
Dysponowany - a-e franc. dispos & fac. disponi-
tus, znajdujący się w dobrej dyspozycji;
 lekki, zdrowy, zdolny do wyzyskującego
niedysponowany, indispose, indispositus,
 niedźwiał, nie będzie jednaki stały, za-
 znajduje się w niezdolnym usposobieniu „Fan-
 tasyka z tego tenora: na próbie śpie-
 wa znakomicie, zachwyca wszystkich;
 drugiego dnia zrywa przedstawienie,
 bo się nie znajduje dysponowanym, nie
 dowierza sobie i swemu głosowi” Quie
Stenor 23. 242 „Gdy bywa dobrze uspo-
 sobionym, może porwać stulecia; gdy
 jest niedysponowanym, gotów znie-
 cięliwie swoim śpiewem najpóź-
 niego publicznego” ib.

Dyssekowaci - ci ludzie st. a. udkm. tai. dissecare, robić dyssekcję, rozkładać ciało
 trupa na porządku ^{anatomij.} „Mogli byśmy
 dyssekowaci duszę pierwie, jak ciało
 skalpetem” L. Tarn. G. lwow. 1887. 9.
 „Też to rany dyssekowatem moralnie sam
 siebie, porównywał z drugimi, stara-
 tem się dowiec dla czego : wie od wryst-
 kich prawie że bytem rozumniany”
 A. W. Fr. Dk. II. 159.

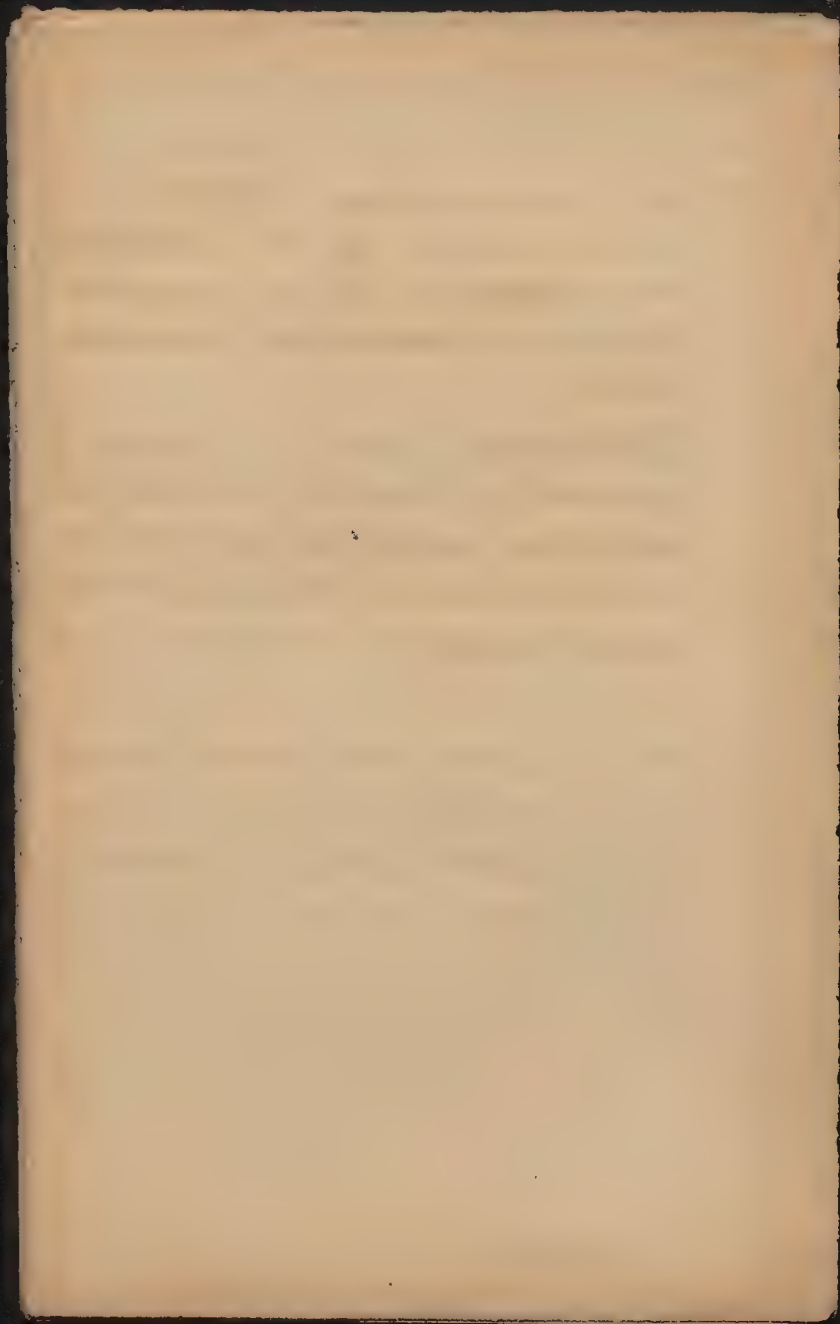

Dyssonans-u. m. se um. lac. um. tou niezgo-
 dy, fałszywy, niezgodzający się z innemi
 & fig. „Te dwie figury, baron matronek i
 jego brzydki, stojący na kwadracie, stanowili
 w tem towarzystwie dwa obrotne dysso-
 nansy” B. Pol. Pam. Pam. 241. „Jednym z naj-
 ponurzej szych dyssonansów w tych stosun-
 kach, jest niezgodność do tej chwili instytu-
 cja t. k. rządowych probowarów” J. lwow. 1886
 228. 2.

Dystans - u. m. se un. franc. „odległość”, po-
wina przenieść np. drogi i t. p. „Zmieszenie
mostu spowodowały otwarcie komunikacji
na tym dystansie drogi” Now. wieś.
1877. 13.

Dystansować cz. ndkn. zdystansować dkn.
w gonitwie porównać za sobą, t. p. „wyjść”
po za obrys narysowanego dystansu „Kon-
raz zdystansowany, traci prawo do wy-
ścigu” Gon. test. 14. „Kłamałoby się nie już
dalej w tej kwestji gdy oto przychodzi on,
jak zdystansowany kwi do mety w tym wy-
ścigu & przechodami i woła: posłuchajcie
jesteście nas bajki po tysiące razy powtarzanej.”
wieś 1887. 1. 2 „Słynie tak jakby nasz chłiat
umysłowie zdystansować - to trochę zabawa
na uśmiesz” H. Gucwał. Dłw. 23. 228

Dystylarnia-i. i. nie mu. zakład fabryczny
w którym dystrylują wodki, naftę i t.p. „Wod-
ki, kwiaty i najdroższe, dystrylarnie warszawskie
wypylają we flaszkach brudnych ze szkła or-
dynarnego.” Kur. Codz. 88. 348. 5 (1)

Dystylator-a. m. ry-rów mu. ten co dystry-
luje, zajmujący się dystrylacją „On piewszy z
dystrylatorów tutejszych, pomyślał o sprawa-
dzeniu do swego zakładu aparatów ulepszo-
nych.” Kur. Codz. 88. 348. 5.

Dystylatorski-a. ie. ty-rzy się, uależący
do dystrylatora, do dystrylarni, dystrylowa-
nie „Dystrylarnie u nas wyprzeżyły swój
dabint dopiero przed 50mi laty... w owej
piewszej epoce dystrylatorów dystrylatorskiej,
odkrywają się zakłady pod firmą...” Kur. Codz.
88. 348. 5 -

Dystylatorsko-a. n. przymysł i zajęcie
dystrylatorskie „Dystrylatorsko, tak samo
prawie jak piwowanstwo, nie zbyt dawno
stało się u nas gałęzią fabrycznego przymy-
słu, w przeciwnym kierunku” ib.

11) „Dystylarnia (ta) ~~tem się jarane od kucana,~~
~~in tak spinytus jak i wódki woskylukie~~ ga-
tunków posiada wyborne, najnowszego syste-
mu aparaty do okrywania spinytus, i
kolego numeru wykrych wyrobów wódki cel-
niejzego gatunku i nalewki na cwoce jarane”
Kuc. Codt. 88. 348. b.

Dystyngowany-a-e m. l. dystyngowany,
franc. z. wytworny, elegantski, pański,
odznaczający się manierą, wyglądem (1)
"Był to typ stary i prospolity, choć co
kowitz dystyngowany." J. Kras. 58. 42.
"Dystyngowanych klientów napraszał
mecenas do pokoju bawialnego" A. Wila
Fot. 2. 7. "Od pierwszego wejścia na
tego dystyngowanego młodziśca, ^{pani} Tula
wiedziała sobie, że go wrym swym ad-
vocatorem" J. Kras. wib. 1878. 36. "Im mu
się więcej przyglądała, tem mniej-
szego nabierała przekonania że to był
cetowik dystyngowany i - dobrej fa-
mili" ib.

(1) peters dystynkcyi, znakomity ze
względu na pochodzenie i sferę do
której należał.

Dystynkcyja-ji. z. & bez l. m. wy-
kwinicie obejście, polow wstąpić wy-
szemu towarzystwu" Upokorzenia
(1) tryk wielkopolski.

mały rozprędnit dysfunkcyj i umięs-
towości analexienia uż, które ona ceni
wysoko "D. Pol. Dzien. Ser. 116, "Ubiwata
się z wielką prostotą i skromnością,
ale ze smakiem nieporównanym, z dy-
sfunkcyj uderzającą. Wyglądała w naj-
prostszej sukience na wielką panie"
Id. Dzien. Dzien. 6. z wyróżnieniem użoś,
traktowanie w sposób wyjątkowy
nad innych "Głównie kto widział, aby taka
kryształ był w towarzystwie naszym
przejmowany i to jeszcze z dysfunkcyj"
D. Pol. Hybr. 136.

"Uważała... nie być opalony, rekawiki miał
nieporównanie, buty niekwalifikujące, i nie umi-
nie nadano dysfunkcji wcale... Co dla niej
znaczyły wszystkie nanki w świecie, gdy
chłopał był niedziwiedziowaty." "D. Pol. Tut.
3. 61. "Pani cytel arnowa miała wiel-
kie wyobrażenie o swoim salonie i swej
dysfunkcji" "Sewer G. lwow. 1887. 105

Dyszel - saka. m. mięso z cielzycią z kiełbaskami,
mostek, w Galicji: bruscik (Dyck, jak u
śl. wiesty waleu) „Dy'niem do jidek, ku-
piem mi dyvek cielzy.” M. Bat. Paris. Dia.
dy 188.

214
Dytyramb-u. m. by um. z grec. pierw. rodzaj
poezji linywanej, którego cechami są: zapęt,
umierzenie, fantazja, niekiedy szat i roz-
pascanie „Śpiewali na jej cześć dytyram-
by ubożewieściu” J. Krav. J 2, 180.

Дыуагаця-ji. xi. cje um. fram. bredzenie,
 плесение без sensu, brednia, Cata
 (jejo) mowa była szeregiem kłódnici i
 dywagacyj poetycznych "G. Wraak. 1882.
 175. 5.

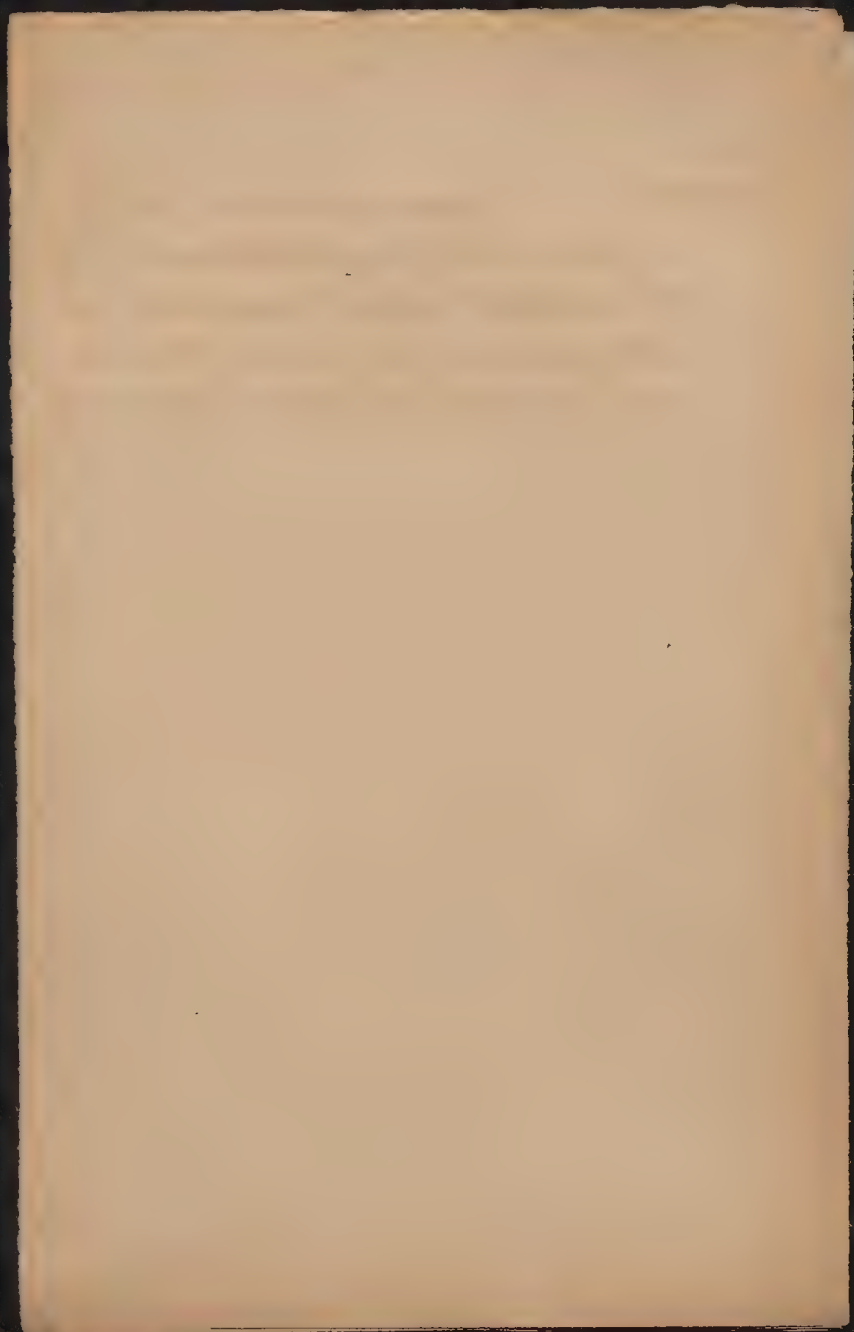
Dywanowy-a-e od dywanu, z dywanu,
 „Podlega karstana dywanem, meble
 również obiciem dywanowem pokryte”
 A. Wilcz, Fot. 1. 3.

Dywanik-a. m. ki m. kdrb. maty dy-
 wan, kobercyk „Pokryki ładnie wy-
 glądają. I mebelki i kwiaty i dywani-
 ki - i wyszło w ułóżko do prątkowi-
 tego domu tu się znajdowało” J. W. W. W.
 wick 1878. 8.

Dyweryja - ji. n. z posp. odwrócenie uwagi

"Byłaby może syna porządkowała w ple-
cy, ale Jóniek wygrył strategiczną dy-
weryję i karak jej opowiedział co się
stało w kamienicy" N. Pol. Brud bura 84.

Dyż, dyż interj. wołanie na gołębie, stąd pieśń-
 czenie Dyżia. i. i. gołębek. "Przedstawem
 na dębie gruchaty gołębie. wołalam ich: Dyś
dyż, dyż" O. Kolb. Kur. 2. 25. Wariant: „w ci-
 mieniu lecie na dębie, a gruchaty gołębie, a
 wołalam: dyżiu, dyż" ib. „jak wyłeciał tak wy-
 leciał uśiać se na dębie, a ona go pieknie prosi
 „dyśiu mój gołębie. A dyśiu mój, dyśiu dyśiu dyśiu
 mój dyśiu mój" od Samoilowa D. and / Pismo 144.
 „I upadł ci, jej blisko na garbku parma mu uśiać,
dyś dyś wchamku" Radomski ib. 145. I uśiać ci, jej
 w polu na dębie dżeworyna wola: duś, duś mój
 gołębie. I uśiać ci, jej nisz na wisi, dżeworyna
 wola: duśiu duśiu uśiać ci" od Kuchonka; Gędo.
 Chamy ib. 145 „Wyłeciał, poleciał i uśiać na dę-
 bie, ona wola. ołimowisim dyśiu, dyś gołębie.
dyśiu, dyśiu mój, dyśiu mój gołębiu" od Osieroda
 ib. 147 cf. duś

131
Dyżur - u. m. obowiązek kolejnego pełnienia służby, majdowania się w biurze podniesienie obecności innych urzędników lub porostawania przy kwatermistrzów do jego dyspozycji.

"Jutro nam dyżur w kuchni taniej, pojutrze warty w Ochotnicy" Kolce 1872. 31. 220. Zarząd tramwajów ustanowił na stacji głównej dyżury nocne konduktorów i stangretów, aby w razie gdyby nocą padał śnieg, natychmiast zarządziłi uprzątnię go z tary" Stow 1882. 282. 2. (1)

Dyżurny - a. e. zostający na dyżurze. dyżurny "Gdy służba szpitalna spostrzegła że skończyła" dała znać dyżurnemu doktorowi, który zrewidował zimne ciało" J. A. Minin. Syg. II. 1. 87.

-§ substantive: urzędnik, oficer itp. na dyżurze.

"Wólc spi jeszcze bo dzień chmurny - a dyżurny? spi dyżurny" W. Pol. 9. 77.

Dyżurności i. cont. odprawianie dyżur

(1) "Zaraz mnie Rada z pomigdy siebie wyznaczyła do urlołu na dyżur" J. Kłm. Pam. 59.

107
332

Dzbełk. 'wykr. głos uderzenia" Nii niii nie
mówi, a ten go Dzbełk w kartę."

Dzbełkai sl. ex. ndkn. Dzbełkugi skn. prouw.
uderzai, zwalci np. pięści, kukanie da-
wai, "Żeby mi tak garka nie szkoda co
go trzymam w garści, to bym ci tak
Dzbełkuga po łbie, żeby ci się babka przy-
sunęła." Hl. Jan. Rota 4. 556. Sobie jeno do
Dzbełkunia, to najpiękniejsze" Hl. Jan. Rota 4. 556

Dzbełkunięc

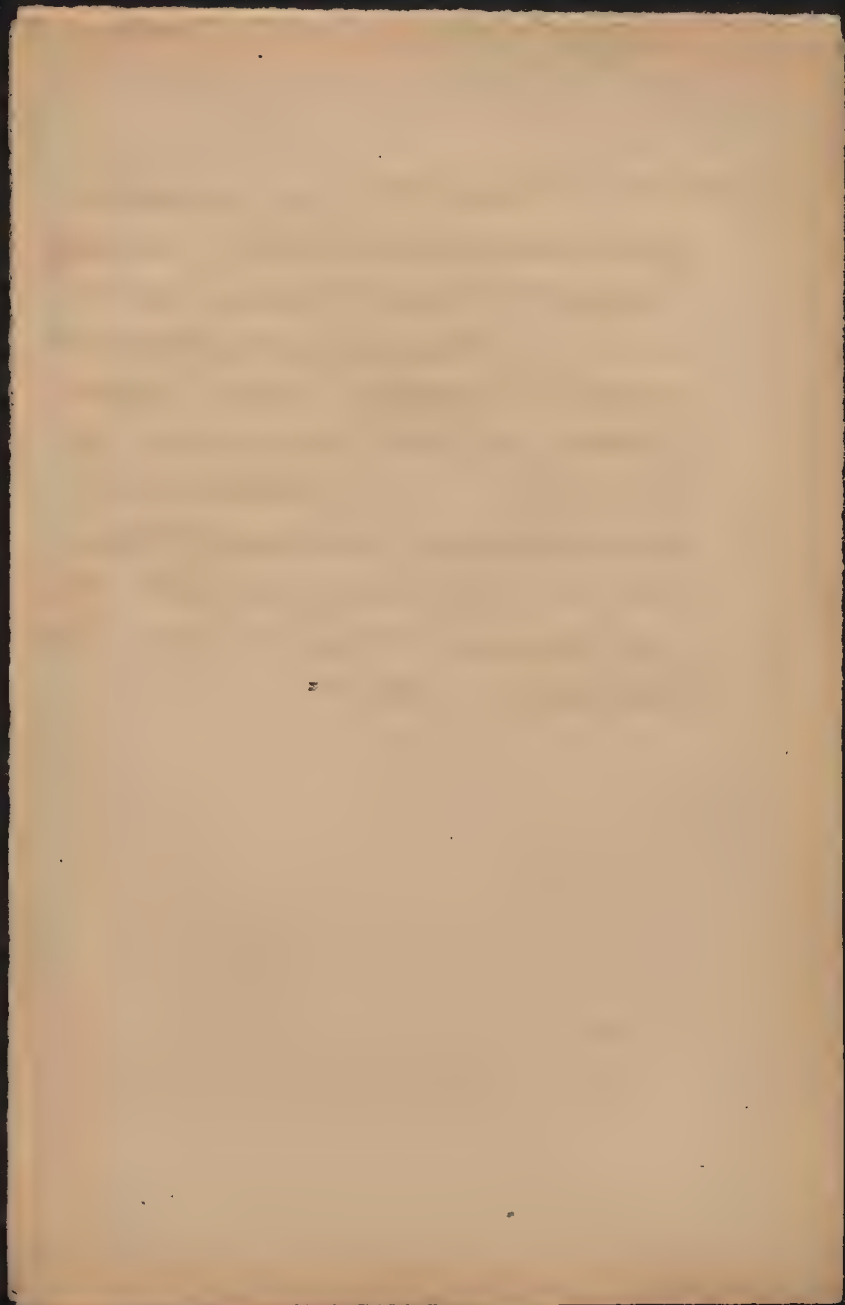

Dę, dę, Dę, dę odgłos drwonnika „Spis
tedy, aż we drwicieli dę, dę, nadzw-
niło, ktoś wchodzi” *Źd. Kwart. 34. 56*, „wraz-
y drwonniki poriadamy, jak pające owi-
z Chin, i co chwila przydrzewiamy,
sobie, drugim: Dę! Dę! Dę!” *Kur.
Święt. 1872. 58*.

11 934

Dziad-a, Dziadek-dka-m. i w niektórych
grał kartowych up. w wisie, nazwa osoby
ideology dla której rozdaję się karty w ra-
stępedwie brankę tego grała „Ignacy nie
pomyślał, w wista grać musieli z dziadem”
Johannia. Tyt. II. 1. 72. „Wiem że i pami gny-
wara wista - ja nie lubię dziadka. Rad je-
stem że się dziadki we interesach” J. Kram.
Czern. 58 „Dla poprawy rozegrania całej
pulki preferka - z dwoma dziadkami” Kur.
Szwyt. 1867. 6. of. Kółek

212
231
Dziadziak - a. m. ki um. pruw. kuy. wygryda-
jęcy na dziada, sławy, obdarły, wydrast

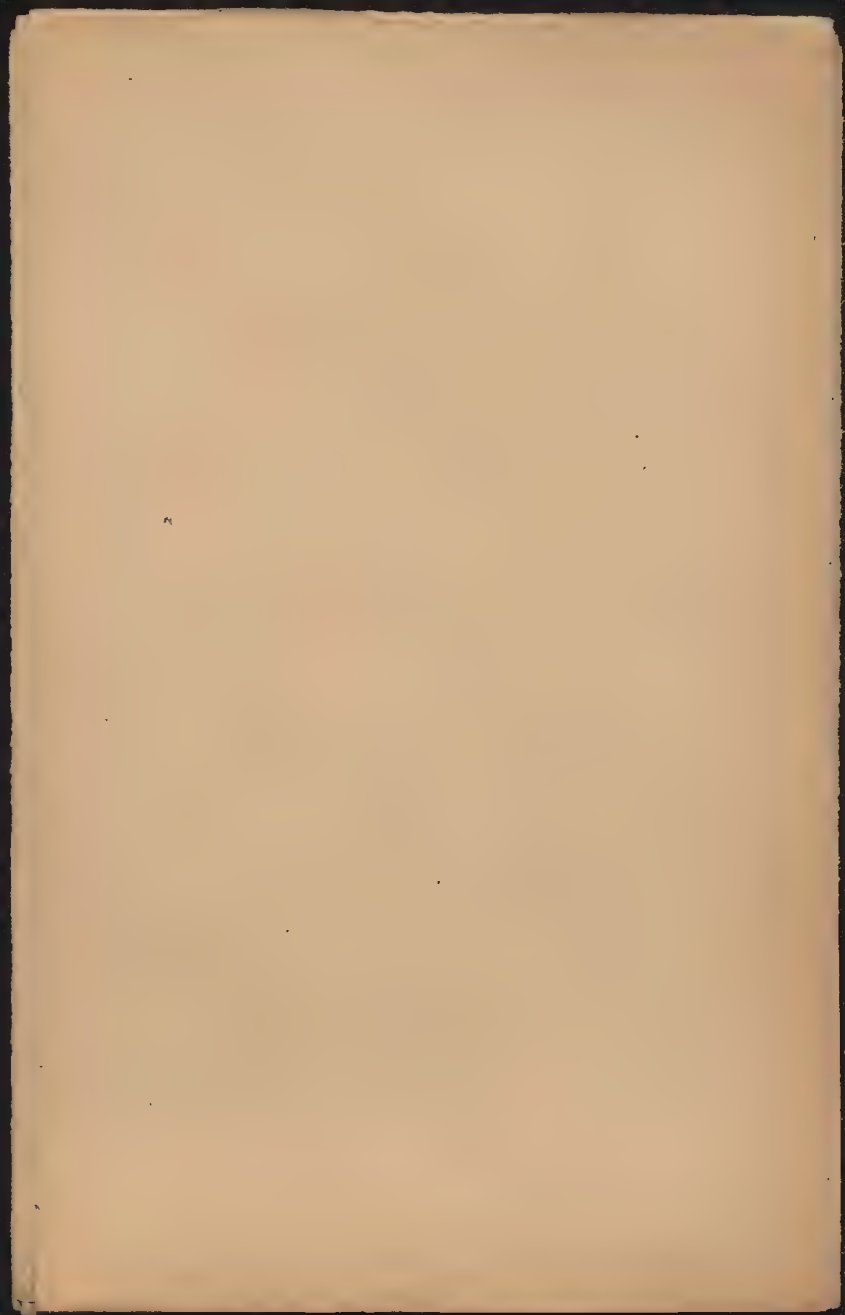
Dziadowoda - y. m. y um. pruw. Podole
galięj. wyprawa obelżywy, ličky dziad, wo-
dęcy dziadów „dawniej dziadowoda był,
kucanyto mieć uż najlichszem swo-
mieniem u nas, teraz omal każdy wo-
ta, kęsimy na dziady xetali” Br. Karsow.
Gaz. wiej. 1885. 3. 1.

^{Dziadzio}
Dziadziak - i. m. spierza. Dziadek, Dziadu-
nio „Panienko, mogę ja do Dziadzi?” H.
Siemk. S. pol. 1876. 2. „Petersburger pruw-
driwy, jęsnie po moim Dziadziu” L. Kucak.
1. 238. „Dziadzio kopemiatki smakit do
dziemiatki” Kł. Jun. Anau. 1887. 43. „Dawne
to bardzo dręje, kiedy Dziadzio gwarył”
Kł. Jun. Anau. (kal.) 1887. 42.

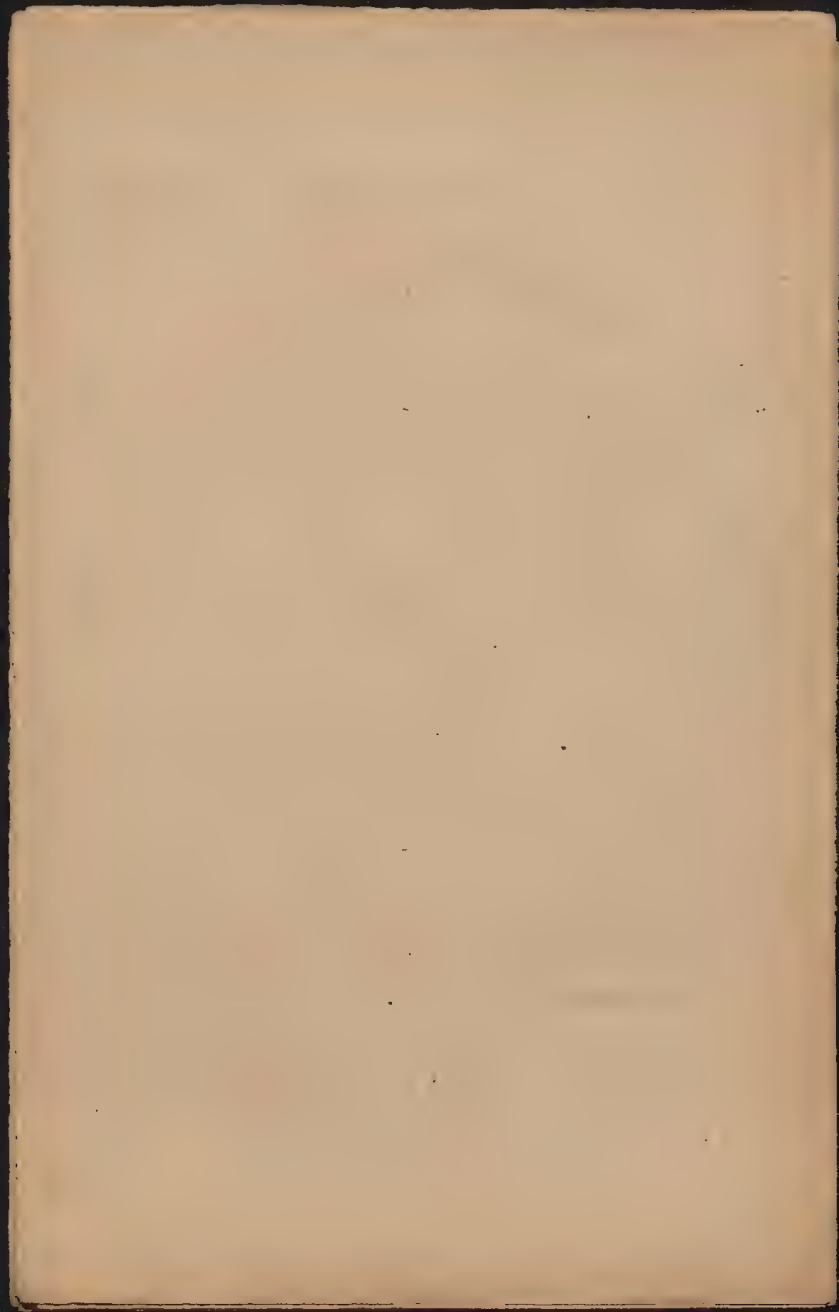
Dziadziaci - al-eje st. u. nółu. Dziadziaci
Plu. stawić ię, Dziadziaci ię stawai

Dziaka - satyrowa tasma, w domu z rośnobar.
 wnych nici nitkami, dług chłopska na
 Diatorusi przewiązany się w parie "El. Orz.",
 w rim. wiek. 103 i obj. 100.

Dziat u. m. y m. z praw. na Podgórze
 Karpacie, góra szatna pod uprawę,
 z gruntu i poletkami chłopskimi (.)
 „Pod samymi już drzewami, pomiędzy jałowcem,
 parkurki tam piasli i kwasy i owce” w. Pol.
 Pol. 4. 210 „Właściwie sobie ani tych lasów
 nad Samem, ni rzecznego błonia, bytło w góry
 i skaty pokierował kłosa, i od granicy ug-
 ziemskich porwał drzewem gołymi” ib. ^{3.87} ~~3.87~~
 „(Dziat) warty góry, warty granice wie-
 sek, i miejsc, gdzie się wody dzielą” ib. 5.
 131. przyp. „A gdy przypięte wleczki i ankie
 przeprowi w dnyduli, to właściwie 1870
 tam na dziat wypręgają, i dopiero na
 górze kłosa przypięgają” ib. ~~3.123~~ ^{3.123}
 (.) w ogóle pola warty chłopskie na górach,
 w przetrzynie do błonia, wimy „Wiem co, pami-
 łanie, ja warty na kłosa i pojadę do siebie
 dziatami” L. Karak. 1. 246. „Doprawdę kłosa
 dypa, doryty niebawem niedławię, który idę
 co kłosa warty ię kłosa” A. Karak. 11. 189.

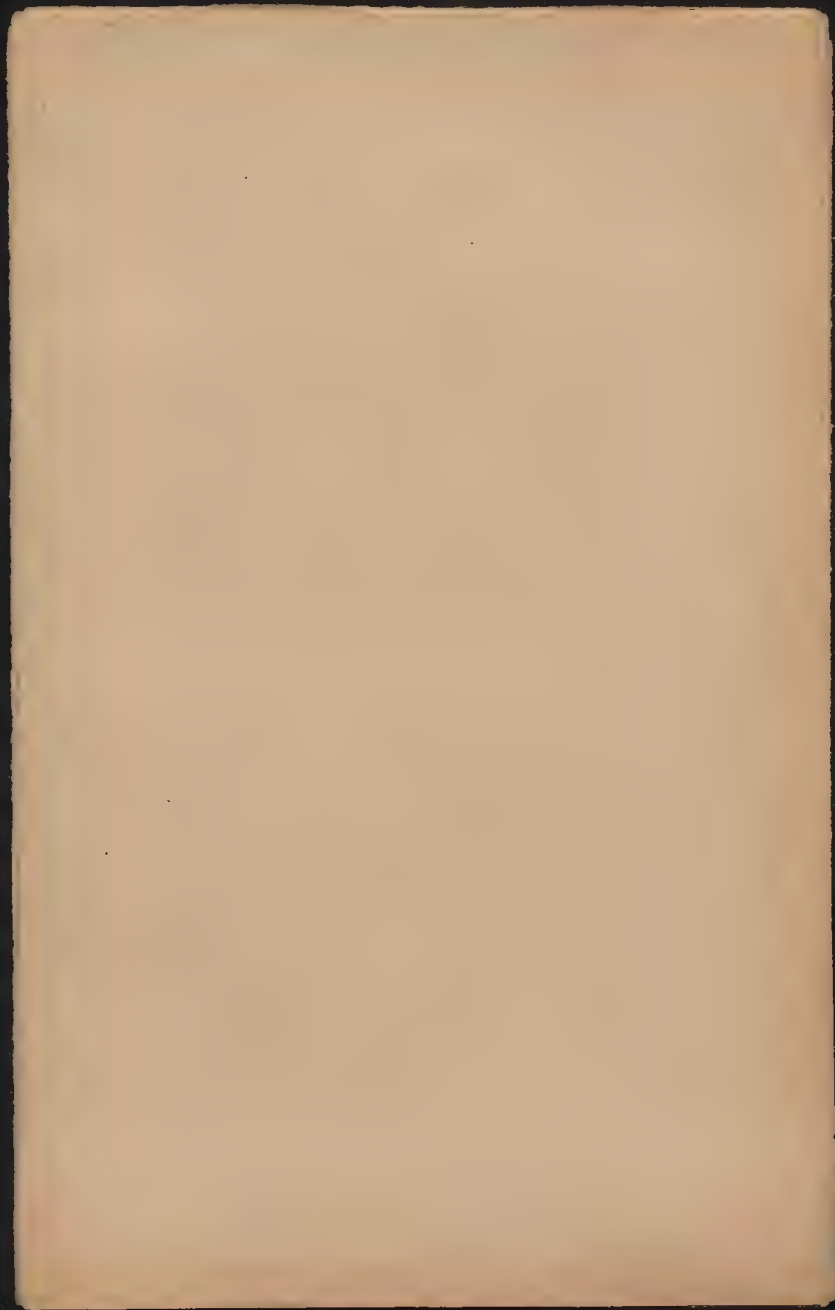
Działalność i. z. ber. t. mu. ^{nieustannie, gotowości} ^{do działania} „Zego
działalność ekonomiczna ma być
powiększona z powodu katastrofy prze-
zeń kasy rezerwacyj” Now. 1882. 275. 2.
„W tej chwili cała uwaga zwrócona jest
na wybory w Prusach. wiadomości tu nadcho-
dzące kampaniję nadaw silną działalność
ze strony opozycji.” Wieś. 1887. 226. 1. „Co do spo-
sobu i sposobu wpływu na opinię stron
ucisku liberalne nie kampaniję żadnego.
Nie było demonstracji, rokowani lub zgroma-
dzenia, na którychby nie przypomniano
o konieczności porozumienia. Nie było też
ani jednej mowy, wygłoszonej przez członków
liberalnych, w którejby aboga gabinetu nie
i stroniłwa konserwatywnego nie uległa
surowej krytyce. Taka więc wroclistość
i ruchliwa działalność mogła wywarci
wpływ na opinię.” G. kw. 88. 137. 1. „Jeden ze
najbardziej wykonywanych gospodarkę, którego działal-
ność przekonywała najwyraźniej, że nawet

prawy dzisiejszych ciężkich czasach, na dzisieja-
wie, można prowadzić komunistyczne gospodarstwo,
skoro się w nie wkłada kapitał pracy i wy-
sokiej znajomości fachu" Wiek 88. 130. 2.

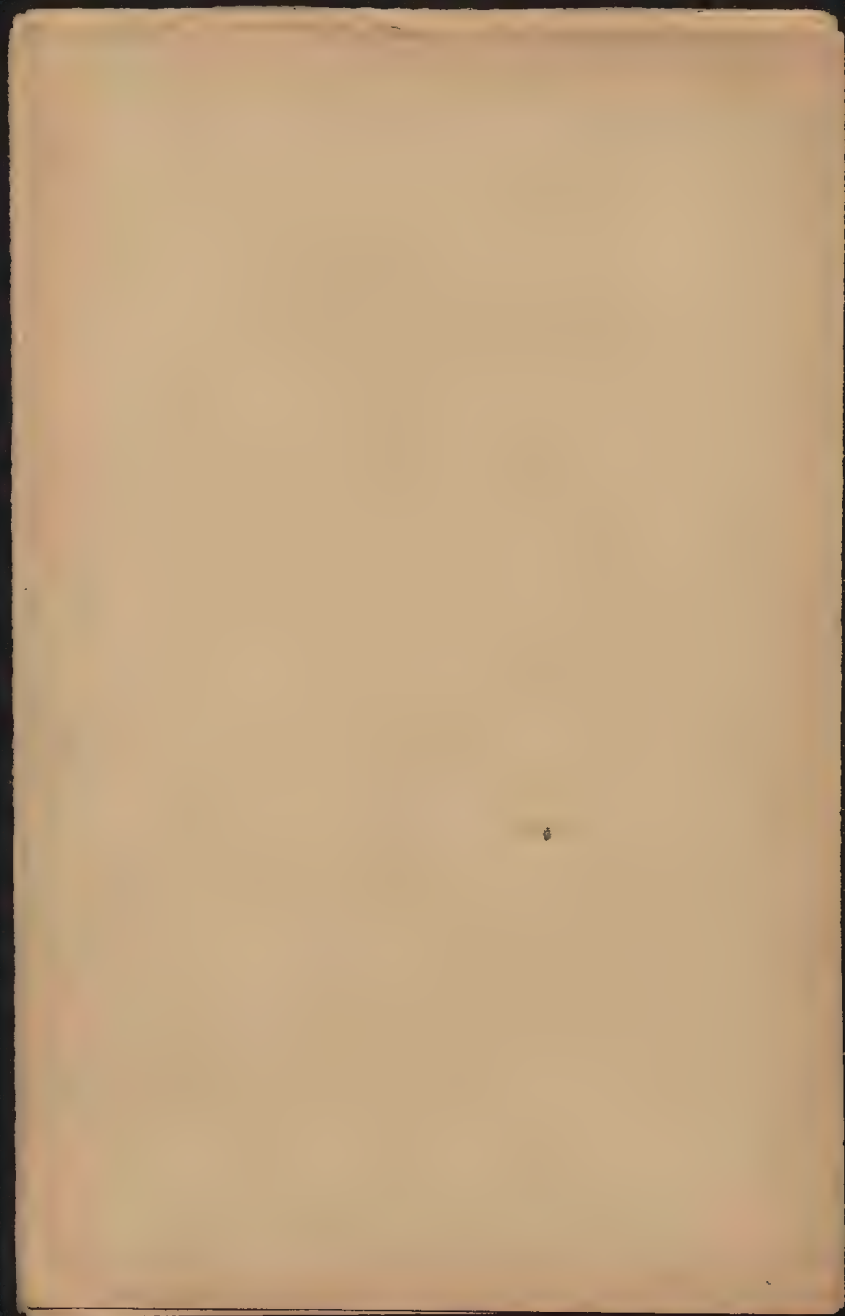
Dziam, dziam, odgłos mowy puwoliwej, flegmatycznej „Dziam, Dziam, Dziam, Dziam, to ję mowa, niegłęboko cedzi słowa” Kur. Święt. 1874. 56

Dziamać i. u. udm. pruw. odzwiercać usta, roudziawiać noszki, ułatać wargami „Chłopaki udajęk koxz ma samurek przeprowadzany do gęby i sam sobie dziama, gdy drudzy cięgnę na samurek” U. Kół. 4. 211.

Dziamdria-i Dziumdria-i. m. i ż. pwp. osoba flegmatyczna, wolno mówiąca „Siława jest i w słabę kagraci umie — ale Dziumdria! niunia z niego!” 77. Wran. Tydz. pol. 10. 243. „Ja z tą Autorią wcale nie rypię, nie wdaję się... Takie to do mniego, Dziamdria!” A. Dygas. Brz. Tyg. 20. 372.

Dziapa-y. z. posp. kwi. gęba, usta „ Nie stoj
 z nowsiawioną dziapą, jakbyś wrobla
 miał potężną ” K. Kal. ant. 264. 12 z jope

71
F
Dziarmy-a-e no pynt, prow. Uy: Dziar-
ski, koncepti „Talli stary, a jenne Dziar-
no chodzi”

211

Dziśca - y. k. li. post. kam. Dziśca „Do kota

taka rożkowana skat Dziśca" S. Gortch.

2. 121.

Dziścek - aka. m. z Dziśkus, cztowiek wro-
gólniej metody swojego chwu, Dziśki, stronni-
cy od ludzi, z którymi trudno obcować „Dłu-
ga choroba, odowbienie takim go Dziś-
kiem zrobity." N. Pol. Dzien. Ser. 129 „Spro-
bujmy tego Dziśka kazać" J. Wran. 33. 19
„Tembandnij nato hrabiemu o zblieście nie
do tego upartego Dziśka" N. Pol. Mybr. 43.

Dziścyć się st. kam. udkn. zachowywać się
w sposób Dziśki, Dziśalty, Dziśnić od ludzi
„Niecierpienieństwo im u tego cztowika,
co się Dziścyt na krola i na nowe sprawy,
nie groziło żadne" J. Wran. Nr. Zwotus. 2. 144
„Dajam mu do zrozumienia, że Dziścyć
się nie powinien, i nas, miedzy się na
wsi, stawać czasem rożnować" N. Pol. Dzien.
Ser. 160.

24
1902

Dzieciś - scia. n. dzieci pl. ż w l. mn. dziecita-
ciat. ~~nie~~. ~~ti~~. pow. „Z chaty Dzieciska
głowi pokazały, i przed błykawic słoń-
ciem je schowały” J. Sny. Tyg. H. 1. 87
„Skawadue waznie i niecie zabowy, na
które Dzieciśt porzeklina ich tkanie” Tyg.
Krajin. 2. 303. 11/3 w l. mn. dzieciska - sków
z ukat. „Wiódł na sobę róg z blade mi
dzieciškami” J. Krajin. 17. 63 „Dziecišków
prawybyło, uteremca korinui się jędził
kuzęto, i jiw Tadeusza spiewanny” J.
Sta war. 3. 43.

Dzieciarnia i. k. xbirowo: Dzieciatwa, gro-
madka Dzieci „Hatastliwa i niesporna
Dzieciarnia” Dłuna 1886. 377. „Gdy de-
wasytę spadnie, ku uciwae Dzieciarni pusz-
czyję na wenbrane wody Dzieciškó uliranyh
pupięsne obęty” Wieś 1889. 67. 1. Lili (2)
Dzieciak - a. m. ki - ów mn. Dziecko niepry-

jemne, kręgliwe, swawolne i t.p. „wobec
takiego kamamifestowania z tych słotno-
ści, oddala Dzięciaka znowowi” Kł. Pism. Qua-
nas 1887. 47. z nazwa dawana osobie star-
szej Dzięciowej, lekko młodszej

- (1) „Cathem inawej wyprzedzby kamach
Justawski, gdyby w nim staroscina kato-
ryta swe przyjacielo i gdyby koto niej ka-
wiegotaty Dzięcioga” Kł. Karkh. 9. wooco.
1887. 191.

Dzięciogtwo-a. n. bez trum. wiek
Dzięciog, Dzięciństwo, „Przycaty was-
nego Dzięciogwa emi wieściatom na-
wet, że są gorkuchy na świecie” Kł. Karkh.
7. 145.

- (2) „wawist pewien pomysłowy podrygionia
podanie o udzielenie mu pozwolenia na
kurrowanie po ogrodach publicznych wor-
kino kaprzyonych w kwasy, celem wzięcia
„nawych pierich”... niebawem prouto Dzięciaw-
nia będzie mogła paradować... kwami.” Kur.
Kvakh. 88. 154. 3. „Dzięciawnia porabawiona stonica
i powiętka wiejskiego, w wieżach i święta dajay
do ogrodu zoologicznego.” Kur. Codz. 89. 172. 3.

Dziecinie 'sieg st. zaim. udkm. postępowai' jak
 Dziecko, po dziecinieniu, dziecinstwa
 nobie', ~~mał~~ przyrzucaj' sobie dziecinne
 ruchy, wymowy, obejście i t.p. „Mówiła,
 jakbyś miał lat dwadzieścia. — Tak, dzie-
 cinieś się.” J.T. Kraw. 75. 23. „Kwiera po kilka
 razy na dzień ubierał się w cudy swoje
 wyprawy i rozbierał się z niej. Miałem
 chcieć się za to gniewać, myślał, że sym
 jego dziecinie się” J.T. J. 3. 87 „Wzrostu dzie-
 cinieś się Delijo, wyrośła z powagą matką
 Et. Orz. Pompat. 385.

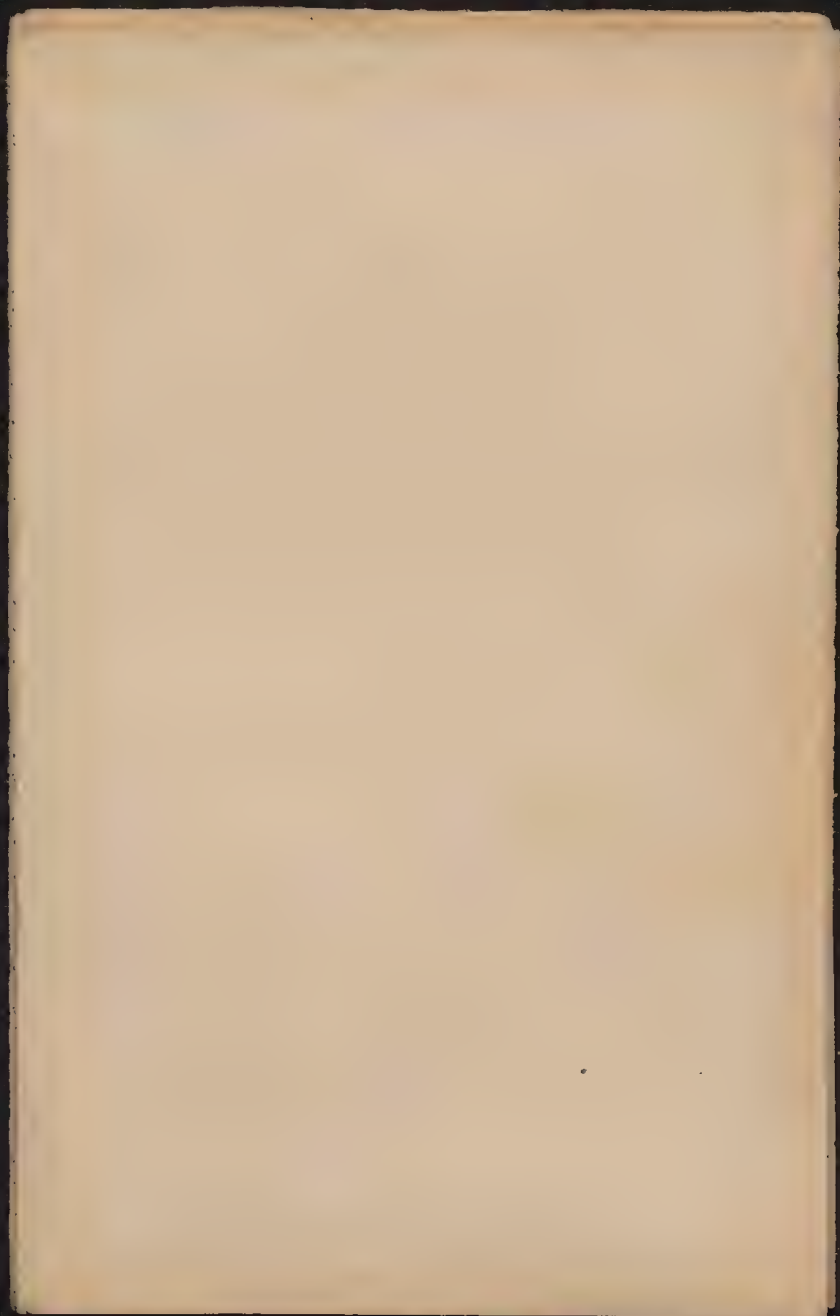
Dziecinada - y. z. dy um. dziecinstwo,
 głupstwo, narażenie „E! co to mi wacpan
 cytujeś te dziecinady, dla zabawy” J.T.
 Kraw. 71. 127. „Poruczył tę dziecinadę i
 przepisał do czego rozsądnego” Szuśc. 114.
 „W nie nie wierzył i nazywał te powie-
 ści o dworach dziecinadami” J.T. Kraw. 747.
 71. 2. 11. 163.

Dziennik-y. k. i. p. z. k. w. s., obwar np. wiedzy.
nauki, sztuki i t. d. „Na wystawie będą
pomijane; z dzienników malarstwa: ob-
razy olejne, akwarele, pastele, kartony i ry-
suniki; z dzienników rzeźby: wszelkiego rodzaju
prace rzeźbiarskie bez względu na materiał.
Onan wyroby medalijenne.” Wiek 1886. 242-3.
„Urządzenie podobnych popisów (sztuki
stworzonej) może stać się rywalem krajowego
portretu narysowanych w dziedzinie tej produkcji”
Kłuj 43. 270. „Palmę dohlorską w dziedzi-
nie prawa wykrył” Dr Sas Praw. nauk. lit. 15. 163.

Dziędzińce - a. m. mały Dziędzińiec, podwór-
ko „ Mały Dziędzińce z furtą popro-
jekt to mieszkanie „Zł. Kras. T. v. z. marku
2. 31. „ Wyjechał do Dziędzińca chęć tro-
chę oddechnąć „ T. 38. 81. „ Dzieci gospodar-
owały w małym Dziędzińcu, w tym i
wówczas były nieodkrycia „ B. Pol. Pół
bucy 2.

Drickan-a. m. ni m. z godnoś uniwersytecka, prowadzisz w fakultecie t. j. wydziale nauk. z pop. fiz. osobistość wiekiem i stanowiskiem wpływowa prowadząca w pewnym gronie „Jósef był serionem i drickanem swoich kolegów; tak go przyjaźnisi nazywali, bo był prawie najstarszym pomiędzy nimi” J. Drick. 8. 234.
„Jego przebiegłe oraz badaty z prawdziwą bezwzględnością drickana stoły młodości.” M. Morsk. Mez. i riny 85 „Słody się tak wyraził mówiąc, nazwałbym ję drickanem literatek” J. W. Wram. 33. 104.

Dzietać st. ex. udu, praw. z vos. robie, jak ci
ja jej dzietać tak by mnie dzietaćie,
rze mi potamcie wotem mnie bi' daj-
cie "Oskowde bmy B. Kot. 1. 78.

Dzienniczek - cka. m. ki m. r. w. m. t. dzienn
 nik, gazetka „Zdania tych dziennikow
 sa zbyt niemiernosc, aby warto bylo
 tworac na nie uwagi.” Wiek 1886. 250.1

110

Dziennikarz - a. m. rze mu. wypadła, i re-
^{lub wypróżnowanie}
Doktor Dziennika, gazetę, w ogóle pisma
periodycznego traktującego o polityce i
rękach bieżących, Dziennych „Los rolni-
ka i los dziennikarza jednaki, beni-
mienność - Dziennikarz to rolnik, co
walczy chociaż niekiedy ale w ukry-
ciu” Krons. Codz. 1876. 117. „Przy takim syste-
mie cenzuralnym Dziennikarz musi
przebywać dłużej w kółach obłądów i satuki
przemysławia swej myśli w ciemnej ogół-
nikowej formie, zanim namyśli się tak pi-
sać, a żeby publicystów mogła czytać po-
między linjami jego artykułu” Krons. Codz.
1877. 59 z urzędnik utrzymujący Dziennik
to jest brige, do której zaciągają się wszel-
kie biurowe czynności podania i t. d. „Mnie
potrafisz wyrobić co urzęd Dziennikarza”
Au. Wi. 5. 86.

Dziennikarski - a - ie tykający się Dzienni-

karny i dziennikarstwa „Stan Dziennikarstwa i literacki, który ogółowi inteligentów i pracowników prasy powinien, ponieważ jest dobrowolnie, ostatecznie doniosłości słowa drukowanego „Czas 1877. 74. „Kto ma czasu jest u nas i wszędzie zawód dziennikarstwa, jakie są jego koleje i brzoźnienia.“ J. Kraw. Pis. lit. 5. 7.

~~„Słuch wpaść na obywatela“~~

Dziennikarstwo - a. n. Stan i obowiązki
dziennikarstwa z. Dziennikarstwo i dzienniki
zbiórowo uważani jako ciasto, siła, czynnik
społeczny „Zauważaniem może być tylko
dziennikarstwo to, które poważnie spełnia
swoje obowiązki“ Kron. Codz. 1876. 117

„Słuch wpaść na obywatela sukcesu gazeciństwa i dziennikarstwa we Francji.

Czym ono rośnie?“ J. Kraw. 33. 47. „Wartość
do domu z głową niebity myślenie o
dzienniku, który miał w jego przekształceniu
stanowieć epokę w dziennikarstwie“ M. Paweł.
Dzienn. 23. 340.

217

Dziennik - a - e § „na porządku dziennym” =
^{codziennym, na rejestrze}

„prawa pitna, na sobie, coś nagłego,
potrzebnego, piskącego „widai” z tego, że
gospodarko będzie, do któregoś się
trochę później wzięli, musi być na porząd-
ku dziennym” *J. W. W. S. Lit. 3. 40. (1)*

§ „przyś” nad tem do porządku dziennego”
wraz z niegodnem dyskursji, wotacyami,
ominięciem przechodzi do ważniejszej mat-
eryi.

(1) „Młoda męszka daje się uwlekać kochan-
kowi (temat to czyste francuskie: wirowo-
stwo na porządku dziennym)” *Tys. II. 3. 2. 210,*

§ „wyrzec światło dzienne” - prapież na
świat fig. „Kamień dzienny, o którym mów-
my wyrzuci światło dzienne, powołamy so-
bie wspomnienie o nim.” *Kur. Św. 1867. 1. 3.*

(1) „Hulałka i tańce, a dla odmiary światła
we młotostki, pełne ognia stoniariego o
wielkim krótkotważyu pto mierzim, były
na porządku dziennym.” *J. Dziennik. 8. 284.*

24
1882

Dziwlatka - i. i. ^{poet.} z Dziwryna wesota, pusta,
bez oglady, z manierami nieco ruba-
nemi „A! ty niemiecka Dziwlatko!
napawku ty, co tak radebio nasz Tadruc
i riuawo” *Jl. Wron. Dp. Kurieru. 2. 120* „Gdzie
to sie murie sobie podobai? ta kumpajnie
mlotow, Dziwlatka, pusto w glowie, ten sen-
sat” *Jl. Wron. 71. 78.* „Tu u catego nic ma
konne pamietai... ta Dziwlatka modli sie
i ptae, sama nie nie paday jux traci
Dzien...” *Jl. Wron. 72. 11.* „Zeg tam, ta Dziwlat-
ka gotowa pociaguzi - on tam slysz mowi
co chui” *D. Wiek 1878. 78.* „Panie Michale,
a co to za Dziwlatka? - Sama Anna, respe-
ktowa krizinej pami” *M. Siemk. Og. i. wie. 3. 199*
„Zaczny z wasi kawaler, i dla tego ja
chwalisz, ale nie Dziwlatka, to Dziwlatka”
ib. 20.

Dzięsiańskich - cała. m. całki m. z. 16. Dzie-
siańskich „Pytam, po waznem granicy? Po
 Dzięsiańskich, panie Dobrodzieju - powia-
 da mi na to” Swiat. 1878. 38.

Łożyszkowa 'du.

Dziśiątkowa st. ca. ¹⁸⁸⁵ skerać 'misa-
nie, wysyłać ofiary, mówić o cho-
robie grzybiej, wojnie i t.p. "Dowc
Anglikom Dziśiątkowaym pona fe-
brz bardzo była na ręce "Dowc. nauk.
' liter. 14. 269. "Rząd kamiera pociąg
wzrostki stowunki między unitami a
duchowieństwem katolickiem, Łożyszkowa
to duchowieństwo i następnie ka-
brać uż do ustalającego sprawosławie-
nia unitów "S. War. 1886. 43. 1. "Choroba
strawna, Dziśiątkowa w. okolich
niecierpiących wie i najwięcej osady, po-
wali unitów pociągata "J. Wran. 74. 98.

Dzięsię - cie z dawniej in gen., "dzięsięciu"

"Miata (berja) dzięsię nogów na głowie, które kucarz przetrząsa dzięsięciu
 Przykazani' Dawida "Upis. Antydep. 22. "Wim
 następie ostatnie lata, kiedyżce ostatni
 wiek świata, dzięsięciu królów odzie-
 dzięzi, Cesarstwo Rzymskie" ib. 38. z
 lud. kry. w pol. "dzięsięci"

211

Dzierzycioro - vga. n. z absol. przykazanie bo-
skie „Potem. Ojciec nasz, i Złowas, i wie-
rz, Dzierzycioro i konurki” Ad. Mikh. 1.
26. „To ci w piekło na oślep łecia’ dais, tak
skoro? roznak od sejmitu starze pona dze-
rżycioro” W. Pol 3. 166.

Dziéwa-y. ^{nubarr.} z. zgrub. tego dziéwa. nubarr. Niektóre
podelywie, zamiast dziéwa, panna, dziéwoja.
„Przed ostarciem przenieśliśmy dziéwy, dopa-
tata się nowa oliwa” J. Lenn. Zest. zabsky.

Dziéwczyni o | ka -i. z. n pierwot. Dziéwczynka
„Sabina, po prostu jącis Dziéwczyni o |” A. Widen.
Wiek 1882. 207. 1.

Dziéwczyn e | ka -i. z. n ^{zdroba.} mała Dziéwczynka, „dziw-
czynka i inną we włosach długo na ramio-
nach przetrzonych” J. B. Kras. Ist. war. 1. 46

Dziéw e | ka -i. z. n pierwot. Dziéwczynka

Dziéw i | ca -i. z. n i dziéwicy, pamiętki
„Jedna miłoś w wyrostkach sercach tkuć
miłośniczą, dziéw i |ca” Turut. 1878. 43.

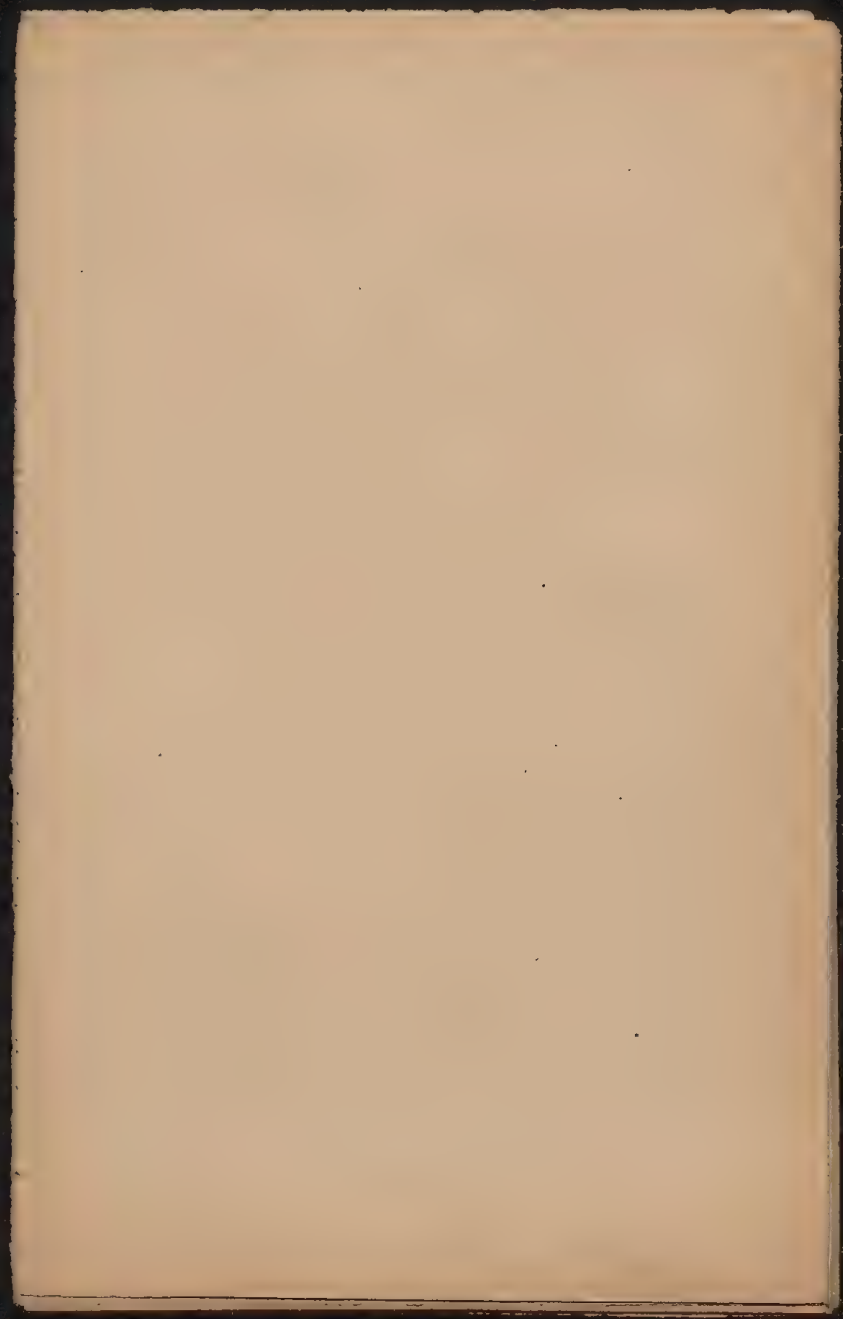
Dziéw u | ka -i. z. n ^{piem.} nubarr. dziéwa, nie, Podkowen-
ki jak talerze, do dziéwki nie pasują” O Kolb.
Kuj. 2. 282. „Sam dziéwka wrona konie
pasta” ib. 17

Dziéw u | ka -y. z. n i pierwot. Dziéw u |ka „Ojca

212
212
Dkiewagtecku-a. n. ceka - ruh mu. zdo.
od Dkiewagtecku "Dzi' to ja się dzi'
nahulał, Dkiewagtecku naprzykulał!
stał kawał trze przecie "O. Kol. 2. 140.

111
55
Dziwici - cze 3 praw. lud. kraj. w. pol. in gess
"dziwici" 3. i. i. i. i. i. dziwici
pici pici

157
200
Dzięwiciopertowy-a-e. o dzięwiciu per-
tach, jako znak hrabskiej korony, „Two-
ja korona dzięwiciopertowa pokryje
całą przestroicę twojej koni” N. Bot. Pam.
Pam. 56.

186

Dziwuska - i. z. siki. ruck. um. xrb. i. spierak.

Dziwucha, wiejskie dziwuz, "Ze dziw-
uska jako gwiazdki miała oczy, pteć
jak mleko białuchuz... młot ~~nie~~ chłopcy
na nią, poglądali..." Żel. Chodor. Tyg. powr.
1882. 71.

Dziwucha - y Dziwuska - i. z. & pruw.
tut w kuy. i. Forman. wepucawia. "Dziucha,
Dziuska" "Schy nie uprke Dziucha w wie-
tyu kwi. i. e, rad na ciebie spogladam chwi-
muto wile." O. kol. 12. 129.

Dziwuska - i. z. wiejs. Galie. "Tamiztaj
dziwusko drage" A. br. Lv. Diela 12. 149.

Dziuska - i. z. & prosp. pouptowiuwo, "spie-
sig, schlać nie, norugi nie jak wzdany Dziw-
ki" t. j. na siłwie, ani wstyg ani nogg
"Pulka zaprosit kwi. na siłowanie...
Dowieriat ni o dem Dolet. powied wy-
giguzi Pulka. uickely. watygi jeden-
drugiego, norugi ni w wysy jak wzdany
Dziuski" Kur. Swiat. 82. 30. 3.

Dziśka - i t. z. głównie w t. n. dziśki - to, więc
byłoby mase. z „dziśki” kości, karmu,
wzrostu ię przystawka, w karm. kawodis-
krejze, w kawodiskemiu. z powodu „Isan
Dja, dziśki sąmy nadobrocznym lićiom,
dziśki nie jestalowi swych giv a głównie
dziśki sąmy malowaniom tak świątku
jak kolony na bogatej palecie malarskiej,
wzrostu ię przystawka i t. n. i t. p.
pienowy wygładzie, siłce. nigdy nie
restawle w cieniu” Wis. lit. 10. 11.

Dziś-a-je, ko prępt. z Dziwny, prostowny,
nie mający sensu, osobliwy „Z powrotku
kavymaję... A od kucia nie mowały
kavę? — Co to ka myśl Dziśa "Akr. Fr. 1. 159.
„Dziśo się nam pospolicie wydać ludzie
innej sfery i obyczajów" J. Wras. 73. 171.
„Przywsta jej myśl Dziśa, ażeby pojąć wra-
cie ka myśl choć ka kuchnika" Ad. Mick.
1. 248. (1)

Dzik-a. m. p. w. c. t. o. w. i. e. k. ~~k. a. s. a. n. a. t.~~

Doz. Trzici, radziowaty, mieszajęcy od ludzki,
stronigę od obcowania z nim. „Wydał mi
się Trzickiemu, — Trzickus jakis, ma miłe, cy-
gane w salonie” M. Paweł. Dnia 1886. 349.

• Та ми понятно, gdy patrzy na innych, dobrze
 rozumie i rozumie innych. i prze-
 rozumie ich z naszymi dźwiękami "T. J. Choin-
 Pola 6-37. ("Wawia? jak to dźwięk kłobit i z mojego
 dźwięka." M. Bal. pami. dźwięk 38) (2)

1) S w stosunkach parlam. poset na sejmie nie liczy
się do żadnego stronnictwa „w sejmie.. nie należał
do żadnego stronnictwa był zawsze „z kłami” --
czyli główną pryncypał wyrodo wzawinięty

zmyśł krytyczny, który nie utrudniał rozstrze-
szenia się siły z jakiegokolwiek partyj-
wile 1888. b. 3.

(2) "Poprządkuj jedną drogę, ale żadną nie
chciała być pierwszą - A chodźcież dróżki! -
zawołata na nie Nastusia" M. Bał. pierwsze
dróżki. ff.

Dziobaty-a-e Dziobiasty, z wielkim
Dziobem „Gatnył z wyciągniętą szyją
jak Dziobaty kuraw” Ad. Mick. 3. 48.

Dziobek-nka. m. nki m. rdob. Dziw.

"Dziw. to w marcu. wyrywały się ka-
sam Dziobki z jasnym stwósem i ci-
wym powietrzem, to znów kład-
wisto z północy" Zł. Krak. 36. 9.

Dziś i sięjszość - i. t. cechy czasu obecnego,
chwili obecnej „A przecież w tej chwili
my, kamieniczej staroszlachty nie
było daleko więcej polskości, Dziś i sąsis,
niż myśleliśmy „W. Krzyż. Jaz. i Jaz.
1. 35.

Dris'ia prokretarz. fermea dris', drisicj', u lu-
du w wygwanie ferme „Driewoyna pta-
kata bo driewoyna bierda, ie nie boprie
spati dris'ia sama jedna "O. Kolb. 2. 150.
§ w Krakowskim lud wymienia: "Drisiak" "yr.
"Tane na mojej gorce mój chłopacek orze jersce
drisiak nie miedat" Lemw. 6. 105 "Chłowas
była gwałcena pauna drisioz'es' gdowna" Lemw.
113.

310
Er ist 'ham. wid ist 'hul. ob. wid ist

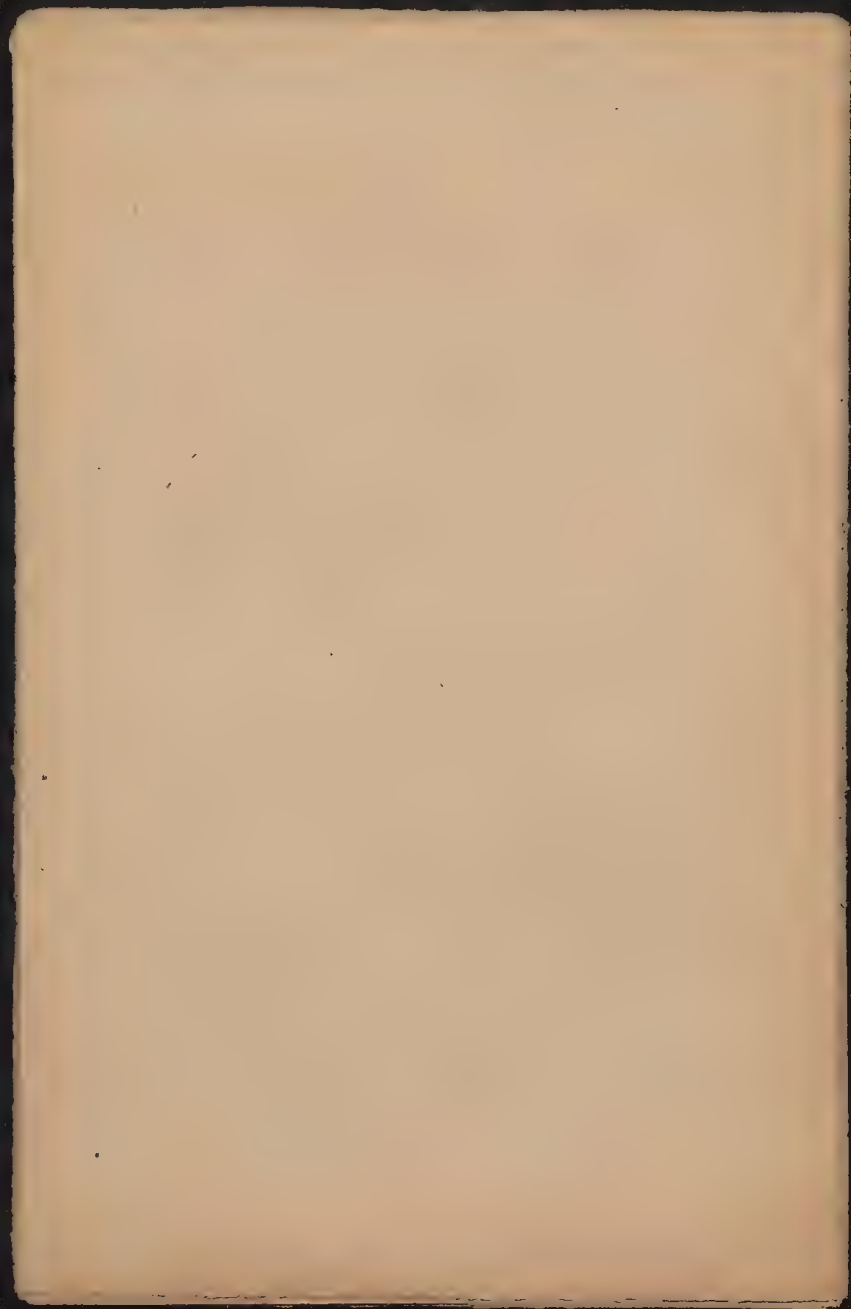

1071
Dziubdria-i. Dziubółka-i. i. i m. wywar
pięrowy, młoda dziurawka, kobiet-
ka „Powiedzcie nam młodziutkie Dziu-
bółki, co myślić sobie?” Kur. świąt. 1875

3. 2.

Dringac ex. ndm. slingai. pruw. Fali. Merury
misy Wistg a Saneu.

Dziura - y. z. z „potrzebny jak dziura w no-
sicie” = „niepotrzebny” P. Dobosza pisał, że
jak krowy dojz. - Potrzebne to, jak dziura
w nosie. Wdaje wielką gospodynię” J. Korus.
11. 54 z niej się odchodzi, po raz światem, na
muskawie „Któż się mógł spodziewać, że
ten Kłopotów taka nakłada dziura” J. A. Fr.
1. 169. z tegoż, niewiedza, kąt do
schronienia „Dokładano mi niewiedzy i
dopywał w tem, co on swój dziurę na-
zywał” J. Korus. Dv. Zmarł. 2. 145 „Niewie-
dza w dopyt ubogiej dziury do której byś
Hrabia nie wpadł” D. Pol. Flybr. 44.

Z Xsiwgiem prupst. ciurkiem, strugę, leję się
 „Brawie dxiwgiem mu teciaty z mo-
 dnych wau kapki” J. Lemart. O Rast. bit. 31.

Dziw-u. m. wy m. z, na trzy dziwy i na
czwarty śmiech " cudownie " Głową wyi-
raz od pana, a toćieby w pańskich rze-
cach myślał na trzy dziwy i na
czwarty śmiech. " An. Wi. 4. 291.

Dziwowski-a. u. w. m. Dziw,
dziwowski, dziwołow, " Kości o kwi-
głuchego wężka - i takie ot. " Dziwowski
bierze ję w kości jak w kleszcze " S. Gonor.
2. 173.

Dziwawysko-a. m. zgnub. z przysług,
wielki dziwak, " Dziwawysko był, wygi-
nat, nawiąza głowa " M. Gwałt Długo
23. 244.

Dziwołowski-a. e. m. jęzi p. Dziwo-
łowski, po r. w. m. " Obruchy kamienych
posągów Dziwołowskiej postaci i kształ-
tów " Z. Kew. F. W. 1887. 174.

Dziwawajc f. u. Dziwawajc i z. zaim.
praw. Dziw i z. zaim, " Dziwawajc i z, Dziwo-

приготовилъ мнѣ,

вѣдѣ, итакъ Свѣдѣн. т. е. итакъ изъ
Свѣдѣн. итакъ (итакъ итакъ) итакъ
итакъ итакъ итакъ "О. Кол. 2. 246

Дни итакъ - а. е. итакъ, прѣд. итакъ
и. 261.

476
201
Dźwięknostruny - a - e. mający struny
dźwiękane tony wydające „Zawiesić
dźwięknostrunne na ścianie cyrkaby”
W. Mick. 3. 96.

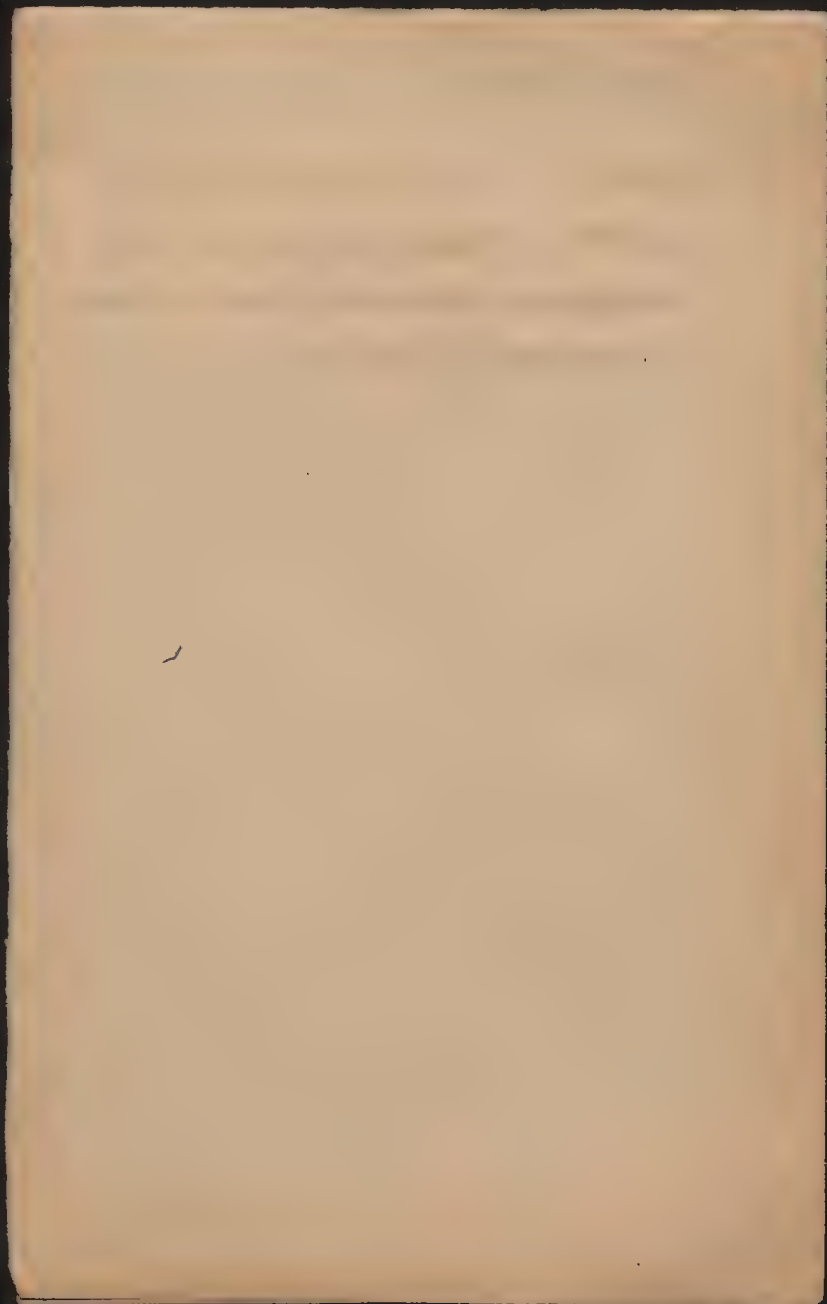

377
Dzwoneczny - a e. niezgł. z dzwonkiem,
wprowadzony w dzwonek „Oj skarbia
swego dał mi pamiłkę, co miał dzwo-
nek... Lecz pamiłkę dzwoneczny całej dwa
lata „W. Pol. Soc. 1. Pab. hetm. 53 i 68.

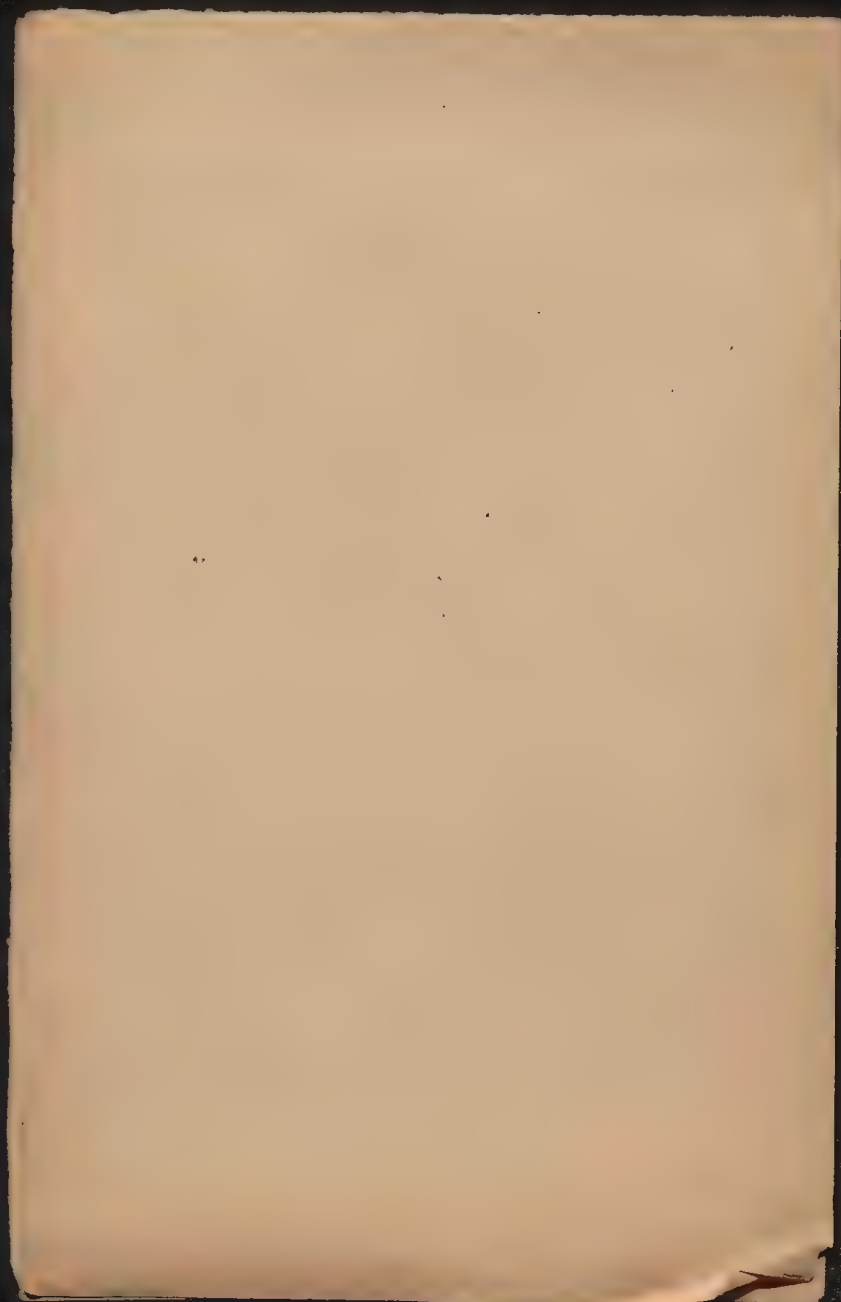
Dzwon - u. m. z „dzwony łac” = plot-
ki puszczai „I czy to bajki, czy gdzieś
dzwony biją, lecz wień straszą, puszcili.”
w. Pol 3 Powod’ 31

Дзвонко - а. н. крб. Дзвонко, крб. рыбы
"Звоні сія трафіта віснэго стапаі'
завураха, абдзіелалі сія нін по Дзвон-
ку сярнідзі" Г. Квара 90. 20.

744
577
Dryngowai st. ch. rdku. prow. masii, Smar-
wai „ Zapach buteró valahechich z tek-
ka dziegiem dryngowaych ” J. Kras.
Z flet. wyj. z. 171. Na Litwie, potewai, lukro-
wai „ Dryngowane sucharki ” A. Wal.

23

Dientelman, Dientelmen, Dientlmen

a. m. ny m. ang. Gentleman właściwie, człowiek mający wszystkie cechy dobrego wrodzonego i dyktującego „Hrabia jest na wstrosz właścicielem i Dientelmanem” Wiśł. 1885. 289-3. „W parę lat po przybyciu do Ameryki już naszego rydowskiego Tapserdaka nie wspomina; a po kilku latach staje się zwykłym Dientlmenem. według tamtejszego pojęcia” Pol. Hor. Czas 1882. 118. 2. „Chorąży wydał mi się gentlemanem wielce przyzwyczajonym” Żd. Krasn. 73. 67 „Anglik i jego familia młoda z żoną, córki i młodego wieńskiego gentlemana” Żd. Na em. na wst. 12. „Chłopcy oba wychowani na gwanic, kowalowie, gentlemany.” B. Pol. Sam. Pan. 26 „Spodłkan ślicznego blondyna ubranego z angielska, zarzesanego z angielska, gentlemana... kreślbyś miłord na wakacjach par-

Laurentowych "N. Pol. Hybr. 54. „Moda,
komfort, oto cechy prawdziwego gen-
tlemena." Tyg. Il. 16. 8.

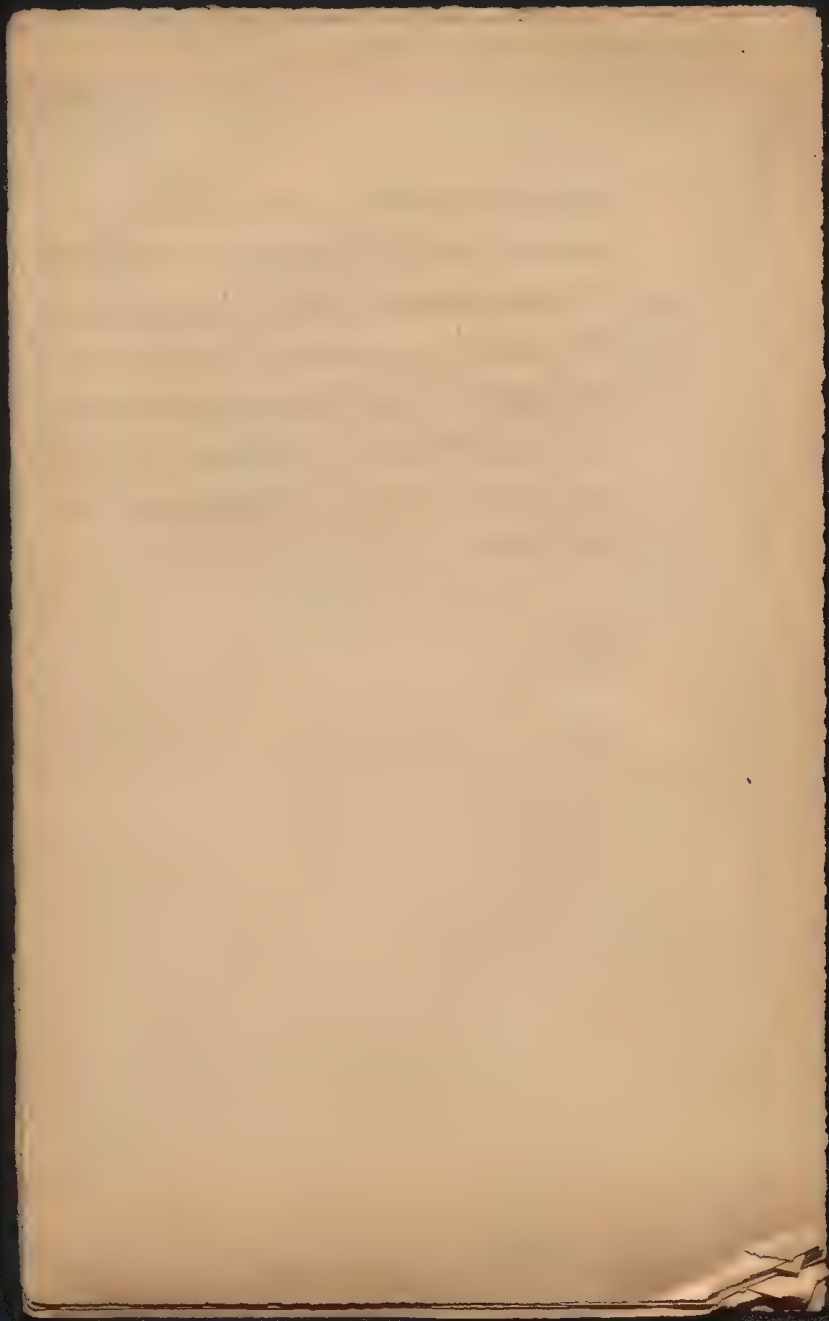
Dientelmann ob. Gentleman

"Lypjyń kielbany a udajcy pryncy-
kogo Dientelmana" M. Bat. pańs. dyady 182
Dientelmański-a-e pański,, pro Dientel-
mański " = po pański,, Musiał coś sty-
nieć o naszym położeniu i w tak przy-
zwolny sposób przychodzi nam z pomocą.
Wprowadziwie po Dientelmański" M. Bat.
pańs. dyady 200

175

Diet-u m. ty-óu m. ang. masa stwiga do
wyrobu drobnych przedmiotów toalety
damskiej; broszek, medalionów, bransolet,
paciorków do wyprawienia sukien i t.p.
"Kwiaty nie ma toalety i liana su-
knia i jedwabiu", heliokope, "przybra-
ne dietami tego samego koloru" wiek
1887. 135. 3.

Dzog-u. m. ang. tawiec? „Te ustawiane try-
le, tawiance i Dżogi, nie wiele się przy-
dadzą, kiedy kto ubogi” JH. Niemi. 2. 105.

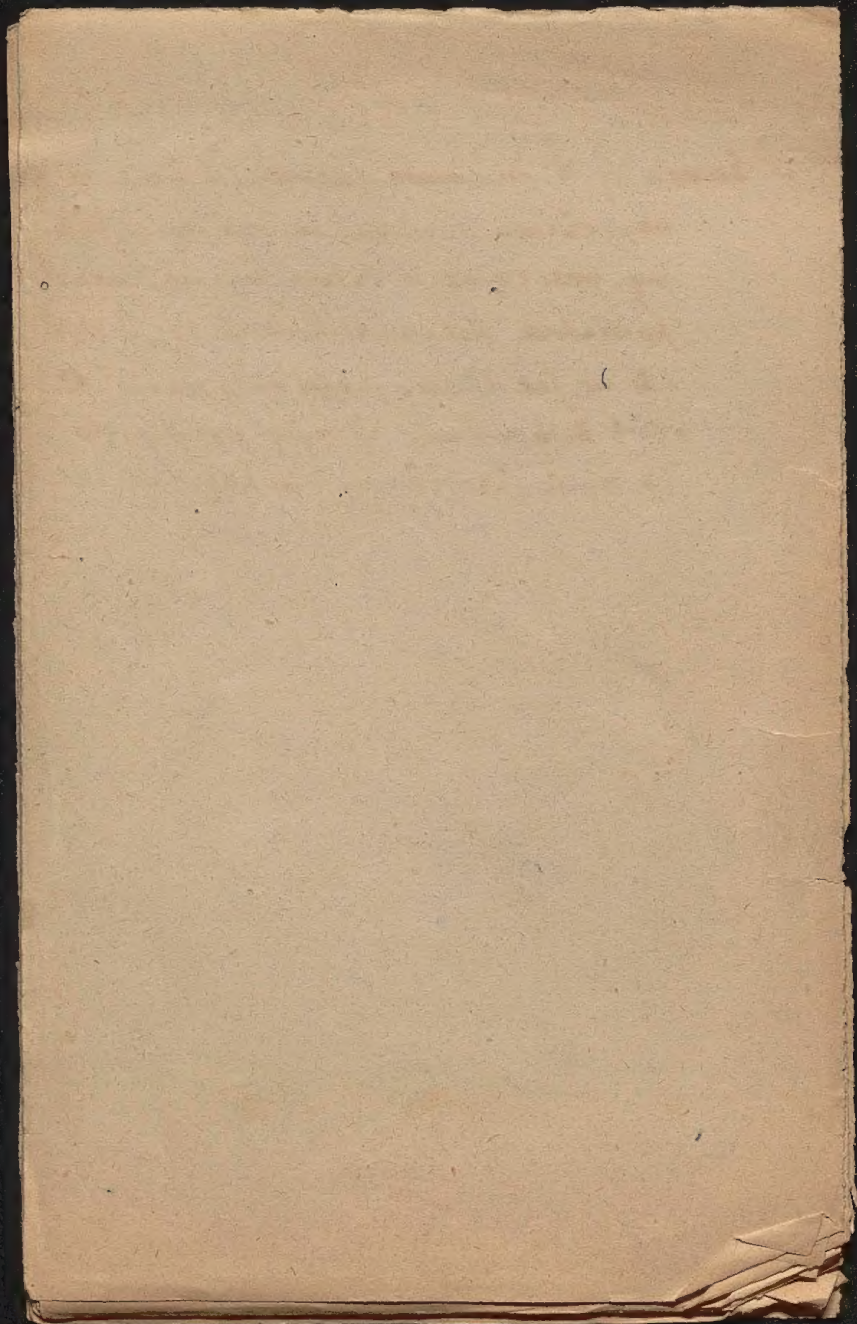
Dżokej-a. m. je un. ang. Jockey, mawiatelka,
fonys, stuga do wyścigania koni, dosie-
dający konia na wyścigach, „Stugi które
pan hrabia tym kwiatem odnieje, na-
zywają się w jego pałacu dżokeje” Ad. Mick.
3. 38 „Fechar hrabia, na czele dżokejów
wzevegu” ib. 208 „Wielbi tylko angielskie
konie i dżokejów” ZŁam 91. do port. 1. 23.
„Będą warte nogi rumaki... a na ich
grzbietach siedzą dżokeje. Co to jest dżo-
kej? Jest to... kilkadziesiąt funtów powie-
szone przeważnie nieśa, z resztką
dwu ludzkiej, szpicrutą i ustrogami.”
Tyg. Pl. 2. 12. 1.

Dżokejski-a -ie od dżokeja „Moiśna wy-
tecieć jak z procy z siódła, aby wypędzić
z ujednolitego cięła resztki dżokejskiej du-
szy.” Tyg. Pl. 2. 12. 1.

Dżokejstwo-a. n. zbierstwo, dżokeje, kła-
bia biegnie ze swem dżokejstwem” Ad. Mick.
3. 212.

Drócejka - i. z. jki. jak mu. czapka, janiej
wymaga dróceje na wysięgach, kwatalki pro-
krojonego melonu, z dawkami Wysohi chur.
dy niewyżnia w dróceje, z wypicuta w
roglu, w butach wtylponych przy wstogach"
M. Gural. Długo 23. 277.

Dżuma-y. ż. morowa karawa, Dżuma w
 ujęwieniu: uciekai' od kogo jak od dżu-
 my, ros. zyma, z tatars. zuma, karawa,
 powiastka "Aut. Much. k'ródst. 27." "I kłgł
 ich się jak dżumy jakiejś cały naród" M.
 Mick. 3. 16. "I miś zdwojcy przytgnęto
 do mnie jako dżuma" ib. 269.

N° 302. upr 254. u. 1870.

N° 10.

Handwritten

